

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
KAZNENOG ZAKONA**

Zagreb, svibanj 2003.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu («Narodne novine» br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001) naziv zakona mijenja se i glasi: «Kazneni zakonik».

Članak 2.

U članku 4. riječi: «niti se prema njemu može primijeniti druga kaznenopravna sankcija» brišu se.

Članak 3.

U članku 14. stavku 1. podstavak 3. briše se.

U stavku 4. iza riječi: «ili teža kazna» dodaju se riječi: «ili kazneno djelo iz glave XIII. ovoga Zakona».

Članak 4.

U članku 19. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Kazneni progon, osim u slučajevima navedenim u članku 18. stavku 2. ovoga Zakona, ne može se poduzeti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

- trideset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom doživotnog zatvora,
- dvadeset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od deset godina zatvora,
- petnaest godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od pet godina zatvora,
- deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od tri godine zatvora,
- pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od jedne godine zatvora i
- tri godine za ostala kaznena djela.»

Članak 5.

Članak 21. mijenja se i glasi:

«Ako u ovom Zakonu nije drukčije određeno, izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad protekne:

- dvadeset i pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,
- dvadeset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- deset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine i
- tri godine od izrečene novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.»

Članak 6.

Članak 24. mijenja se i glasi:

«Izvršenje kazne doživotnog zatvora i kazni izrečenih zbog kaznenih djela navedenih u članku 18. stavku 2. ne zastarijeva.»

Članak 7.

Članak 30. mijenja se i glasi:

«(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj postupao radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.

(2) Nije kriv počinitelj koji je počinio protupravnu radnju da bi od sebe ili drugoga otklonio istodobnu neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti ako zlo koje je počinjeno nije bilo nerazmjerno teže od zla koje je prijetilo.

(3) Ako je počinitelj u slučaju iz stavka 2. ovoga članka bio u otklonjivoj zabludi o okolnostima koje isključuju krivnju, kaznit će se za nehaj kad zakon za počinjeno djelo propisuje kažnjavanje za nehaj.

(4) Nema krajnje nužde ako je počinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.»

Članak 8.

U članku 31. stavku 2. riječ: «neskrivljenu» briše se.

Članak 9.

U članku 34. stavak 3. briše se.

Članak 10.

Naziv članka 35. mijenja se i glasi:

«Počinitelji i sudionici.»

U članku 35. stavku 1. riječ: «Pojedinačni» briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. dvotočka, riječ: «supočinitelji» i zarez brišu se.

Članak 11.

U članku 36. stavku 3. iza riječi: «oslobođenje od kazne» veznik: «ili» zamjenjuje se zarezom, iza riječi: «ublažavanje» dodaju se riječi: «ili pooštavanje», a ispred riječi: «mogu» dodaje se zarez.

Članak 12.

Članak 39. briše se.

Članak 13.

U članku 40. stavku 2. riječi: «u vrijeme ostvarenja zakonskih obilježja kaznenog djela» zamjenjuju se riječima: «u vrijeme počinjenja protupravnog djela».

Članak 14.

U članku 42. ispred riječi: «smanjeno» dodaje se riječ: «bitno».

Članak 15.

U članku 43. stavku 2. riječ: «težu» zamjenjuje se riječju: «posebnu», a iza riječi: «posljedice» dodaje se riječ: «barem».

Članak 16.

U nazivu članka 46. riječ: «djela» briše se.

Članak 17.

U nazivu članka 47. riječ: «kaznenog» briše se.

U stavku 1. riječi: «Nije kriv» zamjenjuju se riječima: «Ne postupa s namjerom».

Stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Neće se kazniti za namjeru počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale.»

Članak 18.

Članak 48. briše se.

Članak 19.

Članak 51. mijenja se i glasi:

«(1) Novčana kazna se izriče u dnevni dohodak. Ona iznosi najmanje deset, a najviše tristo dnevnih dohodaka, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja kad iznosi najviše petsto dnevnih dohodaka.

(2) Sud utvrđuje broj dnevnih dohodaka na temelju otegotnih i olakotnih okolnosti navedenih u članku 56. ovoga Zakona, osim onih koje se odnose na imovinske prilike počinitelja.

(3) Prilikom utvrđivanja visine dnevnog dohotka sud će uzeti u obzir počiniteljeve prihode, njegovu imovinu i njegove obiteljske obveze. Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakva primanja, ali je vlasnik imovine ili imovinskih prava, sud će utvrditi dnevni dohodak po slobodnoj procjeni, prema vrijednosti te imovine ili imovinskih prava.

(4) U postupku izdavanja kaznenog naloga (članak 446. Zakona o kaznenom postupku) dnevni dohodak utvrđuje se u visini prosječnog dnevnog dohotka u Republici Hrvatskoj koji na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku utvrđuje i objavljuje Vrhovni sud Republike Hrvatske svakih šest mjeseci.

(5) U sudskoj odluci mora se navesti broj i visina dnevnih dohodaka. Konačni iznos novčane kazne predstavlja umnožak broja dnevnih dohodaka i visine dnevnog dohotka.

(6) Sud određuje rok za plaćanje novčane kazne koji može iznositi najmanje trideset dana, a najviše šest mjeseci.»

Članak 20.

U članku 53. stavku 1. riječ: «petnaest» zamjenjuje se riječju: «dvadeset».

Stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Za najteže oblike kaznenih djela iznimno se može propisati zatvor u doživotnom trajanju (u daljnjem tekstu: doživotni zatvor).»

U stavku 7. druga rečenica briše se.

Članak 21.

Članak 55. mijenja se i glasi:

«(1) Osuđenik se može otpustiti s izdržavanja kazne zatvora nakon izdržane polovice kazne, a iznimno i nakon izdržane trećine kazne, pod uvjetima određenim u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

(2) Osuđenik na doživotni zatvor može se uvjetno otpustiti ako je izdržao dvadeset godina zatvora. Kao izdržana kazna smatra se svako oduzimanje slobode do kojeg je došlo u svezi s kaznenim djelom.

(3) Uvjetni otpust traje do dana kada istječe izrečena kazna, a za osuđenika na doživotni zatvor petnaest godina od dana otpuštanja sa izdržavanja kazne.

(4) Počini li osuđenik dok je na uvjetnom otpustu jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci ili teža kazna, sud koji mu je izrekao kaznu opozvat će uvjetni otpust i izreći jedinstvenu kaznu primjenom odredbi članka 60. ovoga Zakona u koju će uračunati dio kazne koju je osuđenik izdržao.

(5) Na način opisan u prethodnom stavku sud može postupiti i kada osuđeniku izreče kaznu zatvora u trajanju kraćem od šest mjeseci. Ako sud ne opozove uvjetni otpust, uvjetni otpust se produžuje za vrijeme koje je osuđenik proveo na izdržavanju kazne zatvora.

(6) Uvjetni se otpust ne može opozvati nakon što su istekle dvije godine od isteka rokova iz stavka 3. ovoga članka.»

Članak 22.

Članak 56. mijenja se i glasi:

«Određujući vrstu i mjeru kazne počinitelju kaznenog djela u granicama koje su zakonom propisane za to djelo, sud će imajući na umu svrhu kažnjavanja, uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja kaznenog djela (olakotne i otegotne okolnosti) a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenosti njegova ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, posebno odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju kaznenog djela.»

Članak 23.

U članku 57. stavku 2. iza točke d) dodaje se točka e) koja glasi:

«e) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora od najmanje osam godina ili više, kazna se može ublažiti do tri godine zatvora.»

Članak 24.

U članku 60. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Jedinstvenu će kaznu sud izreći prema ovim pravilima:

a) ako je za neko kazneno djelo u stjecaju utvrdio kaznu doživotnog zatvora, izreći će samo tu kaznu,

b) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine kazne, ali ne smije dostignuti zbroj pojedinih kazni niti premašiti dvadeset godina zatvora,

c) ako je za dva ili više kaznenih djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, sud će izreći jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina ili kaznu doživotnog zatvora,

d) ako su za sva kaznena djela u stjecaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna ne može biti veća od osam godina zatvora,

e) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine kazne, ali ne smije dostignuti zbroj pojedinih kazni niti premašiti tristo dnevnih dohodaka, odnosno petsto dnevnih dohodaka kada je barem jedno kazneno djelo počinjeno iz koristoljublja,

f) ako je za neka kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora a za neke novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu prema pravilima iz ovoga članka,

g) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, izreći će kaznu zatvora kao jedinstvenu kaznu prema pravilima iz ovoga članka.»

Članak 25.

U članku 61. stavku 2. riječi: «kaznenih djela» zamjenjuju se riječima: «protupravnih djela prema istom oštećeniku».

Članak 26.

U članku 62. stavku 1. na kraju druge rečenice točka se briše i dodaju riječi: «osim ako je jedinstvena kazna doživotni zatvor (članak 60. stavak 2. točka a)».

U stavku 2. riječi: «kaznu dugotrajnog zatvora» brišu se.

Članak 27.

U članku 63. stavka 1. riječi: «kaznu dugotrajnog zatvora» brišu se.

Stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

«(2) Kazna zatvora, novčana kazna ili globa za prekršaj uračunava se u kaznu za kazneno djelo ako opis tog djela odgovara prekršaju zbog kojeg je izrečena kazna.

(3) Pri uračunavanju po odredbama ovoga članka izjednačuju se dan pritvora, drugog oduzimanja slobode, zatvora, maloljetničkog zatvora i jedan dnevni dohodak novčane kazne za kazneno djelo, te dan zatvora za prekršaj. Svakih započelih 300,00 kuna novčane kazne ili globe izrečene za prekršaj izjednačuje se s jednim danom zatvora.»

Članak 28.

U članku 67. stavku 1. riječi: «pod uvjetima određenim zakonom» zamjenjuje se riječima: «ako okrivljenik ne počini novo kazneno djelo, kao i pod drugim uvjetima određenim zakonom.»

Članak 29.

U članku 69. stavku 7. riječi: «nakon što je protekla godina dana» zamjenjuju se riječima: «nakon što su protekle dvije godine».

Članak 30.

U nazivu članka 81. riječi: «i gospodarske prijestupe» brišu se.

U članku 81. riječi: «i gospodarske prijestupe» brišu se.

Članak 31.

U članku 82. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Sud će oduzeti imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom.»

U stavku 3. umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: «a nije stečena u dobroj vjeri.»

Stavak 4. mijenja se i glasi:

«(4) Ako je oštećeniku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će oduzeti imovinsku korist samo u dijelu koji prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev.»

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

«(5) Sud će oduzeti imovinsku korist i ako oštećenika uputi da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici. U tom slučaju oštećenik se može namiriti iz oduzete imovinske koristi ako pokrene parnicu u roku od šest mjeseci od dana pravomoćnosti odluke kojom je upućen na parnicu i ako u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno njegovo pravo zatraži namirenje iz oduzete imovinske koristi.

(6) Oštećenik koji u kaznenom postupku nije podnio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva može zahtijevati namirenje iz oduzete imovinske koristi ako pokrene parnicu u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravomoćnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno njegovo pravo zatraži namirenje iz oduzete imovinske koristi.»

Članak 32.

U članku 85. stavku 5. podstavak 1. mijenja se i glasi:

« - petnaest godina od prestanka uvjetnog otpusta osuđeniku na doživotni zatvor (članak 55. stavak 3. ovoga Zakona) ili od oprostene kazne doživotnog zatvora,».

Članak 33.

Članak 87. briše se.

Članak 34.

Članak 88. briše se.

Članak 35.

U članku 89. stavku 3. u prvoj rečenici riječ: «Državnom pravobraniteljstvu ili» i riječi: «Državni pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici» brišu se, iza riječi: «Pučkom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske» dodaju se riječi: «Pravobraniteljstvu za djecu», riječi: «Držani odvjetnik Republike Hrvatske» zamjenjuje se riječima: «Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske», a iza riječi: «Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici» dodaju se riječi: «Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici». U drugoj rečenici iza veznika: «i» dodaju se riječi: «strani sudac porotnik, domaći i strani arbitar».

U stavku 6. riječ: «udruženja» zamjenjuje se riječju: «udruga».

Stavak 23. mijenja se i glasi:

«(23) Zločinačka organizacija je hijerarhijski ustrojeno udruženje od najmanje tri osobe koje djeluje u određenom razdoblju, a udružile su se radi činjenja kaznenih djela s ciljem

ostvarivanja imovinske koristi ili ostvarivanja i zadržavanja nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima.»

U stavku 27. riječi: «telefonski impulsi» zamjenjuju se riječima: «telekomunikacijske usluge obračunate u vremenskim mjernim jedinicama».

U stavku 30. zarez i riječi: «a žive u zajedničkom kućanstvu» brišu se.

Članak 36.

Naziv članka 91. mijenja se i glasi:

«Umorstvo».

U članku 91. riječ: «osam» zamjenjuje se riječju: «deset».

Iza točke 6. dodaje se nova točka 7. koja glasi:

«7. tko usmrti suca, suca porotnika, državnog odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika ili odvjetnika u svezi obavljanja dužnosti.»

U dosadašnjoj točki 7. koja postaje točka 8. riječi: «čuvanja osoba kojima je oduzeta sloboda» zamjenjuju se riječima: «izvršavanja kaznenopravnih sankcija i mjera».

Članak 37.

U članku 96. stavku 1. iza riječi: «počinjeno» dodaju se riječi: «ili pokušano», a riječi: «tri godine» zamjenjuju se riječima: «pet godina».

U stavku 2. riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam godina».

U stavku 4. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Članak 38.

U članku 97. stavku 6. riječi: «najmanje pet godina» zamjenjuju se riječima: «od pet do petnaest godina».

Članak 39.

U članku 98. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 40.

U članku 99. stavku 1. riječi: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. riječi: «od šest mjeseci do osam godina» zamjenjuju se riječima: «od jedne do deset godina».

U stavku 3. riječi «od jedne do deset godina» zamjenjuju se riječima «od tri do petnaest godina».

Stavak 4. briše se.

Članak 41.

Naziv članka 100. mijenja se i glasi:

«Teška tjelesna ozljeda na mah».

U članku 100. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

U stavku 2. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 3. riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam godina».

Članak 42.

Naziv članka 101. mijenja se i glasi:

«Teška tjelesna ozljeda iz nehaja».

Članak 101. mijenja se i glasi:

«Tko kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz članka 99. stavka 1. i 2. počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.»

Članak 43.

U članku 103. stavku 1. riječ: «osobito» i riječi: «(članak 99. stavak 2.)» brišu se, a riječ: «jedne» zamjenjuju se riječju: «tri».

Članak 44.

U članku 104. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine».

U stavku 2. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U stavku 3. riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «jedne do pet godina».

Članak 45.

U članku 105. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

U stavku 2. riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «jedne do pet godina».

Članak 46.

Članak 114. mijenja se i glasi:

«(1) Tko uskrati ili ograniči građaninu pravo na rad, slobodu rada, slobodni izbor zvanja ili zaposlenja, dostupnost radnog mjesta i dužnosti svakome pod jednakim uvjetima, pravo na zaradu ili bez opravdanog razloga ne isplati plaću radniku u propisanom razdoblju, prava iz zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja ili ne prijavi radnika tijelima zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja, zakonom određeno radno vrijeme i odmor, prava na posebnu zaštitu određenih skupina radnika, prava iz nezaposlenosti, prava u svezi s porodom, materinstvom i njegovom djece ili druga prava iz rada što su utvrđena zakonom, sudskom odlukom ili kolektivnim ugovorom,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i tko ne izvrši pravomoćnu sudsku odluku kojom je odlučeno o vraćanju radnika na posao.»

Članak 47.

U članku 124. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuju se riječju: «tri».

U stavku 4. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 48.

U članku 125. stavku 2. iza riječi: «ozlijediti» dodaju se riječi: «ili je taocu teško narušeno zdravlje, ili su prouzročene druge teške posljedice», a riječi: «jedne do deset» zamjenjuju se riječima: «tri do dvanaest».

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt taoca, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.»

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 49.

U članku 128. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zavora do šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine».

U stavku 3. riječi: «a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga» brišu se.

Članak 50.

U članku 129. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zavora do šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine».

U stavku 2. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U stavku 3. riječi: «većem broju» zamjenjuje se riječju: «više», a riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuje se riječima: «šest mjeseci do pet godina».

Stavak 4. mijenja se i glasi:

«(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga.»

Članak 51.

U članku 131. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuju se riječju: «tri».

U stavku 2. riječi: «ili tko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalnom sustavu», brišu se.

U stavku 3. riječi: «tri godine» zamjenjuju se riječima: «pet godina.»

Članak 52.

U članku 133. stavku 1. riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka ili» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «tri godine».

Stavak 2. briše se.

Članak 53.

U članku 139. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 54.

U članku 140. iza riječi: «Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske» dodaju se riječi: «Državnog odvjetničkog vijeća», ispred riječi: «Državnog odvjetnika» dodaje se riječ: «Glavnog», a riječi: «»Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika» brišu se.

Članak 55.

Iza članka 151. dodaje se naziv i članak 151.a koji glase:

«Veličanje bivših fašističkih država ili promicanje rasizma i ksenofobije

Članak 151.a

Tko proizvodi, prodaje, uvozi ili izvozi, putem računalnog sustava ili na drugi način čini dostupnim javnosti ili u tom cilju drži promidžbeni ili drugi materijal kojim se veličaju bivše fašističke države, organizacije ili zamisli koje zagovaraju, promiču ili potiču mržnju, diskriminaciju ili nasilje prema bilo kojem pojedincu ili skupini na temelju rase, boje kože, spola, nacionalnog ili etničkog podrijetla ili vjere,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti i sredstva iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se.»

Članak 56.

U članku 157. stavku 1. iza riječi: «poduzme agresivni rat» dodaje se riječ: «izdavajući».

Članak 57.

Iza članka 157. dodaje se naziv i članak 157.a koji glase:

«Zločin protiv čovječnosti

Članak 157.a

Tko kršeći pravila međunarodnog prava u sklopu širokog ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog pučanstva, uz znanje o tom napadu, naredi da se druga osoba usmrti, da se radi potpunog ili djelomičnog istrebljenja nekom civilnom pučanstvu nametnu životni uvjeti koji mogu dovesti do njegova uništenja, da se trguje nekom osobom, poglavito ženom ili djetetom ili da se neka osoba porobljuje na drugi način tako da se nad njom vrše pojedine ili sve ovlasti koje proizlaze iz prava vlasništva, da se druge osobe prisilno premještaju putem izгона ili drugih prisilnih mjera sa područja na kome zakonito borave, da se osoba kojoj je oduzeta sloboda ili je pod nadzorom muči tako da joj se namjerno nanose teške tjelesne ili duševne boli ili patnje, da se neka osoba siluje ili da se nad njom izvrši neko drugo spolno nasilje ili da se žena koja je nasilno

zatrudnjela namjerno drži u zatočenju kako bi se utjecalo na etnički sastav nekog pučanstva, da se druga osoba progona tako da joj se namjerno i u velikoj mjeri oduzmu temeljna prava zato što pripada određenoj skupini ili zajednici, da se u ime ili uz dopuštenje, potporu ili pristanak države ili političke organizacije uhite, drže u zatočeništvu ili otmu druge osobe a da se nakon toga ne prizna da je tim osobama oduzeta sloboda ili da se uskrati obavijest o sudbini tih osoba ili mjestu na kome se nalaze ili da se u okviru institucionalizirnog režima sustavnog potlačivanja i dominacije jedne rasne skupine nad drugom rasnom skupinom ili skupinama i u namjeri održavanja takvog režima počini neko nečovječno djelo opisano u ovom članku ili djelo slično nekom od tih djela (zločin apartheida), ili tko počini neko od navedenih djela,
kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom doživotnog zatvora.»

Članak 58.

U članku 158. stavku 1. riječi: «prisiljavanje na prostituciju ili silovanje» zamjenjuju se riječima: «silovanje, spolno porobljavanje, prisiljavanje na prostituciju ili izazivanje prisilne trudnoće, prisilne sterilizacije ili kojeg drugog oblika spolnog nasilja», a iza riječi: «ili protuzakonito izdaje novac», dodaju se riječi: «ili da se namjerno usmjerava napad protiv osoba, uređaja, materijala, jedinica ili vozila uključenih u humanitarnu pomoć ili misiju održavanja mira sukladno Povelji Ujedinjenih naroda, ili da se prava i radnje državljana neprijateljske strane proglašavaju zabranjenim, suspendiranim ili nedopuštenim u sudskom postupku, ili da se skrnavi osobno dostojanstvo, ili da se iskorištava prisutnost civila ili drugih zaštićenih osoba da se određena mjesta, područja ili vojne snage zaštite od vojnih operacija, ili da se djeca mlađa od petnaest godina novače u nacionalne oružane snage ili se koriste u aktivnom sudjelovanju u neprijateljstvima».

Članak 59.

U članku 167. stavku 2. riječi: «najmanje pet godina» zamjenjuju se riječima: «od pet do petnaest godina».

Članak 60.

Iza članka 167. dodaje se naziv i članak 167.a koji glase:

«Zapovjedna odgovornost

Članak 167.a

«(1) Za kaznena djela iz članka 156. do 167. ovoga Zakona kaznit će se kao počinitelji vojni zapovjednik ili druga osoba koja stvarno djeluje kao vojni zapovjednik ili nadređena civilna osoba ili druga osoba koja u civilnoj organizaciji ima stvarnu vlast zapovijedanja ili nadzora, ako su znali da podređeni čine ta kaznena djela ili se spremaju počinuti ih, a nisu poduzeli sve razborite mjere kako bi ih u tome spriječili. U tom slučaju neće se primijeniti odredba članka 25. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Osobe navedene u stavku 1. ovoga članka koje su morale znati da se podređeni spremaju počinuti jedno ili više kaznenih djela iz članka 156. do 167. ovoga Zakona pa zbog propuštanja dužnog nadzora nisu poduzele sve razborite mjere kojima bi se spriječilo počinjenje tih kaznenih djela,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Osobe navedene u stavku 1. ovoga članka koje ne prosljede stvar nadležnim vlastima u cilju provođenja istrage i kaznenog progona nad neposrednim počiniteljima, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Članak 61.

U članku 169. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Tko s ciljem izazivanja ozbiljne zastrašenosti pučanstva, prisiljavanja strane države ili međunarodne organizacije da što učini, ne učini ili trpi, ili ozbiljnog ugrožavanja temeljnih ustavnih, političkih ili gospodarskih vrijednosti strane države ili međunarodne organizacije počini kazneno djelo iz članka 170. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona, ili prouzroči eksploziju ili požar ili kakvom općeopasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za ljude ili imovinu ili izvrši otmicu neke osobe ili počini neko drugo nasilje koje može ozbiljno naškoditi stranoj državi ili međunarodnoj organizaciji,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.»

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Tko ozbiljno prijeti da će počinuti kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Dosadašnji stavci 2., 3. i 4. postaju stavci 3., 4. i 5.

Članak 62.

U članku 171. stavku 1. riječi: «najmanje jednu godinu» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 63.

U članku 173. stavku 1. iza riječi: «neovlašteno» dodaju se riječi: «radi prodaje ili stavljanja u promet na drugi način», a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina».

U stavku 2. briše se riječ: «posjeduje», a riječi: «jedne do dvanaest» zamjenjuju se riječima: «tri do petnaest».

Stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom doživotnog zatvora.»

Članak 64.

Naziv članka 175. mijenja se i glasi:

«Ropstvo i trgovanje ljudima»

Članak 175. mijenja se i glasi:

«(1) Tko silom, ozbiljnom prijetnjom, prisilom, otmicom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili položaja, kupnjom ili prodajom radi prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, ropstva ili odnosa sličnog ropstvu ili nedopustivog presađivanja dijelova ljudskog tijela, vrbuje, preveze, prevodi, kupi ili proda osobe, skriva ili prima osobu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. kaznit će se tko osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu.

(3) Tko vrbuje, preveze, prevodi, kupi ili proda osobe, skriva ili prima dijete ili maloljetnu osobu radi posvojenja, radi prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, ropstva ili odnosa sličnog ropstvu ili nedopustivog presađivanja dijelova ljudskog tijela,

kaznit će se kaznom zatvora od pet do petnaest godina,

(4) Tko oduzme ili uništi osobnu iskaznicu, putovnicu ili drugi identifikacijski dokument kod počinjenja kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko se posluži ili omogući drugoj osobi da se posluži seksualnim uslugama osoba za koje zna da su žrtve trgovanja ljudima,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka okolnost je li osoba pristala na prisilni rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili ropstvu sličan odnos ili nedopustivo presađivanje dijelova svoga tijela.»

Članak 65.

U članku 177. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. doveden u opasnost život ili sigurnost osoba koje se prevode preko granice ili je s njima postupano na nečovječni ili ponižavajući način,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Dosadašnji stavci 2. i 3. postaje stavci 3. i 4.

Članak 66.

U članku 178. stavku 1. riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam godina».

Članak 67.

U članku 180. stavku 1. riječi: «najmanje jednu godinu» zamjenjuju se riječima: «od jedne do petnaest godina».

Članak 68.

U članku 181. stavku 3. riječi: «otmice broda ili plutajućeg objekta» zamjenjuju se riječima: «otmice zrakoplova ili broda», a riječ: «gusarstva» zamjenjuje se riječima: «morskog i zračnog razbojništva.»

Članak 69.

U članku 187. stavku 1. riječi: «156., 158., 159. i 160.» zamjenjuju se riječima: «156. do 160., članka 169. do 172., 179. i 181.», a riječi: «jedne do osam» zamjenjuju se riječima: «tri do petnaest».

U stavku 2. riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam godina».

U stavku 3. riječ: «pravodobnim» briše se.

U stavku 4. riječ: «neko» briše se, a riječi: «navedeno u stavku» zamjenjuju se riječima: «iz stavka».

Članak 70.

Iza članka 187. dodaju se članci 187.a i 187.b koji glase:

«Pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 187.a

Tko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, pribavlja ili osigurava novčana ili druga financijska sredstva, stvara plan ili se dogovara s drugima ili poduzme drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno počinjenje kaznenih djela iz članka 156. do 160., članka 169. do 172., 179 i 181. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Naknadna pomoć počinitelju kaznenog djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 187.b

(1) Tko počinitelja kaznenog djela iz članka 156. do 160., članka 169. do 172., 179. i 181. ovoga Zakona sakrije, daje mu hranu, odjeću, novac ili ga na drugi način zbrinjava da bi otežao njegovo otkrivanje ili uhićenje,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Neće se kazniti za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka osoba kojoj je počinitelj kaznenog djela bračni drug, osoba s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, rođak po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik i njihovi bračni drugovi ili osobe s kojim žive u izvanbračnoj zajednici.»

Članak 71.

U članku 188. stavcima 2., 3. i 4. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 72.

U članku 189. stavku 4. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 73.

U članku 192. stavku 2. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 74.

U članku 196. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako je raspačavanje pornografskog sadržaja iz stavka 1. ovoga članka počinjeno putem računalne mreže na način da je time omogućen pristup većem broju osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.»

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. iza riječi: «počinjenje kaznenog djela iz stavka 1.» i riječi: «počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1.» dodaju se riječi: «i 2.».

Članak 75.

U članku 197. stavku 1. riječi: «jedne» zamjenjuju se riječju: «tri».

Članak 76.

Članak 202. briše se.

Članak 77.

U članku 203. riječi: «klevetničkom sadržaju iz članka 200. stavka 1. i 2.,» i riječi: «i predbacivanja za kazneno djelo iz članka 202. ovoga Zakona», brišu se.

Članak 78.

U članku 204. stavku 1. brojka: «202» zamjenjuje se brojkom: «201».

U stavku 2. brojka: «202» zamjenjuje se brojkom: «201».

Članak 79.

U članku 205. riječi: «i predbacivanja kaznenog djela počinjenih putem tiska, radija ili televizije» brišu se.

Članak 80.

U članku 210. stavku 2. riječi: «tri mjeseca» zamjenjuju se riječju: «jedne».

Članak 81.

U članku 213. stavku 3. riječi: «tri mjeseca» zamjenjuju se riječju: «jedne».

Članak 82.

U članku 214. stavku 3. riječi: «tri mjeseca» zamjenjuju se riječju: «jedne».

Članak 83.

U članku 216. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Stavak 5. briše se.

Članak 84.

U članku 217. stavku 1. riječ: «pet» zamjenjuje se riječju: «deset».

U stavku 3. riječi: «Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «Kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina».

U stavku 4. riječ: «osam» zamjenjuje se riječju: «deset».
Stavak 5. briše se.

Članak 85.

U članku 218. stavku 2. riječ: «dvanaest» zamjenjuju se riječju: «petnaest».

Članak 86.

U članku 219. stavku 2. riječ: «dvanaest» zamjenjuju se riječju: «petnaest».

Članak 87.

U članku 220. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U stavku 3. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 4. riječi: «šest mjeseci do pet» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam».

U stavku 5. riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «jedne godine».

U stavku 6. brojka: «1.» i zarez brišu se.

Članak 88.

Naziv članka 221. mijenja se i glasi:

«Neovlaštena uporaba motornog vozila».

Članak 221. mijenja se i glasi:

«(1) Tko neovlašteno uporabi tuđe motorno vozilo,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 89.

U članku 222. stavku 3. riječi: «povodom prijedloga» zamjenjuju se riječima: «privatnom tužbom», a riječi: «kada je oštećena stvar velike vrijednosti» zamjenjuju se riječima: «ako se ne radi o šteti male vrijednosti.»

Članak 90.

Naziv članka 223. mijenja se i glasi:

«Povreda tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava».

Članak 223. mijenja se i glasi:

«(1) Tko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi računalnim podacima ili programima,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko onemogućiti ili oteža rad ili korištenje računalnih sustava, računalnih podataka ili programa ili računalnu komunikaciju,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko oštetiti, izmjeniti, izbriše, uništi ili na drugi načina učini neuporabljivim ili nedostupnim tuđe računalne podatke ili računalne programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Tko presreće ili snimi nejavni prijenos računalnih podataka koji mu nisu namijenjeni prema, unutar ili iz računalnog sustava, uključujući i elektromagnetske emisije računalnog sustava koji prenosi te podatke, ili tko omogućiti nepozvanoj osobi da se upozna s takvim podacima,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kazneno djelo iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka počinjeno u odnosu na računalni sustav, podatak ili program tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(7) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka oduzet će se.

(8) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 91.

Iza članka 223. dodaje se naziv i članak 223.a koji glase:

«Računalno krivotvorenje

Članak 223.a

(1) Tko neovlašteno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neuporabljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, u namjeri da se oni uporbaju kao pravi ili sam uporabi takve podatke ili programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u odnosu na računalne podatke ili programe tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 92.

U članku 224. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.»

Stavci 2., 3. i 7. brišu se, a dosadašnji stavci 4., 5., 6. i 8. postaju stavci 2., 3., 4. i 5.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je to kazneno djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 3. riječi: «ili je prouzročena mala imovinska šteta» i riječi: «ili prouzročena takve štete» brišu se.

U dosadašnjem stavku 6. koji postaje stavak 4. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U dosadašnjem stavku 8. koji postaje stavak 5. riječi: «iz stavka 5. i 6.» zamjenjuju se riječima: «iz stavka 3. i 4.».

Članak 93.

Iza članka 224. dodaju se nazivi i članci 224.a i 224.b koji glase:

«Računalna prijevara

Članak 224.a

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist izmjeni tuđe računalne podatke ili računalne programe ili na drugi način utječe na njihovo korištenje i na taj način prouzroči štetu drugome,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Lančana igra

Članak 224.b

Tko organizira ili promiče igru u kojoj igrač koji je uložio sredstva može očekivati dobitak samo ako pridobije daljnje igrače,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.»

Članak 94.

U članku 225. stavku 1. i 2. riječi: «i zatim prijavi štetu» brišu se.

Stavci 3. do 5. brišu se.

Članak 95.

U članku 226. stavku 1. riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka ili» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «tri godine».

Članak 96.

Članak 227. briše se.

Članak 97.

U članku 231. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 98.

U članku 233. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 99.

U članku 236. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako je djelo iz stavka 1. počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 100.

U članku 237. iza riječi: «članka 224. stavka 1.» brišu se riječi «i 2.», a dodaju riječi: «članka 224.a stavka 1., članka 224.b», a iza brojke: «236.» dodaju riječi: «stavka 1.».

Članak 101.

U članku 249. stavku 1. iza riječi: «članka 244. stavka 1. i 2.,» dodaju se riječi: «članka 245. stavka 1.,».

Članak 102.

U članku 250. stavku 3. riječ. «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 103.

U članku 259. stavak 3. briše se.

Članak 104.

Iza članka 261. dodaje se naziv i članak 261.a koji glase:

«Protupravna eksploatacija rudnog blaga

Članak 261.a

(1) Tko protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela obavlja eksploataciju rudnog blaga,
kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u posebno zaštićenom području prirode,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili predmeti nastali počinjenjem kaznenog djela oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 105.

U članku 262. stavku 3. riječi: «stavka 3.» zamjenjuje se riječima: «stavka 1.», a ispred riječi: «ovoga» dodaju se riječi: «članka 258. stavka 1. i članka 259. stavka 1.».

Članak 106.

U članku 263. iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

«(5) Tko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugim ili poduzme drugu radnju kojom se ostvaruju uvjeti za izravno počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.»

Članak 107.

Naziv članka 272. mijenja se i glasi:

«Ugrožavanje javnog prometa».

U stavku 1. riječ: «Tko» zamjenjuje se riječima: «Sudionik u prometu koji».

U stavku 4. riječ: «pet» zamjenjuje se riječju: «osam».

Članak 108.

Iza članka 272. dodaje se naziv i članak 272.a koji glase:

«Ugrožavanje prometa opasnom radnjom ili sredstvom

Članak 272.a

(1) Tko uništenjem ili oštećenjem vozila, uništenjem, uklanjanjem ili oštećenjem prometnih uređaja, postavljanjem prepreka ili na drugi način izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.»

Članak 109.

U članku 274. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.»

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

«(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 110.

U članku 275. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.»

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

«(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 111.

Naziv članka 279. mijenja se i glasi:

«Pranje novca».

U stavku 1. na kraju rečenice umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: «kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.».

Članak 112.

U članku 281. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

«(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Počinitelj će se kazniti za kazneno djelo iz ovoga članka samo ako je otvoren stečajni postupak.»

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 4.

Članak 113.

Naziv članka 282. mijenja se i glasi:

«Prouzročenje stečaja».

U stavku 1. riječi: «obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina» brišu se, a riječ: «pet» zamjenjuje se riječju: «deset».

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Istom kaznom kaznit će se tko radnjama opisanim u stavku 1. ovoga članka izazove svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje.»

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. riječi: «kazneno djelo iz stavka 1.» zamjenjuju se riječima: «kaznena djela iz stavka 1. i 2.»

U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. iza brojke: «1.» dodaju se riječi: «i 2.».

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

«(5) Počinitelj će se kazniti za kazneno djelo iz ovoga članka samo ako je otvoren stečajni postupak.»

Članak 114.

U članku 286. riječi: «ili tko drugi» zamjenjuju se riječima: «ili druga pravna ili fizička osoba».

Dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi tristo tisuća kuna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

Članak 115.

Naziv članka 288. mijenja se i glasi:

«Zlouporaba monopolističkog ili vladajućeg položaja na tržištu».

Članak 288. mijenja se i glasi:

«Tko u pravnoj osobi zlouporabi utvrđeni monopolistički ili vladajući položaj na tržištu Republike Hrvatske na način da sklopi sporazum ili izvrši radnju kojom se pravna osoba, odnosno potrošači ograničavaju ili sprječavaju u slobodnom prometu roba i usluga, odnosno pristupu tržištu, ili sklopi sporazum ili izvrši radnju kojom se stvara koncentracija radi postizanja monopolističkog položaja ili znatnog jačanja utvrđenog vladajućeg položaja, a koje dovode do ukidanja ili znatnog i trajnog ograničavanja konkurencije na tržištu Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 116.

Članak 291. briše se.

Članak 117.

Članak 292. briše se.

Članak 118.

Članak 293. briše se.

Članak 119.

Članak 294. briše se.

Članak 120.

Iza članka 294. dodaju se nazivi i članci 294.a, 294.b i 294.c koji glase:

«Zlouporaba povjerenja

Članak 294.a

«(1) Tko povrijedi dužnost skrbi o tuđim imovinskim interesima koja se temelji na zakonu, odluci upravne ili sudbene vlasti, pravnom poslu ili odnosu povjerenja i na taj način onome o čijim se imovinskim interesima dužan brinuti prouzroči štetu ili pribavi sebi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi imovinsku korist,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena šteta velikih razmjera ili je pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem prouzročenja takve štete ili s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi,

kazniti će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Primanje mita u gospodarskom ili drugom poslovanju

Članak 294.b

(1) Odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroči štetu onome koga zastupa,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Primljeni dar ili druga imovinska korist oduzet će se.

Davanje mita u gospodarskom ili drugom poslovanju

Članak 294.c

(1) Tko odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroči štetu onome koga zastupa, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka, vratit će se davatelju.»

Članak 121.

U članku 299. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U stavku 2. riječ: «tri» zamjenjuje se riječju: «pet».

Članak 122.

U članku 300. stavku 4. briše se veznik: «i», a iza riječi: «skrbništva» dodaju se riječi: «i djelatnik odgojno obrazovne ustanove».

Članak 123.

U članku 303. stavku 1. iza riječi: «iskaz», dodaju se riječi: «nalaz ili mišljenje ili nešto lažno prevede», a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina».

Stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena osuda nedužnog okrivljenika ili druge osobito teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Članak 124.

U članku 304. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Tko s ciljem da navede na davanje lažnog iskaza ili da spriječi ili oteža dokazivanje prema svjedoku ili vještaku u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku uporabi silu, prijetnju ili kakav drugi oblik prisile ili im obeća, nudi ili dade dar ili kakvu drugu korist, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.»

Članak 125.

Naziv članka 309. mijenja se i glasi:

«Ometanje pravde».

U članku 309. stavku 1. riječi: «državnog pravobranitelja» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječju: «jedne».

Iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Tko grubim vrijeđanjem ili omalovažavanjem ometa rad neke od osoba navedenih u stavku 1. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine».

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. riječi: «iznosi svoje mišljenje» zamjenjuju se riječima: «sustavno iznosi mišljenje», riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječju: «jedne».

Dosadašnji stavak 3. briše se.

Članak 126.

U članku 311. stavku 2. riječi: «mjenice, čeka» brišu se.

Članak 127.

U članku 317. stavku 1. riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam godina».

Članak 128.

U članku 318. stavku 1. riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «šest mjeseci do pet godina».

U stavku 3. riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuje se riječima: «jedne do deset godina».

Članak 129.

U članku 319. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Članak 130.

U članku 322. riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «jedne godine».

Dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Tko obavijesti policiju ili drugu javnu službu koja osigurava red ili pruža pomoć o navodnom događaju koji iziskuje hitno djelovanje te službe, iako zna da to nije istina, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.»

Članak 131.

Članak 327. briše se.

Članak 132.

Članak 329. briše se.

Članak 133.

Naziv članka 334. mijenja se i glasi:

«Izradba, nabavljanje i posjedovanje oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenog djela».

U članku 334. stavku 1. iza riječi: «nabavlja» dodaje se riječ: «posjeduje».

Članak 134.

Članak 337. mijenja se i glasi:

«(1) Službena osoba koja iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost pa time sebi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi pribavi neimovinsku korist ili drugome prouzroči štetu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost pa time sebi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi pribavi imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do petnaest godina.»

Članak 135.

Iza članka 337. dodaje se naziv i članak 337.a koji glase:

«Kršenje zakona u sudskom postupku

Članak 337.a

(1) Sudac, sudac porotnik, državni odvjetnik ili njegov zamjenik koji prilikom vođenja sudskog postupka ili donošenja odluke prekrši zakon s ciljem da jednoj stranci pribavi korist ili nanese štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročene teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

Članak 136.

Članak 338. mijenja se i glasi:

«Službena osoba u tijelima državne vlasti i jedinicama područne i lokalne samouprave koja radi pribavljanja imovinske koristi u svojoj privatnoj djelatnosti ili privatnoj djelatnosti članova svoje obitelji iskoristi položaj ili ovlast pogodavanjem u natječaju, davanju, preuzimanju ili ugovaranju poslova,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 137.

U članku 339. riječi: «ili odgovorna» brišu se.

Članak 138.

Članak 343. mijenja se i glasi:

«(1) Tko zahtjeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili tko primi ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavaka 1. ovoga članka kaznit će se tko iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga članka počinitelj primio dar ili kakvu drugu korist, ili ako je primio ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu, a ne radi se o počinjenju drugog kaznenog djela za koje je propisana teža kazna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Tko drugome ponudi, obeća ili daje dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(5) Tko drugome ponudi, obeća ili dade dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Članak 139.

U članku 344. stavku 1. riječi: «ili odgovorna» brišu se.

U stavku 3. riječi: «jedne do deset» zamjenjuju se riječima: «tri do petnaest».

Članak 140.

U članku 345. stavku 3. riječi: «jedne do deset» zamjenjuju se riječima: «tri do petnaest».

Članak 141.

U članku 347. stavku 1. riječi: «ili odgovorna» brišu se, iza riječi: «korist» dodaju se riječi: «za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu», a riječi: «šest mjeseci do pet» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam».

U stavku 2. riječi: «ili odgovorna» brišu se, iza riječi: «korist» dodaju se riječi: «za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu», a riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «šest mjeseci do pet godina».

U stavku 3. riječi: «ili odgovorna» brišu se», iza riječi: «korist» dodaju se riječi: «za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu», a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Članak 142.

U članku 348. u stavku 1. riječi: «ili odgovornoj» brišu se, iza riječi: «korist» dodaju se riječi: «za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu», a riječi: «tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. riječi: «ili odgovornoj» brišu se, iza riječi: «korist» dodaju se riječi: «za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu», a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

U stavku 3. riječi: «ili odgovorne» brišu se.

Članak 143.

U članku 354. stavku 3. riječi: «najmanje jednu godinu» zamjenjuju se riječima: «od jedne do deset godina».

U stavku 4. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 144.

U članku 364. stavku 4. riječi: «najmanje jednu godinu» zamjenjuju se riječima: «od jedne do petnaest godina».

Članak 145.

U članku 367. stavku 4. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 146.

U članku 374. stavku 2. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 147.

U članku 376. stavku 2. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 148.

U članku 377. stavku 2. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 149.

U članku 378. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 150.

U članku 379. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 151.

U članku 380. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 152.

U članku 381. stavku 1. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 153.

U članku 383. stavku 1. riječi: «najmanje pet godina» zamjenjuju se riječima: «od pet do petnaest godina».

Članak 154.

U članku 384. stavku 1. riječi: «najmanje tri godine» zamjenjuju se riječima: «od tri do petnaest godina».

Članak 155.

U svim odredbama Kaznenog zakona («Narodne novine» br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001), riječi: «jedinica lokalne samouprave i uprave» zamjenjuju se riječima: «jedinica područne (regionalne) samouprave», riječi: «tijela lokalne samouprave i uprave» zamjenjuju se riječima: «tijela područne (regionalne) samouprave, riječi: «doktor medicine» i «doktor stomatologije» zamjenjuju se riječju: «liječnik», riječi: «dugotrajni zatvor» zamjenjuje se riječima: «doživotni zatvor», a riječi: «kazneni zakon» zamjenjuju se riječima: «kazneni zakonik» u odgovarajućem broju, rodu i padežu.

Članak 156.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. rujna 2003. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Od stupanja na snagu i primjene novog Kaznenog zakona («Narodne novine» broj 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001) proteklo je pet godina, a instituti materijalnog kaznenog prava u odnosu na procesuiranje nezakonitih radnji podvrgnuti su argumentiranoj kritici od strane stručne, ali i šire javnosti koja je ukazala na nužnost njihove izmjene, a sukladno temeljnim načelima Ustava Republike Hrvatske i međunarodnog prava.

Efikasnijem progonu svih oblika kriminaliteta, a posebice gospodarskog kriminaliteta, kao njegovom efikasnijem sankcioniranju doprinijet će predložena promjena Kaznenog zakona, na način osuvremenjivanja postojećih odredbi i njihova usklađivanja sa ratificiranim međunarodnim konvencijama i standardima EU, kao i sa *acquis-om* u procesu stabilizacije i pridruživanja EU.

Konačni prijedlog Zakona o izmjenama Kaznenog zakona, u skladu je s preuzetom obvezom jačanja institucija i vladavine prava, te sprječavanja i suzbijanja kriminala i drugih nezakonitih aktivnosti sukladno članku 75. i članku 80. glave VII. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Predložene izmjene Kaznenog zakona sastoje se u preoblikovanju već postojećih instituta i sadržaja materijalnog kaznenog prava, osobito kada je riječ o katalogu inkriminacija posebnog dijela.

Najvažnija pitanja koja treba riješiti su sljedeća:

U općem dijelu najvažnije izmjene odnose se na produljenje rokova kod zastare i na krivnju (nova definicija načela krivnje, nova koncepcija sastojaka krivnje i s tim u vezi krajnje nužde, popravci odredaba o zabludama i ukidanje odredbe članka 48. o krivnji za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja). Stanoviti teorijski popravci predlažu se i u materiji sudioništva. Predlaže se ukidanje odredaba o amnestiji i pomilovanju.

Na području sankcija predlaže se doživotni umjesto dugotrajnog zatvora. Ta izmjena je zahtijevala i izmjenu odredbe o najvećoj zakonskoj mjeri kazne zatvora (dvadeset godina), odredbi o kažnjavanju kod stjecaja kaznenih djela te nekih drugih odredaba, naročito o uvjetnom otpustu. Na posve nov način je uređena novčana kazna, a dopunjena je odredba o oduzimanju imovinske koristi. U odnosu na kaznenopravne sankcije, osim što je kod kazne zatvora predložena kazna doživotnog zatvora, u cilju jačeg generalno-preventivnog učinka kod imovinskih kaznenih djela, kaznenih djela protiv života i tijela, te kaznenih djela gospodarskog kriminaliteta i koruptivnih kaznenih djela, došlo je do povećanja posebnog minimuma i posebnog maksimuma propisanih kazni zatvora, a ovakva promjena zakonske kaznene politike pridonijet će adekvatnijoj kaznenoj politici koja je očigledno preblaga.

Što se tiče organiziranog kriminaliteta, izmijenjena je definicija zločinačke organizacije u skladu s ratificiranom Konvencijom UN o transnacionalnom organiziranom kriminalu (članak 89. stavak 23.) a počinjenje kaznenog djela u sastavu grupe ili zločinačke organizacije predviđeno je

kao kvalifikatorna okolnost i kod nekih drugih kaznenih djela tipičnih za organizirani kriminalitet (prijevara, prikrivanja, krivotvorenja novca i vrijednosnih papira).

Predlaže se novo kazneno djelo «veličanje bivših fašističkih država ili promicanje rasizma i ksenofobije» u članku 151.a na temelju određenih inicijativa u našoj javnosti. Utemeljeno je na preambuli Ustava u kome se daje negativna ocjena bivše Nezavisne Države Hrvatske, a oblikovano je djelomično po uzoru na slična kaznena djela u § 86 i § 86a njemačkog KZ-a. U Kaznenom zakonu trebalo je inkriminirati djela rasističke i ksenofobne prirode kako to propisuje Dodatni protokol uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu kojem je i Republika Hrvatska pristupila.

Nakon što je Republika Hrvatska potpisala Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda 12. listopada 1998., koji je stupio na snagu 1. srpnja 2002., dužna je s njime usuglasiti svoje kazneno zakonodavstvo. Konačni prijedlog Zakona udovoljava i toj zadaći u odnosu na materijalnopravne odredbe. Predlažu se određene izmjene i dopune članka 14. i glave XIII. Kaznenog zakona koja obuhvaća kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. Najvažnije od tih izmjena su uvođenje novog kaznenog djela zločina protiv čovječnosti, proširenje postojeće odredbe o zločinu protiv civilnog pučanstva i uređenje zapovjedne odgovornosti u skladu s člankom 28. Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda.

Kod kaznenog djela međunarodnog terorizma iz članka 169. KZ-a, preuređena je definicija terorizma i inkriminacija u odnosu na subjektivni i objektivni element djela te inkriminirana prijetnja za počinjenje terorističkih kaznenih djela te je na ovaj način usuglašena sa Okvirnom odlukom o borbi protiv terorizma. Novim člancima 187.a i 187.b KZ-a inkriminirane su pripremne radnje kod terorističkih kaznenih djela i zabrana financiranja terorizma, te su sankcionirane one osobe koje počiniteljima terorističkih djela pružaju pomoć, kriju ih ili otežavaju njihovo uhićenje, što je bilo potrebno u skladu sa potpisanim ili ratificiranim međunarodnim konvencijama, posebno Konvencijom UN o suzbijanju financiranja terorizma

U odnosu na kaznena djela protiv života i tijela izvršene su manje korekcije glede obilježja pojedinih kaznenih djela i kaznenih okvira, dok su kod imovinskih delikata kazne u znatnijoj mjeri pooštrene. To posebno vrijedi za kazneno djelo prijevara koje će obuhvaćati i sadašnje kazneno djelo prijevara u gospodarskom poslovanju. Izmjenama članka 203. KZ-a, više ne bi bilo moguće isključenje protupravnosti kod klevete.

Preuređen je dosadašnji stavak 1. članka 173. (zlouporaba opojnih droga) iz razloga što kriminalno-politički nije opravdano posjedovanje male količine droge za vlastitu upotrebu tretirati kao kazneno djelo, već kao prekršaj kako je i propisano Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga («Narodne novine» br. 107/01).

Ovim je na jasan, nedvosmislen i nomotehnički ispravniji način propisano razlikovanje neovlaštenog posjedovanja opojne droge u cilju prodaje ili stavljanja u promet na drugi način na ilegalnom narko-tržištu od ostalih oblika neovlaštene proizvodnje, prerade, kupnje radi podaje ili drugih modusa inkriminacije iz važećeg stavka 2. članaka 173. KZ-a, a ujedno je udovoljavajući načelu *lex certa* nedvojbeno razgraničeno ovakvo kriminalno ponašanje od posjedovanja opojne droge radi vlastitog konzumiranja, tako da u odnosu na te osobe valja pokrenuti postojeće mehanizme za liječenje i prevenciju, a što ne prekludira i pokretanje prekršajnog postupka za takvo «obično» posjedovanje opojnih droga, sukladno Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojne droge i Zakonu o prekršajima.

Posebno se ističe da time nije ni na koji način legalizirano posjedovanje opojnih droga niti se radi o tzv. dekriminalizaciji u širem smislu, jer je takvo ponašanje kao zabranjeno i kažnjivo propisano kao prekršaj Zakonom o suzbijanju zlorabe opojnih droga.

U kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske tek je 1996. godine uvršteno kao kazneno djelo neovlašteno posjedovanje bilo koje vrste ili količine opojne droge. Prije toga, inkriminirano je bilo samo ono posjedovanje ili držanje droge radi daljnje prodaje. I Kazneni zakon iz 1998. preuzeo je ovakvu inkriminaciju (čl. 173. st. 1.). Krajem 2001. godine donesen je Zakon o suzbijanju zlorabe opojnih droga kojim je propisano kao kažnjivo djelo prekršaja posjedovanje opojne droge ili drugih tvari koji su uvršteni u Popis opojnih droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga te tvari koje se mogu upotrijebiti za izradu opojnih droga («Narodne novine» br. 27/02). Ovo djelo prekršaja može počinuti i fizička osoba i pravna osoba te je propisana i odgovarajuća novčana kazna. Ujedno se uz izricanje kazne, a i bez obzira na to, počinitelju može izreći zaštitna mjera obveznog liječenja od ovisnosti u trajanju od 3 mjeseca do 1 godine (čl. 64. st. 3.). Zakon o suzbijanju zlorabe opojnih droga sada uređuje sva pitanja u području opojnih droga koja ranije nisu bila uređena i osnova je za djelovanje tijela državne vlasti, ustanova, udruga, zaklada, vjerskih zajednica, pravnih osoba i pojedinca u suzbijanju negativnih pojava koje su izazvane snažnim širenjem ovisnosti. U listopadu 2002. godine stupio je na snagu novi Zakon o prekršajima («Narodne novine» br. 88/02) koji sadrži procesne norme za vođenje postupka protiv počinitelja prekršaja, s tim da su u odnosu na maloljetne osobe propisane i posebne obveze koje se mogu primijeniti prema maloljetnim počiniteljima prekršaja, posebice u svezi djela zlorabe opojnih droga, a koje se uz sankcije mogu prema njima primijeniti. Zakonom o suzbijanju zlorabe opojne droge uređena su sva pitanja sa područja sprječavanja zlorabe opojnih droga i propisani mehanizmi, instituti i postupci tijela državne vlasti i drugih institucija radi poduzimanja socijalno medicinskih tretmana i drugih preventivnih aktivnosti u svrhu liječenja odnosno odvikavanja od ovisnosti. Stoga, predlagatelj smatra da su donošenjem gore citiranih zakona i drugih podzakonskih akata stvorene sve pretpostavke da se osobe koje posjeduju drogu radi vlastitog konzumiranja progone za kažnjivo djelo prekršaja te da se prema njima primjeni represija propisana tim zakonima, te paralelno sustav prevencije predviđen glavom IV. Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga. Slijedom navedenoga, predlagatelj je sada preuredio stavak 1. na način da je neovlašteno posjedovanje opojne droge samo ukoliko radi prodaje predstavlja kazneno djelo u smislu članka 173. stavak 1. KZ-a.

Značajne izmjene se predlažu na području gospodarskih kaznenih djela. Činjenica da je tijekom pretvorbe i privatizacije u Republici Hrvatskoj počinjen veliki broj kriminalnih radnji, koje često nisu niti procesuirane, koje otežavaju afirmaciju načela vladavine prava, dovode do nepovjerenja građana u zakone i vlast, negativno utječu na gospodarski razvoj, odbijaju strane ulagače i hrvatske poduzetnike, potiču društvenu i individualnu nejednakost te negativno utječu na društvenu stabilnost i opću socijalnu sigurnost. Kao središnje kazneno djelo predviđa se zloraba povjerenja (članak 294a KZ) koja stupa na mjesto dosadašnje zlorabe položaja i ovlasti (članak 337. stavak 3. i 4. KZ) ako je počinitelj odgovorna osoba. Stoga su ukinuta i neka druga gospodarska kaznena djela (članci 291, 292 i 294. KZ). Revidirana su i stečajna kaznena djela. Uvedena su nova kaznena djela davanja i primanja mita u gospodarskom ili drugom poslovanju (članci 294b i 294c KZ).

Glede kompjutorskih kaznenih djela uvedena su nova kaznena djela računalnog krivotvorenja (članak 223a KZ) i računalne prijevare (članak 224a KZ), dok su pooštrene kazne za oštećenje i uporabu tuđih podataka (članak 223. KZ), preuređena su bitna obilježja kaznenog djela i sam naziv kaznenog djela kao ključnog kaznenog djela iz tog područja («Povreda tajnosti,

cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava») u skladu sa obvezom Republike Hrvatske da inkriminira sva ponašanja predviđena Konvencijom o kibernetičkom kriminalu.

Kod svih kaznenih djela protiv službene dužnosti isključena je mogućnost da njihov počinitelj bude i odgovorna osoba. Zadržana je i «zlouporaba položaja i ovlasti» (članak 337. KZ) ali sada isključivo kao službeničko kazneno djelo.

Prometni delikti riješeni su na način da se nije ulazilo u radikalnije izmjene, već se ograničilo na uvođenje novog kaznenog djela ugrožavanja prometa opasnom radnjom ili sredstvom (članak 272a KZ).

Za pravosuđe je važno uvođenje novog kaznenog djela kršenja zakona u sudskom postupku (članak 337a KZ), promjena inkriminacije kod dosadašnjeg kaznenog djela prisile prema pravosudnom dužnosniku (članak 309. KZ) u cilju suzbijanja svih oblika ometanja pravde i zaštite digniteta i neovisnosti pravosuđa, te promjena inkriminacije kod kaznenog djela sprječavanja dokazivanja (članak 304. stavak 1. KZ) u skladu s UN Konvencijom protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Predlaže se proširenje kaznenog djela širenja lažnih vijesti (članak 322. KZ) i na «lažni alarm», što je nedvojbeno akutna potreba u ovom trenutku u Hrvatskoj.

II. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

Uz članak 1:

Predloženom izmjenom naziva “Kazneni zakon” u “Kazneni zakonik” podigao bi se njegov autoritet. Takav naziv je uobičajen danas u svijetu za temeljne zakone, kao što su građanski i kazneni, a i kod nas postoji Pomorski zakonik. Argument prilikom donošenja Kaznenog zakona da on ionako nije kodifikacija jer su neka kaznena djela propisana i u tzv. posebnom ili sporednom zakonodavstvu je neuvjerljiv jer kazneni zakonici ni u jednoj zemlji nisu kodifikacije bez iznimke, tj. zemlje koje imaju kaznene zakonike zadržavaju i posebno kazneno zakonodavstvo, ponekad i u mnogo širem opsegu nego Hrvatska. Osim toga, izgubilo se iz vida da je naziv kazneni (krivični) zakon uveden u bivšu Jugoslaviju 1977. kada je postojala podjela zakonodavne nadležnosti između tadašnje federacije i tadašnjih republika, pa se onda zaista nijedan od tih zakona nije mogao zvati zakonikom, ali to očito ne vrijedi za kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Uz članak 2:

Iz načela krivnje kako je definirano u sadašnjoj odredbi članka 4. proizlazi da je krivnja pretpostavka ne samo kazne, nego i svih drugih kaznenopravnih sankcija (mjera upozorenja, sigurnosnih mjera i odgojnih mjera). Na taj se način sugerira monistički sustav sankcija koji, međutim, nije primijenjen u Kaznenom zakonu jer su u njemu predviđene sigurnosne mjere kao sankcije koje se ne temelje na krivnji, nego na opasnosti počinitelja, kako se može zaključiti iz članka 74. Slično vrijedi i za odgojne mjere. Izlaz iz te proturječnosti je u povratku na uobičajenu definiciju načela krivnje prema kojoj nema kazne bez krivnje (*nulla poena sine culpa*), koju rabe oni kazneni zakonici koji se izričito pozivaju na načelo krivnje (npr. austrijski i slovenski) a koja je jedino i poznata u kaznenopravnoj znanosti.

Kao najvažnija posljedica sada postojeće definicije krivnje isticao se tretman nebrojivih počinitelja prema kojima se, zato što nisu krivi, u kaznenom postupku ne mogu izricati sigurnosne mjere kao kaznenopravne sankcije, nego samo mjere propisane Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama u postupku propisanom tim zakonom. Predložena izmjena definicije načela krivnje ne znači da se takvo rješenje mora napustiti i da se prema nebrojivim počiniteljima ponovno moraju izricati sigurnosne mjere, niti se to predlaže.

Uz članak 3:

Primjena hrvatskog kaznenog zakonodavstva na kaznena djela koja je Republika Hrvatska dužna kažnjavati prema propisima međunarodnog prava predviđena je sada u okviru članka 14. stavka 1. KZ koji se odnosi na realno ili zaštitno načelo. To je ne samo načelno pogrešno jer se zaštitnim ili realnim načelom štite samo osobito važna vlastita pravna dobra države glede kojih ona nema puno povjerenje u druge države (a ne i vrijednosti zaštićene međunarodnim pravom), nego to dovodi i do neodrživih praktičnih posljedica. Kako za zaštitno ili realno načelo ne vrijede posebnosti glede pokretanja kaznenog postupka propisane u članku 16. KZ, proizlazi da je Republika Hrvatska dužna primijeniti svoje kazneno pravo na međunarodna kaznena djela čak i kad je počinitelj već osuđen u inozemstvu, pa i kada je u inozemstvu već izdržao kaznu, a i ne traži se da počinitelj bude zatečen na području Republike Hrvatske i da ne bude izručen drugoj državi čime se otvara i mogućnost suđenja u odsutnosti. Zbog toga su na taj način obveze Republike Hrvatske enormno proširene, što naročito dolazi do izražaja glede međunarodnih

kaznenih djela propisanih u Rimskom statutu. Prema sadašnjem tekstu zakona ona bi morala kazneno progoniti sve počinitelje tih kaznenih djela počinjenih u bilo kojem dijelu svijeta, pa čak i onda kada ih je neka druga zemlja već osudila i kada su izdržali kaznu, što je, razumije se, posve nerealno.

Iz navedenih razloga valja primjenu hrvatskog kaznenog zakonodavstva na međunarodna kaznena djela urediti u okviru univerzalnog načela (čl. 14. st. 4. KZ), kamo ta primjena po prirodi stvari i pripada, a što je u skladu i s aktualnom tendencijom da se načelo univerzalnosti proširi na međunarodna kaznena djela (u tom smislu izričito i § 1 njemačkog Međunarodnog kaznenog zakonika od 26. 6. 2002.). To znači da će Republika Hrvatska biti dužna poduzeti kazneni progon samo ako se počinitelj zatekne na njezinom području i ne bude izručen drugoj državi koja je prvenstveno dužna da mu sudi (čl. 14. st. 5. KZ). Također će vrijediti i ograničenja propisana u članku 16. KZ pa Republika Hrvatska neće moći suditi ako je počinitelj u potpunosti izdržao kaznu na koju je osuđen u stranoj državi itd. Prema tome, dosadašnja odredba članka 14. stavka 1. KZ prema kojoj Republika Hrvatska primjenjuje svoje kazneno zakonodavstvo i na kaznena djela koja je ona dužna kažnjavati prema propisima međunarodnog prava, međunarodnih ili međudržavnih ugovora prebačena je iz stavka 1. u stavak 4. članka 14. KZ pri čemu je ujedno dosadašnja formulacija zamijenjena preciznijom iz koje se točno vidi da su u pitanju međunarodna kaznena djela iz glave XIII. KZ.

Uz članak 4:

Dosadašnje iskustvo pokazalo je da su rokovi zastare kaznenog progona bili prekratki, što je dovodilo do prevelikog broja zastara u sudskoj praksi. Stoga se predlaže produljenje rokova.

Uz članak 5:

Zajedno s rokovima zastare kaznenog progona treba produžiti i rokove zastare izvršenja kazni. Na taj će se način suzbijati do sada česta pojava da osuđenici privremeno borave u inozemstvu i tamo čekaju nastup zastare izvršenja kazne.

Uz članak 6:

Ova je izmjena bila nužna zbog uvođenja nove kazne doživotnog zatvora. U preostalom dijelu nema sadržajnih izmjena, nego je primijenjena sažetija formulacija kojom se izbjegava ponavljanje teksta iz članka 18. stavka 2.

Uz članak 7:

Uređenje krajnje nužde u postojećem zakonu ima ozbiljne nedostatke koji se ovom izmjenom otklanjaju. Zakon je s pravom napustio jedinstvenu koncepciju krajnje nužde i usvojio stajalište diferencirajućih teorija prema kojima treba razlikovati dvije vrste krajnje nužde, ali se uvođenje krajnje nužde kao razloga za oslobođenje od kazne u članku 30. stavku 2. pokazalo kao teorijski teško održivo. Sada se predlaže razlikovanje krajnje nužde kao razloga isključenja protupravnosti (stavak 1.) i krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje (stavak 2.).

Manje izmjene predlažu se glede krajnje nužde kao razloga isključenja protupravnosti (stavak 1.). Ispušten je dio teksta prema kome se mogla otklanjati i izravno predstojeća neskrivljena opasnost. To je obilježje uvedeno po analogiji s nužnom obranom, ali neopravdano jer je opasnost koja se otklanja u krajnjoj nuždi, za razliku od napada koji se otklanja u nužnoj obrani, vremenski neodređenija jer je vezana za budućnost pa stoga ni ne može "izravno predstojati". Nadalje, prema danas vladajućem mišljenju u kaznenopravnoj znanosti,

neskrivljenost opasnosti opravdano je zahtijevati samo kod krajnje nužde koja isključuje krivnju, a ne i kod krajnje nužde koja isključuje protupravnost jer je zaštita pretežnog interesa opravdana i kad je sam počinitelj skrivio opasnost (npr. počinitelj ima pravo oštetiti tuđu imovinu da bi spasio svoj život i kad je sam skrivio opasnost).

Ključni je problem na ovom području kakav pravni učinak dati drugoj vrsti krajnje nužde, tj. krajnjoj nuždi u kojoj počinitelj čini zlo koje je jednako onome koje prijeti, pa možda i veće od njega, ali to čini pod psihičkim pritiskom o kome pravo mora voditi računa (npr. netko žrtvuje tuđi život da bi spasio svoj). Oslobođenje od kazne kao postojeće rješenje nije u tom slučaju zadovoljavajuće jer ono pretpostavlja ne samo postojanje protupravnosti (što je opravdano), nego i krivnje, tj. upućivanje prijekora počinitelju, a time i osuđujuću presudu, što je u ovom slučaju teško opravdati. Ispravnije je uzeti da kod te vrste krajnje nužde nema krivnje, kako je to riješeno u njemačkom i austrijskom pravu. To, međutim, zahtijeva promjenu definicije krivnje pa je to razlog za istodobno ukidanje članka 39.

U definiciji krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje napuštena je formulacija prema kojoj učinjeno zlo mora biti jednako onom koje je prijetilo kao odviše restriktivna te je, po uzoru na austrijsko rješenje, prihvaćena formulacija prema kojoj je dovoljno da zlo koje je počinjeno nije nerazmjerno teže od zla koje je prijetilo. Prema tome, počinjeno zlo može biti i teže od zla koje je prijetilo, ali ipak ne i nerazmjerno teže (npr. bit će isključena krivnja zatočenika u koncentracijskom logoru koji na zapovijed čuvara i pod prijetnjom da će biti teško osakaćen ubije drugog zatočenika, ali ne i ako čuvar prijeti da će samo istući zatočenika).

Novi učinci krajnje nužde iz članka 30. stavka 2. čine prihvatljivom i odredbu stavka 3. o učincima zablude o pretpostavkama krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje (a što je prema dosadašnjem rješenju dovodilo do velikih teškoća).

Odredba članka 4. koja se odnosi na obje vrste krajnje nužde nije mijenjana.

Uz članak 8:

U skladu s ispuštanjem neskrivljenosti opasnosti u članku 30. stavku 1. valjalo je to učiniti i u ovom članku.

Uz članak 9:

Postojeća odredba članka 34. stavka 3. imala bi smisla kada bi za dragovoljni odustanak bilo obvezno oslobođenje od kazne jer bi u tom slučaju bilo neopravdano osloboditi kazne i onog počinitelja koji je istodobno s pokušajem od kojeg je dragovoljno odustao dovršio neko drugo kazneno djelo. Kako naš zakon za dragovoljni odustanak predviđa samo fakultativno oslobođenje od kazne, sud neće počinitelja osloboditi kazne ako je prilikom dragovoljnog odustanka istodobno dovršio kazneno djelo koje je u prividnom stjecaju s kaznenim djelom od kojeg je počinitelj odustao, nego će mu izreći kaznu barem u visini kazne koju bi izrekao samo za dovršeno kazneno djelo. Ako je pak dovršeno kazneno djelo u pravom stjecaju s kaznenim djelom od kojeg je počinitelj odustao, sudit će se za oba kaznena djela prema općem pravilu o stjecaju pa je i u tom slučaju posebna odredba članka 34. stavka 3. suvišna.

Uz članak 10:

Sadašnji tekst zakona pogrešno dijeli sve osobe koje sudjeluju u počinjenju kaznenog djela na pojedinačne počinitelje (situacija kad samo jedna osoba čini kazneno djelo) i sudionike (situacija kad više osoba sudjeluje u počinjenju djela). Taj pogrešan kriterij podjele doveo je do više neodrživih rezultata. Kao pojedinačni počinitelj tretiran je i posredni počinitelj, što je neopravdano jer takav počinitelj nije pojedinačni počinitelj budući da uz njega djeluje neposredni

počinitelj koji može biti i odgovoran. Supočinitelji su pak tretirani kao vrsta sudionika, a ne vrsta počinitelja, što je pogrešno iz više razloga (supočinitelji imaju, a sudionici nemaju vlast nad djelom; za sudionike vrijedi načelo akcesornosti, a za supočinitelje ne vrijedi; supočinitelji mogu postupati i iz nehaja, a sudionici ne mogu).

Novi tekst polazi od podjele na počinitelje i sudionike. Počinitelj može, ali ne mora biti pojedinačni počinitelj. Posredni počinitelj i supočinitelj su također počinitelji, iako nisu pojedinačni počinitelji. Sudionici su pak samo poticatelj i pomagatelj. Kako su supočinitelji od sada vrst počinitelja, mora odredba o njima doći ispred odredbe o sudionicima (stoga dosadašnji stavci 2. i 3. mijenjaju mjesta).

Uz članak 11:

U postojećem tekstu pogreškom su ispuštene pooštravajuće okolnosti kao vrsta strogo osobnih okolnosti koje se ne prenose na druge sudionike. Takva je okolnost, primjerice, koristoljublje kao kvalifikatorna okolnost koja ubojstvo čini teškim i koja će se uzeti u obzir samo onom počinitelju ili sudioniku kod kojeg postoji.

Uz članak 12:

Članak 39. bio je u skladu s koncepcijom krivnje ostvarenoj u četvrtoj glavi, iako u krajnjoj liniji suvišan jer je nabrajao sastojke krivnje koji su ionako vidljivi iz daljnjeg teksta. Međutim, nakon uvođenja krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje u sada predloženom članku 30. stavku 2. on je neodrživ jer kod te vrste krajnje nužde postoje svi sastojci krivnje iz članka 39. a krivnje ipak nema. Stoga se predlaže brisanje članka 39. Navedena promjena u skladu je s normativnim shvaćanjem krivnje na koje se hrvatski zakonodavac pozvao već prilikom donošenja Kaznenog zakona, ali ga nije dosljedno sproveo. Prema normativnim teorijama krivnje i pored toga što postoji ubrojivost, namjera ili nehaj i svijest o protupravnosti, krivnje nema kada postoje posebni razlozi isključenja krivnje ili tzv. ispričavajući razlozi. Sada se jedan takav razlog uvodi u članak 30. stavak 2. a hoće li se možda uvesti i drugi, stvar je daljnjeg razvitka hrvatskog kaznenog prava.

Uz članak 13:

Dosadašnja formulacija u članku 40. stavku 2. bila je pogrešna. Pretpostavka ispitivanja ubrojivosti nije samo ostvarenje obilježja kaznenog djela, nego to ostvarenje mora biti i protupravno. Počinitelj koji usmrti drugoga u nužnoj obrani ostvario je obilježja kaznenog djela ubojstva, ali kako njegovo djelo nije protupravno, neubrojivost se neće utvrđivati. Iz tih je razloga zakonodavac u posljednjoj noveli Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 58/2002) izmijenio tekst glave XXVIII. (članak 456. i sljedeći članci) tako da sada govori o "osobama koje su u vrijeme počinjenja protupravnog djela bile neubrojive" pa je već zbog usuglašavanja nazivlja u oba zakona potrebno izvršiti predloženu izmjenu.

Uz članak 14:

Nakon donošenja Kaznenog zakona u praksi je postalo prijeporno kada smanjena ubrojivost ima učinke predviđene u članku 42. Stoga je trebalo precizirati da će ti učinci nastupiti samo ako je ubrojivost smanjena bitno.

Uz članak 15:

Iako se u našem kaznenom pravu uvriježio pojam odgovornosti za težu posljedicu, on je neprecizan jer posljedica o kojoj je ovdje riječ ne mora uvijek biti teža. Ona to nije kod kaznenih djela koja u svom temeljnom obliku uopće nemaju posljedicu, ali je imaju u kvalificiranom obliku (npr. protupravno oduzimanje slobode iz članka 124. stavka 3. i 4.). Stoga je ispravnije govoriti o posebnoj posljedici. Isto je tako pogrešno u odnosu na takvu posljedicu uvijek zahtijevati nehaj, kako to čini sadašnji zakonski tekst, jer u nekim slučajevima takva posljedica može biti obuhvaćena i namjerom (prvenstveno kada ne predstavlja posebno kazneno djelo, npr. trajna iznakaženost kao posljedica teške tjelesne ozljede iz članka 99. stavka 2.). Stoga se predlaže formulacija prema kojoj počinitelj glede posebne posljedice mora postupati barem s nehajem.

Uz članak 16:

U dosadašnjem nazivu “zabluda o protupravnosti djela” riječ “djela” je suvišna pa je treba brisati (tako sada glasi i naziv članka 23. novog Zakona o prekršajima od 11. srpnja 2002, Narodne novine, br. 88/2002).

Uz članak 17:

Umjesto “zabluda o biću kaznenog djela” dovoljno je reći “zabluda o biću djela”, što je i uobičajeni naziv te zablude u hrvatskoj i stranoj doktrini.

Formulacija stavka 1. prema kojoj počinitelj u zabludi o biću djela “nije kriv” je pogrešna jer takav počinitelj može biti kriv, kako to proizlazi iz stavka 2. Stoga se predlaže bolja formulacija “ne postupaju s namjerom”.

Postojeća odredba stavka 3. prema kojoj u slučaju zablude o okolnostima koje isključuju protupravnost “nema kaznenog djela” doživjela je s pravom kritike. Slično kao i u prethodnom slučaju, nije točno da kod te zablude nikad nema kaznenog djela jer suprotno proizlazi iz stavka 4. Međutim, i pored toga je sintagma “nema kaznenog djela” zbunjujuća jer je zakon inače koristi da bi njome iskazao druge učinke, najčešće isključenje protupravnosti, a o tome ovdje ne može biti govora. Predlaže se formulacija po uzoru na § 8. austrijskog KZ prema kojoj se počinitelj u zabludi o okolnostima koje isključuju protupravnost neće kazniti za namjeru. Time je dobro izražena bit ove zablude kod koje namjera, doduše, ostaje, ali se za nju ne kažnjava, nego samo za nehaj ako je zabluda bila otklonjiva.

Uz članak 18:

Odredba o krivnji za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja iz članka 48. u suprotnosti je s načelom krivnje proklamiranim u članku 4. jer omogućuje da glavni urednik i druge osobe odgovaraju za neka namjerna kaznena djela, prvenstveno protiv časti i ugleda, i kad ne postupaju s namjerom koja se inače traži za ta kaznena djela (npr. glavni urednik objavljuje neki prilog koji predstavlja klevetu ne znajući da je njegov sadržaj neistinit). Moderni kazneni zakonicu u pravilu ne poznaju takve odredbe, što znači da krivnju glavnog urednika i drugih osoba navedenih u članku 48. treba utvrđivati prema općim odredbama koje vrijede za sve. U tom pravcu kretala se uglavnom i praksa naših sudova. Stoga se predlaže ukidanje članka 48.

Uz članak 19:

U postojećoj odredbi o novčanoj kazni zadržan je sustav dnevnih dohodaka, ali je jasnije nego do sada istaknuto da je riječ o dvije faze utvrđivanja novčane kazne kojima se želi osigurati da novčana kazna odgovara imovinskim prilikama počinitelja: u prvoj se određuje broj dnevnih dohodaka prema stupnju neprava i krivnje, a u drugoj visina dnevnog dohotka. Isto je tako naglašeno da je novčana kazna umnožak broja dnevnih dohodaka i visine dnevnog dohotka, što ujedno znači da se novčana kazna izriče u novčanom iznosu, ali pri tom već u izreci sudske odluke mora biti vidljivo na koliko je dnevnih dohodaka osuđen počinitelj i kolika je visina njegova dnevnog dohotka (to je važno osobito u slučaju kasnije zamjene novčane kazne kaznom zatvora).

Dok glede broja dnevnih dohodaka nema promjene, potpuno je različito propisano utvrđivanje visine dnevnog dohotka. U načelu novčana se kazna ne smije temeljiti na “prosječnom osobnom dohotku u Republici Hrvatskoj” jer tada prestaje individualizacija kazne te se izigrava smisao novčane kazne koja mora biti vezana uz dnevni dohodak određenog počinitelja. Pored toga, postojeća odredba dovodi i do nekih očito nepravednih rezultata (počinitelj koji ne ostvaruje nikakav dohodak, a na njega se primjenjuje prosječni dohodak, dolazi u teži položaj od počinitelja koji ostvaruje ispodprosječni dohodak). Stoga nova odredba prisiljava raspravni sud da visinu dnevnog dohotka uvijek utvrđuje na temelju imovinskih prilika konkretnog počinitelja, pri čemu će taj sud uzeti u obzir počiniteljeve prihode, njegovu imovinu i njegove obiteljske obveze. Iznimno, utvrđivanje dnevnog dohotka u visini prosječnog dnevnog dohotka bit će dopušteno u postupku izdavanja kaznenog naloga (članak 446. ZKP) jer u tom postupku nije moguće utvrđivanje imovinskih prilika počinitelja. Dođe li, međutim, povodom prigovora do glavne rasprave, sud će biti dužan ponovno utvrditi visinu dnevnog dohotka na način propisan u stavku 3.

Uz članak 20:

Kako zbog ukidanja dugotrajnog i uvođenja doživotnog zatvora nastaje prevelik raskorak između dosadašnje najveće opće mjere kazne zatvora (15 godina) i doživotnog zatvora, predlaže se i povišenje najveće opće mjere kazne zatvora na 20 godina. Na taj će se način ujedno otkloniti sadašnje neprirodno rješenje prema kome nije moguće izreći kaznu zatvora u trajanju od 15 do 20 godina. Kada su doživotni zatvor i zatvor u određenom trajanju propisani alternativno treba omogućiti sudu da u slučajevima kada smatra da nema uvjeta za doživotni zatvor, ali i da je kazna zatvora u trajanju 15 godina preniska, izreče kaznu zatvora u trajanju do 20 godina. Povišenje najveće opće mjere kazne zatvora na 20 godina vrijedit će u načelu i za ona kaznena djela kod kojih nije propisan doživotni zatvor, a do sada nije bila predviđena ni najveća posebna mjera pa se na njih primjenjivala najveća opća mjera zatvora u trajanju 15 godina. Međutim, kod svakog od tih kaznenih djela predlagatelj je ispitao ima li opravdanja za povišenje najveće mjere na 20 godina zatvora i tamo gdje je ocijenio da to ne bi bilo opravdano, zadržao je dosadašnju najveću mjeru od 15 godina zatvora, sada kao najveću posebnu mjeru.

Napušta se “dugotrajni zatvor” i uvodi doživotni zatvor kao najteža sankcija. Time se udovoljava kriminalnopolitičkoj potrebi, u posljednje vrijeme često isticanoj u hrvatskoj javnosti. Doživotni zatvor ima naglašenije generalnopreventivno djelovanje jer se njime iskazuje veća odlučnost države u suzbijanju najtežih kaznenih djela čime se jača povjerenje u pravni poredak. Doživotni zatvor poznaje velik broj suvremenih europskih pravnih država. Prigovore protiv njegove “nehumanosti” veći dio suvremene doktrine ne prihvaća, a u nekim su zemljama i ustavni sudovi potvrdili njegovu ustavnost. Kaznu doživotnog zatvora kao iznimnu predviđa i članak 77. Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda. Uvođenjem doživotnog zatvora ujedno se otklanjaju slabe strane dosadašnjeg rješenja. “Dugotrajni zatvor” predstavljao je

modifikaciju ranije kazne od dvadeset godina zatvora kao zamjene za smrtnu kaznu. Pri tom se izgubilo iz vida da je kazna zatvora od dvadeset godina bila fiksna, pa kod nje, kao i kod smrtne kazne, nije bilo moguće nikakvo odmjeravanje. Uvođenjem raspona od dvadeset do četrdeset godina kazna “dugotrajnog zatvora” je izgubila to svojstvo pa se u biti nije razlikovala od obične kazne zatvora.

U novom tekstu naglašeno je da je doživotni zatvor iznimna kazna. To je načelo doista i sprovedeno u ovom prijedlogu koji je doživotni zatvor zadržao u slučajevima u kojima je propisan dugotrajni zatvor. Prema tome se doživotni zatvor predviđa samo za 20 kaznenih djela i to umorstva (čl. 91.), priznavanja okupacije i kapitulacije (čl. 136.), ubojstva najviših državnih dužnosnika (čl. 138.), najtežih oblika kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (čl. 155. st. 1.), genocida (čl. 156.), agresivnog rata (čl. 157. st. 1.), zločina protiv čovječnosti (čl. 157.a), ratnog zločina protiv civilnog pučanstva (čl. 158. st. 1. i 2.), ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika (čl. 159.), ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (čl. 160.), protupravnog ubijanja i ranjavanja neprijatelja (čl. 161. st. 2. i 3.), nedozvoljenih sredstava borbe (čl. 163. st. 3.), međunarodnog terorizma (čl. 169. st. 2.), ugrožavanja sigurnosti osoba pod međunarodnom zaštitom (čl. 170. st. 2.), uzimanja talaca (čl. 171. st. 2.), otmice zrakoplova ili broda (čl. 179. st. 2.), morskog i zračnog razbojništva (čl. 180. st. 2.), protivljenja nadređenom (čl. 354. st. 5.), napada na vojnu osobu u obavljanju sudbene dužnosti (čl. 357. st. 4.), za kaznena djela iz čl. 376. st. 3., kazneno djelo prelaska i predaje neprijatelju (čl. 377. st. 1.) i neosiguranja vojne postrojbe (čl. 384. st. 3.). Također treba naglasiti da se, za razliku od nekih drugih pravnih sustava, doživotni zatvor ne bi nikada mogao propisati kao jedina moguća kazna, nego uvijek u alternativi s vremenskim zatvorom.

Nisu prihvaćeni neki ekstremni prijedlozi prema kojima bi trebalo uvesti doživotni zatvor “bez prava na pomilovanje”. Davanje pomilovanja je jedna od prerogativa Predsjednika Republike zajamčena odredbom članka 97. Ustava koja ne predviđa nikakva ograničenja pa bi takvo ograničenje bilo upitno već s ustavnopravnog stajališta. Također ne treba isključiti ni uvjetni otpust kojim se do stanovite mjere ublažava oštrina doživotnog zatvora. Upravo je mogućnost uvjetnog otpusta jedan od glavnih argumenata protiv tvrdnji o nehumanosti doživotnog zatvora. Svi moderni kazneni zakони koji poznaju doživotni zatvor predviđaju i mogućnost uvjetnog otpusta, s time da su pretpostavke za njegovo odobravanje posebno propisane. Tim putem ide i ovaj prijedlog koji posebno propisuje pod kojim se okolnostima može odobriti uvjetni otpust osuđenima na doživotni zatvor (članak 55. Kaznenog zakona).

Uz članak 21:

Predlaže se temeljita izmjena odredaba o uvjetnom otpustu, što zbog podnormiranosti te problematike u postojećem članku 55. KZ, a što zbog uvođenja doživotnog zatvora na koji se postojeće odredbe ne mogu primijeniti.

U stavku 1. zadržano je postojeće rješenje prema kome se uvjetni otpust može odobriti u načelu nakon izdržane polovice kazne, a samo iznimno i nakon izdržane trećine kazne. Valja istaći da neki zakони načelno dopuštaju uvjetni otpust tek nakon izdržane dvije trećine kazne, a samo iznimno nakon izdržane polovice, pa se postavlja pitanje je li opravdano dopustiti uvjetni otpust već nakon izdržane trećine kazne. Ipak je ta mogućnost zadržana jer je u članku 158. stavku 4. Zakona o izvršavanju kazne zatvora mogućnost odobrenja uvjetnog otpusta nakon trećine izdržane kazne propisana krajnje restriktivno (ako je osuđenik obolio od teške bolesti a ne postoje uvjeti liječenja u kaznionici). Zadržana je formulacija prema kojoj su uvjeti za određivanje uvjetnog otpusta određeni u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora radi izbjegavanja ponavljanja (pri tome se, pored već citirane odredbe o odobravanju uvjetnog otpusta nakon trećine izdržane kazne, misli osobito na materijalne pretpostavke uvjetnog otpusta propisane u članku 159. stavku 4. citiranog Zakona).

Glede osuđenika na doživotni zatvor u stavku 2. je preuzeto uobičajeno rješenje prema kome se uvjetni otpust može izreći nakon dvadeset godina izdržane kazne. Budući da se pritvor i svako drugo oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom prema novoj odredbi članka 63. stavka 1. ne mogu računavati u kaznu doživotnog zatvora, trebalo je propisati da se računavaju u rok od dvadeset godina nakon kojeg je moguć uvjetni otpust.

U stavku 3. valjalo je izričito odrediti trajanje uvjetnog otpusta, što je u slučaju doživotnog zatvora bilo i nužno, pri čemu se predlaže da to bude petnaest godina.

U stavicima 4. i 5. propisane su pretpostavke za opoziv uvjetnog otpusta zbog kaznenog djela počinjenog za vrijeme uvjetnog otpusta. U tom slučaju opoziv vrši raspravni sud koji je donio presudu zbog novog kaznenog djela, s time da će po pravilima o stjecaju objediniti raniju kaznu i kaznu za novo kazneno djelo u koju će računati i vrijeme provedeno na izdržavanju ranije kazne (ali ne i na uvjetnom otpustu). Pri tome se razlikuje obvezni (st. 4.) i fakultativni opoziv (st. 5.). Obvezni opoziv je predviđen, kao i do sada, u slučaju ako je za novo kazneno djelo izrečena kazna zatvora od najmanje šest mjeseci. Tome bi se možda moglo prigovoriti da je u neskladu s odredbom članka 69. stavka 1. prema kojoj je opoziv uvjetne osude obavezan tek ako je za novo kazneno djelo izrečena kazna zatvora od dvije godine ili teža. Ipak je kod uvjetnog otpusta opravdano je pooštavanje uvjeta za opoziv u usporedbi s opozivom uvjetne osude jer je u tom slučaju osuđenik već bio podvrgnut tretmanu na izdržavanju kazne pa njegovo izigravanje ukazanog mu povjerenja ima veću težinu nego kod uvjetne osude kod koje takvog tretmana nije bilo. Što se pak tiče fakultativnog uvjetnog otpusta, njega valja ograničiti samo na kaznu zatvora kraću od šest mjeseci, a ne i na novčanu kaznu.

Navedene odredbe odnose se samo na opoziv uvjetnog otpusta zbog novog kaznenog djela i njima se ne isključuje opoziv zbog nepridržavanja određenih obveza predviđen u članku 162. Zakona o izvršenju kazne zatvora, za koji nije nadležan raspravni sud, nego sudac izvršenja.

Analogno odredbi članka 69. stavka 7. KZ prema kojoj se uvjetna osuda ne može opozvati nakon proteka roka od godine dana od isteka vremena provjeravanja, valja vremenski ograničiti i mogućnost opoziva uvjetnog otpusta. Predlaže se da taj rok iznosi dvije godine (stavak 6.).

Uz članak 22:

Odredba članka 56. stavka 1. u postojećem obliku je suvišna. Stupanj krivnje i pogibeljnost (težina) djela nisu kriteriji za izbor vrste i mjere kazne koji bi postojali pored svrhe kažnjavanja, kako to sugerira tekst, nego upravo oni određuju kaznu shvaćenu kao društvenu osudu, izraz pravednosti i mjeru kojom se želi osigurati generalna prevencija, pa su prema tome već obuhvaćeni pojmom svrhe kažnjavanja. S druge se strane ti kriteriji iz stavka 1. ponavljaju u stavku 2. ("stupanj krivnje" i "jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra") pa nije jasno po čemu se njihova uloga u stavku 1. razlikuje od one u stavku 2. Zbog toga je odredba članka 56. preoblikovana tako da su dosadašnji stavci 1. i 2. sažeti u jedinstvenu odredbu. U njenom se uvodnom dijelu naglašava da sud prilikom određivanja vrste i mjere kazne mora imati na umu svrhu kažnjavanja, a zatim se nabrajaju olakotne i otegotne okolnosti prema dosadašnjem tekstu.

Uz članak 23:

U slučajevima kada je propisana kazna doživotnog zatvora ili zatvora u trajanju od osam godina ili više, postojeća odredba članka 57. stavak 2. točka d) Kaznenog zakona dopušta ublažavanje kazne do jedne godine zatvora što nije primjereno težini tih kaznenih djela pa se predlaže da se u tim slučajevima kazna može ublažiti samo do tri godine.

Uz članak 24:

Dosadašnje odredbe o izboru vrste i mjere kazne za kaznena djela u stjecaju (čl. 60. KZ) trebalo je usuglasiti s predloženim uvođenjem doživotnog zatvora i povišenjem opće mjere kazne zatvora na 20 godina. Doživotni zatvor treba apsorbirati sve ostale kazne. Isto je tako u sustavu asperacije trebalo najveću mjeru jedinstvene kazne zatvora utvrditi sa dvadeset godina zatvora. Iznimka je predviđena u slučaju kada su za dva ili više kaznenih djela u stjecaju utvrđene pojedinačne kazne zatvora u trajanju duljem od 10 godina u kom slučaju puko pooštavanje najteže kazne tako da jedinstvena kazna može biti i manja od 20 godina zatvora ne bi bilo dovoljno. Ovdje se prvenstveno ima u vidu stjecaj više ubojstava kod kojih ne postoji nijedna kvalifikatorna okolnost koja bi opravdavala da se barem jedno kazneno djelo pravno označi kao umorstvo. U tom slučaju sud može izreći kao jedinstvenu kaznu doživotni zatvor, ali ako smatra da ona nije opravdana, mora izreći 20 godina zatvora. Napokon, sustav asperacije dosljedno je protegnut i na novčane kazne tako da jedinstvena novčana kazna mora biti manja od opće najveće mjere te kazne, bez obzira na to radi li se o više glavnih ili sporednih novčanih kazni.

Uz članak 25:

Predloženom izmjenom odredba članka 61. zadržala se uz stanovite ispravke kojima bi se otklonili nedostaci u postojećoj definiciji, a ujedno bi se domet produljenog kaznenog djela suzio. Sadašnja definicija iz stavka 2. je proturječna (tvrđi se da počinitelj produljenog kaznenog djela čini više kaznenih djela, što je upravo karakteristika realnog stjecaja koji je u stavku 1. zanijekan, dok je produljeno kazneno djelo po definiciji jedno kazneno djelo). To bi se otklonilo tako što bi se u tekstu navelo da je počinitelj ostvario više protupravnih djela. Nadalje, prema postojećem tekstu produljeno kazneno djelo bilo bi moguće i kada su u pitanju kaznena djela kojima se povređuju najviša osobna dobra raznih osoba (npr. kod više ubojstava ili više silovanja raznih osoba), što je i naša sudska praksa odlučno otklanjala. To bi se onemogućilo time što bi se propisalo da sva protupravna djela iz sastava produljenog kaznenog djela moraju biti počinjena prema istom oštećeniku.

Uz članak 26:

Izrekne li sud prilikom suđenja već osuđenoj osobi primjenom nove odredbe članka 60. stavka 2. točke a) kao jedinstvenu kaznu doživotni zatvor (bilo da je tako glasila kazna po prijašnjoj presudi ili je izrečena za novo kazneno djelo), neće u nju uračunati izdržanu kaznu ili dio kazne, jer takvo uračunavanje prema novoj odredbi članka 63. stavka 1. nije moguće. U tom smislu trebalo je nadopuniti drugu rečenicu, iako bi se to moglo zaključiti već na temelju nove odredbe članka 63. stavka 1.

U stavku 2. ne bi bilo opravdano postojeću odredbu koja se odnosi na dugotrajni zatvor primijeniti na doživotni zatvor jer kod doživotnog zatvora po prirodi stvari ne može biti govora o malom preostalom dijelu neizdržane kazne kao razlogu za isključenje primjene odredaba o stjecaju. Prema tome, kad osuđenik tijekom izdržavanja doživotnog zatvora počini novo kazneno djelo, morat će mu se suditi za to kazneno djelo bez obzira na dužinu izdržane kazne, a nova kazna će se objediniti s već postojećem kaznom doživotnog zatvora u jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora (prema novoj odredbi čl. 60. st. 2. toč. a). Međutim, iznimka od tog načela predviđena u stavku 3. vrijedi i za doživotni zatvor, tj. počinitelju koji na izdržavanju doživotnog zatvora počini kazneno djelo za koje je propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaža kazna neće se suditi, nego će se na njega primijeniti stegovna mjera.

Uz članak 27:

Vrijeme provedeno u pritvoru i svako oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom ne mogu se uračunavati u kaznu doživotnog zatvora pa se u tom smislu predlaže izmjenjena stavka 1. To je uračunavanje ipak potrebno radi određivanja roka od 20 godina nakon kojeg je moguć uvjetni otpust pa je stoga propisano u novoj odredbi članka 55. stavka 2. druga rečenica.

Stavak 2. trebalo je usuglasiti s novim Zakonom o prekršajima od 11. srpnja 2002. (Narodne novine, br. 88/2002). Kako su prema odredbi članka 266. stavka 2. toga Zakona privredni prijestupi postali prekršaji, valjalo ih je ispustiti iz teksta stavka 2. Umjesto “kazne oduzimanja slobode” koju Zakon o prekršajima ne poznaje valjalo je navesti kaznu zatvora, a pored novčane kazne i globu koja se prema tom zakonu može izreći za prekršaj.

I nova odredba stavka 3. prilagođena je novom Zakonu o prekršajima, a ujedno je jasnije formulirana od dosadašnje. Ključ za uračunavanje novčane kazne i globe u kaznu zatvora preuzet je iz članka 45. stavka 3. Zakona o prekršajima.

Uz članak 28:

Dosadašnja odredba članka 67. sadrži odredbu prema kojoj se uvjetna osuda sastoji od izrečene kazne i roka u kojem se ta kazna ne izvršava “pod uvjetima određenim zakonom”. Zakon, međutim, nigdje nije propisao temeljni uvjet, tj. da okrivljenik u vremenu provjeravanja ne smije počinuti novo kazneno djelo (u čl. 68. propisao je samo dodatne uvjete). Stoga je to trebalo unijeti u odredbu članka 67. stavka 1.

Uz članak 29:

S obzirom na preopterećenost naših sudova, bilo bi uputno produljiti rok u kome se može opozvati uvjetna osuda s jedne na dvije godine od dana isteka vremena provjeravanja.

Uz članak 30:

Naziv i tekst članka 81. trebalo je usuglasiti s odredbom članka 266. stavka 2. novog Zakona o prekršajima od 11. srpnja 2002. (Narodne novine, br. 88/2002) prema kojoj su privredni prijestupi postali prekršaji.

Uz članak 31:

Umjesto neodređene formulacije članka 82. stavka 1. prema kojoj “nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom” predlaže se izričito uvođenje obveze suda da u svakom slučaju oduzme imovinsku korist. Sud to ne može izbjegavati tvrdeći da bi mu utvrđenje imovinske koristi bilo znatno otežano jer je u tom slučaju prema izričitoj odredbi članka 466. ZKP visinu imovinske koristi dužan odmjeriti po slobodnoj ocjeni. Isto se tako u novom stavku 5. izričito naglašava da sud i u slučaju kada oštećenika s imovinskopravnim zahtjevom upućuje na parnicu mora oduzeti imovinsku korist jer se na taj način osigurava da će ona biti oduzeta i u slučaju ako oštećenik ne pokrene parnicu.

Izmjena stavka 3. prema kojoj se imovinska korist ne može oduzeti od treće osobe koja ju je stekla u dobroj vjeri predstavlja usuglašavanje s odredbom članka 12. stavka 8. Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Sadašnja odredba članka 82. stavka 4. nastala je sažimanjem bivše odredbe članka 81. OKZRH (zaštita oštećenika), ali tako da je dobiven nejasan i teško primjenljiv tekst. Tako se

govori o oduzimanju “predmeta” umjesto imovinske koristi, nije jasno što znači “ostvariti svoje pravo glede oduzete imovinske koristi”, niti u čemu se sastoji “pravo namirenja”, a izostala je i važna načelna odredba prema kojoj imovinskopravni zahtjev ima prednost pred oduzimanjem imovinske koristi. Stoga se predlaže povrat na prijašnje rješenje iz članka 81. OKZRH čemu služe novi stavci 5. i 6. (uz stanovite popravke i jezično usklađivanje s odredbama Zakona o kaznenom postupku).

Uz članak 32:

S obzirom na propisivanje kazne doživotnog zatvora trebalo je promijeniti odredbu u svezi nastupanja rehabilitacije i to na način da ona nastupa po sili zakona protekom roka od petnaest godina od prestanka uvjetnog otpusta ili oproštene kazne na doživotni zatvor.

Uz članak 33:

Budući da prema odredbi članka 80. Ustava amnestiju za kaznena djela daje Hrvatski sabor, treba propisivanje pretpostavki za amnestiju prepustiti posebnim zakonima. Stoga je odredba članka 87. kojom se generalno utvrđuju takve pretpostavke suvišna.

Uz članak 34:

Kako je pomilovanje riješeno posebnim zakonom, suvišna je odredbe o pomilovanju u Kaznenom zakonu.

Uz članak 35:

U članku 89. koji sadrži zakonske definicije potrebno je izmijeniti stavak 3. koji se odnosi na definiciju službene osobe tako da se ispusti državni pravobranitelj i njegovi zamjenici jer to državno tijelo više ne postoji, te da se naziv “Državni odvjetnik Republike Hrvatske” zamijeni sada važećim nazivom “Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske”. Proširen je pojam službene osobe na pravobranitelja za djecu s obzirom na uvođenje ove institucije u pravni sustav, te je valjalo dopuniti definiciju i na kategorije domaćih i stranih arbitara i sudaca porotnika prema dodatnom protokolu uz Kaznenopravnu konvenciju o korupciji.

U stavku 6. u skladu sa Zakonom o udrugama, pojam “udruženje” treba zamijeniti pojmom “udruga”.

U stavku 23. predlaže se nova definicija zločinačke organizacije. Dosadašnja nije udovoljavala temeljnom zahtjevu da definiciju čini viši rodni pojam i specifična razlika, nego se rasplinula u širokom opisu. Nova definicija zločinačke organizacije usuglašena je prema odredbama članka 2. ratificirane Konvencije UN o transnacionalnom organiziranom kriminalu.

Promjena u stavku 27. temelji se na uvođenju vremenskih mjernih jedinica umjesto impulsa u tržišnim telekomunikacijskim uslugama, gdje su impulsi ukinuti.

Pojam člana obitelji definiran u stavku 30. ne bi trebalo uvjetovati životom u zajedničkom kućanstvu pa se predlaže brisanje tog dijela definicije.

Uz članak 36:

Umjesto naziva “teško ubojstvo” predlaže se “umorstvo” za razliku od “ubojstva” kao lakšeg oblika što je u tradiciji hrvatskog jezika, a takav pojmovni par poznat je i u nekim drugim jezicima (npr. “Totschlag” i “Mord” u njemačkom jeziku, “meurtre” i “assassinat” u francuskom). Pored uvođenja doživotnog zatvora za teško ubojstvo predlaže se vraćanje

najmanje mjere na deset godina, kako to predviđaju i neki drugi kazneni zakonici (npr. austrijski i švicarski, dok njemački i francuski propisuju samo kaznu doživotnog zatvora). Ujedno se na taj način kazna za umorstvo izjednačuje s kaznom za neke druge slučajeve kvalificiranog ubojstva predviđene u zakonu (čl. 138., 169. st. 2., 171. st. 2., 357. st. 4. itd.).

Kao nova kvalifikatorna okolnost predlaže se u točki 7. usmrćenje suca, suca porotnika, državnog odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika ili odvjetnika u svezi s obavljanjem dužnosti jer se u tim slučajevima ne napada samo ljudski život kao pravno dobro, nego i pravosuđe. Takvo proširenje logično se nameće iz postojeće odredbe dosadašnje točke 7. (sada točka 8.) kojom se iz istih razloga zaštićuju policijski službenici.

Novom odredbom točke 8. na jasniji je način određeno da u krug službenih osoba koje mogu biti žrtve ubojstva ulaze ne samo osobe koje rade na poslovima neposrednog čuvanja osoba kojima je oduzeta sloboda, već u skladu sa propisima o izvršenju kaznenopravnih sankcija i druge službene

osobe koje obavljaju poslove izvršavanja svih kaznenopravnih sankcija i mjera pritvora (službenici koji rade na poslovima tretmana i sl.).

Uz članak 37:

U članku 96. stavku 1., po uzoru na članak 115. švicarskog KZ, valjalo je sa samoubojstvom izjednačiti i njegov pokušaj, a gornju mjeru kazne povisiti na pet godina zatvora, a u stavku 2. povišena je gornja i donja granica kazne. Na taj se način ujedno otklanja nelogičnost sadašnjeg rješenja prema kome je gornja mjera kazne ista za namjerno (stavak 1.) i nehajno (stavak 4.) sudjelovanje u samoubojstvu.

Za nehajno sudjelovanje u samoubojstvu (stavak 4.) predlaže se kao najmanja mjera kazne tri mjeseca zatvora kako bi se izbjegla novčana kazna koja ovdje nije primjerena prirodi kaznenog djela.

Uz članak 38:

Obzirom da se predlaže maksimalna kazna zatvora do dvadeset godina bilo je potrebno precizirati posebni maksimum kazne zatvora u stavku 6. na petnaest godina zatvora imajući u vidu težinu djela, vrijednost zaštićenog dobra i posljedicu.

Uz članak 39:

Za sve oblike tjelesnih ozljeda postojeći zakon propisuje preblage kazne. Ta blagost u raskoraku je sa strogošću propisanih kazni za protupravni prekid trudnoće što čitavu glavu kaznenih djela protiv života i tijela čini nekonsistentnom. Stoga se za sve tjelesne ozljede predlažu strože kazne (uglavnom u granicama koje predviđaju i njemački i švicarski zakonici).

Uz članak 40:

Razlozi za povišenje kazni navedeni su u objašnjenju prethodnog članka. Pri povišenju propisane kazne za tešku tjelesnu ozljedu iz članka 99. stavka 2. treba posebno imati u vidu i da to kazneno djelo obuhvaća osobito teške posljedice koje mogu biti prouzročene ne samo s nehajem, nego i namjerno.

Kažnjivost pokušaja za tešku tjelesnu ozljedu iz stavka 1. temelji se sada na općoj odredbi o kažnjivosti pokušaja (čl. 33. st. 1.) pa dosadašnja odredba stavka 4. više nije potrebna.

Uz članak 41:

Zakon razlikuje tjelesnu ozljedu (čl. 98.) i tešku tjelesnu ozljedu (čl. 99.), ali se tjelesna ozljeda može počinuti na mah samo ako je teška, što je bilo vidljivo iz teksta, ali ne i iz naziva koji nije bio usuglašen s tekstom. Stoga je valjalo izmijeniti naziv kaznenog djela.

Za povišenje kazni razlozi su navedeni u objašnjenju članka 34.

Uz članak 42:

Kada je teška tjelesna ozljeda počinjena iz nehaja nije potrebno razlikovati običnu i naročito tešku tjelesnu ozljedu jer se o toj razlici može u dovoljnoj mjeri voditi računa prilikom odmjeravanja kazne (tako i § 229. njem. KZ). Stoga se dosadašnji stavci 1. i 2. članka 101. sažimaju u jedan. Istodobno se ispušta dosadašnji stavak 3. kao suvišan jer nehaj u odnosu na tešku tjelesnu ozljedu i nehaj u odnosu na smrt koja je iz takve ozljede proistekla čine jedno kazneno djelo nehajnog prouzročenja smrti, kako je to i bilo (nepotrebno) rečeno u stavku 3.

Uz članak 43:

Postojeći tekst kaznenog djela sudjelovanja u tučnjavi neosnovano ograničava objektivni uvjet kažnjivosti samo na osobito tešku tjelesnu ozljedu (čl. 99. st. 2.), čime se dolazi i u raskorak sa srodnim kaznenim djelom sudjelovanja u grupi koja počini kazneno djelo (čl. 336. st. 1.) prema kome je dovoljna svaka teška tjelesna ozljeda. Također je propisana kazna u članku 103. stavku 1. preniska u usporedbi s onom iz članka 336. stavka 1. pa treba povisiti najveću mjeru na tri godine zatvora.

Uz članak 44:

Propisane kazne za kazneno djelo nepružanja pomoći (čl. 104. KZ) nisu bile primjerene težini tog kaznenog djela pa ih je trebalo povisiti u sva tri stavka, a posebno i zbog redakcijske greške u stavku 3. u kome je za smrt kao kvalifikatornu okolnost koja se pripisuje nehaju počinitelja bila predviđena blaža kazna nego za nehajno prouzročenje smrti u članku 95. KZ.

Uz članak 45:

Razlozi za ovu izmjenu su isti kao i za prethodno kazneno djelo.

Uz članak 46:

Potrebno je pružiti jaču zaštitu nekim oblicima povreda prava radnika koji su česti u našoj novijoj praksi pa se kod kaznenog djela povrede prava na rad, koji posebno sada inkriminira i neisplatu plaću radniku u propisanom razdoblju ako za to poslodavac nije imao nekih opravdanih razloga, a isto tako stavkom 2. na jasniji način se inkriminira neizvršenje pravomoćne odluke o vraćanju radnika na posao, te se predlaže povišenje posebne najveće mjere kazne na tri godine zatvora.

Uz članak 47:

Sada propisana kazna za temeljni oblik protupravnog oduzimanja slobode u stavku 1. (od tri mjeseca do jedne godine zatvora) je preniska, što se najbolje vidi pri usporedbi s kaznama za kvalificirane oblike tog kaznenog djela. Stoga se predlaže kazna zatvora od tri mjeseca do tri

godine. U stavku 2. zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum kazne zatvora.

Uz članak 48:

Kvalificirani oblik otmice iz članka 125. stavka 2. trebalo je dopuniti s dvjema kvalifikatornim okolnostima koje su sadržane u kvalificiranom obliku protupravnog oduzimanja slobode (čl. 124. st. 3.). Sadašnje rješenje prema kome je za taj oblik otmice propisana blaža kazna nego za kvalificirani oblik protupravnog oduzimanja slobode iz članka 124. stavka 3. (niža najmanja mjera) je neodrživo, pogotovo kada se ima u vidu da kvalificirani oblik otmice obuhvaća i oduzimanje djece radi iznude novca od roditelja (kidnapping) što javnost doživljava kao posebno teško kazneno djelo. Stoga se za kvalificirani oblik otmice predlaže kazneni okvir od tri do dvanaest godina. Također je, po analogiji s člankom 124. stavkom 4., potrebno predvidjeti kvalificirani oblik otmice kod koje je iz nehaja prouzročena smrt taoca (takva kazna propisana je i za odgovarajući kvalificirani oblik kaznenog djela uzimanja talaca u čl. 171. st. 3.).

Uz članak 49:

Propisana kazna za temeljni oblik kaznenog djela prisile (čl. 128. st. 1. KZ) nije bila primjerena težini tog kaznenog djela pa ju je trebalo povisiti. Pogotovo nije bilo opravdano da se kazneni postupak, za kvalificirani oblik tog kaznenog djela, tj. kad se ono čini u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, ne pokreće po službenoj dužnosti pa se u tom pogledu predlaže izmjena stavka 3.

Uz članak 50:

Propisane kazne za kazneno djelo prijetnje (čl. 129. KZ) nisu bile primjerene težini tog kaznenog djela pa ih je trebalo povisiti u sva tri stavka. Pri tome osobito treba imati u vidu potrebu da se odlučnije stane na kraj prijetnjama upućenim sucima i drugim službenim osobama u svezi s njihovim radom (st. 3.). Osim toga, kvalifikatorna okolnost prijetnje u članku 129. stavku 3. KZ-a označena je sada pojmom «veći broj osoba» koji nije definiran u članku 89. KZ-a što je u praksi dovoljno do stanovitih teškoća pa se i na ovom mjestu predlaže pojam «više osoba» čija je definicija dana u članku 89. stavku 20. KZ-a. Izmjenom u stavku 4. sada se samo kazneno djelo iz stavka 2. pokreće povodom prijedloga, jer dosadašnja praksa ukazuje na to da cilj većine oštećenika kaznenim dijelom iz stavka 1. nije pokretanje kaznenog progona već prekid prijetnje, te glede pokretanja kaznenog postupka treba jednako tretirati kaznena djela prisile i prijetnje.

Uz članak 51:

Propisane kazne za kazneno djelo neovlaštenog snimanja i prisluškivanje (čl. 131.) su preniske jer je u pitanju kazneno djelo koje se u suvremenom društvu, pa tako i kod nas, sve češće pojavljuje. Zato se predlaže povišenje najveće mjere kako za temeljni, tako i za kvalificirani oblik. U stavku 2. brisan je dio teksta jer je sadržan u izmijenjenoj odredbi članka 223.

Uz članak 52:

I za kazneno djelo nedozvoljene uporabe osobnih podataka iz članka 133. vrijedi isto obrazloženje kao i za prethodno kazneno djelo. Ujedno se predlaže da se kazneni progon za to kazneno djelo poduzima po službenoj dužnosti.

Uz članak 53:

Ovom odredbom zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum kazne zatvora.

Uz članak 54:

Pojam najviših državnih dužnosnika u članku 140. treba proširiti i na predsjednika i članove Državnog odvjetničkog vijeća, valja izmijeniti naziv dosadašnjeg Državnog odvjetnika Republike Hrvatske u Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, dok Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske i njegove zamjenike valja ispustiti jer te dužnosti više ne postoje.

Uz članak 55:

Novo kazneno djelo “veličanje bivših fašističkih država ili promicanje rasizma i ksenofobije” u članku 151a. predlaže se na temelju određenih inicijativa u našoj javnosti i međunarodnopravnih obveza. Utemeljeno je na preambuli Ustava u kome se daje negativna ocjena bivše Nezavisne Države Hrvatske, a oblikovano je djelomično po uzoru na slična kaznena djela u § 86 i § 86a njemačkog KZ. Izraz “veličanje” isključuje obradu i svako drugo spominjanje bivših fašističkih država ili organizacija u znanstvene, umjetničke, odgojne ili druge slične svrhe. Trebalo je u Kaznenom zakonu inkriminirati djela rasističke i ksenofobne prirode kako to propisuje Dodatni protokol uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu kojem je i Republika Hrvatska pristupila. Ovo kazneno djelo čini onaj tko na opisani način drži promidžbeni ili drugi materijal u cilju veličanja fašističkih država, organizacija ili ideologije koje zagovaraju rasnu diskriminaciju ili ksenofobiju. Stavkom 2. propisano je da se u odnosu na predmet odnosno na materijal obvezno oduzimaju predmet i sredstva tog kaznenog djela.

Uz članak 56:

Predloženim dopunama postojećeg teksta otklonjene su nejasnoće u važećoj odredbi članka 157. stavka 1.

Uz članak 57:

Novo kazneno djelo zločina protiv čovječnosti predviđeno je u članku 7. Rimskog statuta, a Republika Hrvatska ga je dužna unijeti u svoje zakonodavstvo jer u tom obliku do sada nije postojalo. Neke radnje koje predstavljaju zločin protiv čovječnosti sadržane su, u postojećoj odredbi o ratnom zločinu protiv civilnog pučanstva (čl. 158. KZ), ali samo ako su počinjene za vrijeme oružanog sukoba, dok se zločin protiv čovječnosti može počinuti kako za vrijeme oružanog sukoba tako i u vrijeme mira. Zločin protiv čovječnosti razlikuje se i od nekih “klasičnih” kaznenih djela sa sličnim opisom (npr. ubojstva, teške tjelesne ozljede, silovanja, protupravnog oduzimanja slobode itd.) po tome što se on može počinuti samo “u sklopu širokog

ili sustavnog napada usmjerenog protiv civilnog pučanstva, uz znanje o tome napadu” što mu, u odnosu prema navedenim kaznenim djelima, daje posebnu težinu. O tome će sudovi morati voditi računa prilikom odmjeravanja kazne. Ipak je zadržana najmanja mjera kazne zatvora od pet godina jer neki oblici zločina protiv čovječnosti mogu biti i lakši.

Opis zločina protiv čovječnosti ne slijedi tehniku primijenjenu u članku 7. Rimskog statuta, nego je prilagođen tehnici kojom se hrvatski zakonodavac poslužio kod ratnih zločina, kako bi se očuvala koherentnost čitave glave kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

Uz članak 58:

Predložene izmjene predstavljaju usuglašavanje s odredbama Rimskog statuta. Radnje opisane kao ratni zločini u članku 8. Rimskog statuta u najvećoj su mjeri sadržane u opisima pojedinih ratnih zločina i drugih kaznenih djela iz glave XIII. KZ pa u tim slučajevima nisu bile potrebne izmjene i dopune zakonskog teksta. Pri tome nije bilo nužno odredbe glave XIII. i jezično usuglašavati s odredbama Rimskog statuta; ako bi se u tom pogledu i pojavile neke nedoumice, svaku odredbu KZ treba tumačiti u skladu s odredbom Rimskog statuta, na što upućuju, pored općenite odredbe članka 140. Ustava i uvodne klauzule u pojedinim opisima kaznenih djela iz XIII. glave prema kojoj su pojedine radnje kažnjive samo ako ujedno predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava. Ipak su u opisima ratnih zločina u članku 8. Rimskog statuta sadržane i neke radnje koje po svojoj prirodi predstavljaju ratni zločin protiv civilnog pučanstva, ali nisu sadržane u članku 158. KZ. To su radnje opisane u članku 8. stavku 2. (b) (iii), (xiv), (xxi), (xxii), (xxiii) i (xxvi), (c) (ii) te (e) (iii) i (vii) Rimskog statuta. Te radnje trebalo je unijeti u opis članka 158. stavka 1. KZ pri čemu su doslovce preuzete formulacije iz Rimskog statuta.

Uz članak 59:

Ovom odredbom zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum kazne zatvora.

Uz članak 60:

Navedena odredba predstavlja usuglašavanje s odredbom članka 28. Rimskog statuta. Ona obuhvaća zapovjednu odgovornost za ona kaznena djela iz XIII. glave koja potpuno ili djelomično odgovaraju kaznenim djelima propisanim u Rimskom statutu (čl. 156. do 167. KZ). Pojam zapovjednika proširuje se sa vojnih i na civilne nadređene, pri čemu se u oba slučaja izjednačuju formalno postavljeni i faktički zapovjednici odnosno nadređeni. Pri tom se zapovjedna odgovornost normira u skladu s općim načelima hrvatskog kaznenog prava pa se kao počinitelji kaznenih djela iz članka 156. do 167. KZ tretiraju samo oni zapovjednici ili nadređeni koji namjerno nisu spriječili počinjenje tih kaznenih djela (stavak 1.). Kako zapovjednici i nadređeni u tom slučaju odgovaraju za nečinjenje kao supočinitelji s podređenima koji odgovaraju za činjenje, a njihovo nečinjenje ima posebnu težinu, bilo je potrebno isključiti odredbu članka 25. stavka 3. KZ prema kojoj bi inače zapovjednicima i nadređenima bilo moguće ublažiti kazne. Ako pak zapovjednici i nadređeni postupaju iz nehaja, tj. ako nisu znali da se podređeni spremaju počinuti neko od navedenih kaznenih djela, ali su to morali znati, ne mogu se smatrati supočiniteljima tih kaznenih djela, nego samo počiniteljima posebnog kaznenog djela kršenja dužnosti nadzora iz stavka 2. s blažom propisanom kaznom. Isto tako zapovjednici i nadređeni kod kojih u odnosu na kaznena djela podređenih ne postoji ni nehaj, ali se njihova

odgovornost sastoji u nepoduzimanju potrebnih radnji radi kažnjavanja podređenih kao počinitelja, odgovaraju za posebno kazneno djelo neprijavlivanja (stavak 3.) koje se može smatrati specijalnim slučajem neprijavlivanja počinjenog kaznenog djela iz članka 300. KZ. Glede kaznenih djela iz stavaka 2. i 3. nije trebala posebna odredba o isključenju ublažavanja kazne za nečinjenje jer se radi o kaznenim djelima koja se mogu počiniti samo nečinjenjem.

Valja istaknuti da je pitanje zapovjedne odgovornosti na sličan način uređeno i u njemačkom Međunarodnom kaznenom zakoniku od 26. 6. 2002. kojim je izvršena implementacija Rimskog statuta, a koji zapovjednike i nadređene tretira kao supočinitelje u međunarodnim zločinima samo ako nisu spriječili njihovo počinjenje (§ 4), dok kršenje dužnosti nadzora (§ 13) i propuštanje prijavljivanja kaznenog djela (§ 14) s njihove strane predviđa kao posebna kaznena djela s blažim propisanim kaznama.

Uz članak 61:

Kod kaznenog djela međunarodnog terorizma iz članka 169. preuređena je definicija terorizma i inkriminacija u odnosu na subjektivni i objektivni element djela i na ovaj način je usuglašena sa Okvirnom odlukom o borbi protiv terorizma (Council Framework Decision of 13 June 2002 on combating terrorism, OJ L 164 of 22 June 2002, p. 3). Novim stavkom 2. inkriminira se prijetnja u slučaju počinjenja terorističkog kaznenog djela.

Uz članak 62.

Ovom odredbom zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum kazne zatvora.

Uz članak 63:

Preuređen je dosadašnji stavak 1. članka 173. iz razloga što kriminalno-politički nije opravdano posjedovanje male količine droge za vlastitu upotrebu tretirati kao kazneno djelo, već kao prekršaj kako je i propisano Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

Ovim je na jasan, nedvosmislen i nomotehnički ispravniji način propisano razlikovanje neovlaštenog posjedovanja opojne droge u cilju prodaje ili stavljanja u promet na drugi način na ilegalnom narko-tržištu od ostalih oblika neovlaštene proizvodnje, prerade, kupnje radi podaje ili drugih modusa inkriminacije iz važećeg stavka 2. članka 173. KZ-a, a ujedno je udovoljavajući načelu *lex certa* nedvojbeno razgraničeno ovakvo kriminalno ponašanje od posjedovanja opojne droge radi vlastitog konzumiranja, tako da u odnosu na te osobe valja pokrenuti postojeće mehanizme za liječenje i prevenciju, a što ne prekludira i pokretanje prekršajnog postupka za takvo «obično» posjedovanje opojnih droga, sukladno Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojne droge i Zakonu o prekršajima.

Posebno se ističe da time nije ni na koji način legalizirano posjedovanje opojnih droga niti se radi o tzv. dekriminalizaciji u širem smislu, jer je takvo ponašanje kao zabranjeno i kažnjivo propisano kao prekršaj Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

Rečeno je u skladu sa UN Konvencijom protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstancija koja obvezuje države članice da ga u svoje zakonodavstvo ugrade kao kažnjivo djelo, što ne znači da takvo protupravno ponašanje mora biti propisano kao kazneno djelo, već se treba raditi o kažnjivom djelu odnosno kažnjivom prekršaju, a u skladu unutarnjim pravnim sustavom svake države članice. Neopravdano je da se za istu protupravnu radnju osoba kažnjava za prekršaj i za kazneno djelo, a u cilju osiguranja pravne sigurnosti i jednakosti

građana pred zakonom. Većina europskih država propisuje posjedovanje droge u svrhu vlastitog konzumiranja kao djelo prekršaja, a ne kao kazneno djelo.

Na osnovi analize podataka za 2002. godinu dobivenih od Državnog odvjetništva RH, proizlazi da je tijekom 2002. godine za sve modalitete izvršenja kaznenog djela iz članka 173. KZ i za sve kategorije osoba (punoljetne, mlade punoljetne i maloljetne osobe) ukupno prijavljeno 7619 osoba, od čega za posjedovanja opojnih droga iz stavka 1. ukupno 5877 osoba, što znači da udio prijavljenih osoba po stavku 1. u odnosu na ukupan broj prijavljenih za ovo kazneno djelo predstavlja 77%.

Podaci o porastu broja počinitelja kaznenih djela iz članka 173. stavak 1. iz godine u godinu, ukazuju na zaključak da propisivanje posjedovanja droge na način kako je inkriminirano u važećem KZ-u ima vrlo ograničen generalno preventivni učinak jer nije pridonijelo smanjenu broja ovisnika, a opteretilo je rad sudova. U javnosti se stvara pogrešan dojam o učinkovitom suzbijanju kaznenih djela zlouporabe opojnih droga, a sudska praksa pokazuje da se za kazneno djelo iz članka 173. stavka 1. KZ-a uglavnom procesuiraju ovisnici o opojnim drogama prema kojima je trebalo primijeniti medicinsko-socijalni tretman. Njihovim procesuiranjem sud ih najčešće gubi kao svjedoke u procesuiranju počinitelja mnogo značajnijih kaznenih djela iz stavka 2. i 3. članka 173. KZ, a pravosuđe se opterećuje kriminalizacijom ovisnika. Dosadašnjim propisom državna odvjetništva i sudovi postali su zagušeni marginalnim djelima iz područja zlouporabe opojnih droga bez željenog efekta.

Bilo je potrebno brisati posjedovanje radi prodaje iz stavka 2. kao jedan od oblika načina izvršenja u stavku 2., obzirom da je na ovaj način dopunjena inkriminacija iz stavka 1.

Također nema opravdanja da se zlouporaba opojnih droga u okviru organiziranog kriminala u stavku 3. opisuje kao udruživanje ili organiziranje mreže preprodavatelja ili posrednika, nego i na ovom, kao i na brojnim drugim mjestima u zakonu, treba kvalifikatornu okolnost opisati kao počinjenje kaznenog djela u sastavu grupe ili zločinačke organizacije. Naglasak je na inkriminaciji za kvalificirani oblik u stavku 2., ako je kazneno djelo proizvodnje, prerade, prodaje i preprodaje opojnih droga počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije gdje je previđena mogućnost izricanja najstrože kazne - doživotnog zatvora.

Ujedno su povećane kazne u stavku 2. propisane za oblike neovlaštene proizvodnje i preprodaje opojnih droga, jer se radi o posebno teškom i društveno opasnom te pogibeljnom kaznenom djelu, a za izuzetno opasne oblike počinjenja ovih djela od strane organiziranog kriminala odnosno zločinačkog udruživanja, sada se predviđa i izricanje općeg maksimuma kazne zatvora do 20 godina ili alternativno kazna doživotnog zatvora. Naime, ovako propisane kazne ostvarit će svrhu kažnjavanja u smislu generalne i specijalne prevencije.

Uz članak 64:

Predloženom izmjenom naziva kaznenog djela posebno se naglašava trgovanje ljudima kao moderan oblik ropstva. Promjenom teksta članka 175. kazneno zakonodavstvo se dovodi u suglasje sa važećim međunarodnim konvencijama i potpisanim deklaracijama (Konvencijom UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta s pripadajućim Protokolom o prevenciji, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom). Sadržaj stavka 1. definira trgovanje ljudima s naglaskom na iskorištavanju kao cilju i elementu prisile kao sredstvu. Stavkom 2. razgraničeno je držanje osobe u ropstvu ili njemu sličnom položaju od trgovanja ljudima, dok je stavkom 3. propisan teži oblik kaznenog djela počinjen na štetu djeteta ili maloljetne osobe. Stavkom 4. uvodi se nova inkriminacija u svezi počinjenja kaznenog djela iz stavaka 1., 2. i 3. u kojoj su objekt radnje osobna iskaznica, putovnica ili drugi identifikacijski dokument. Stavkom 5. sankcionira se korisnik usluga od osoba za koje ima saznanja da su žrtve trgovanja. Stavkom 6. određuje se da je za postojanje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. bez

utjecaja pristanak osobe na prisilan rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili njemu sličan odnos ili nedopustivo presađivanje dijelova svoga tijela.

Uz članak 65:

Kod kaznenog djela protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz članka 177. trebalo je predvidjeti novu kvalifikatornu okolnost opisanu u stavku 2., a koju propisuje Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta s pripadajućim protokolom.

Uz članak 66:

Propisane kazne za kazneno djelo međunarodne institucije (čl. 178.) su preniske, te se stoga predlaže povišenje najveće mjere kako za temeljni, tako i za kvalificirani oblik.

Uz članak 67:

Ovom odredbom zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum kazne zatvora.

Uz članak 68:

Izmjena predstavlja otklanjanje redakcijske greške u članku 181. stavku 3. jer su u postojećem tekstu nazivi kaznenih djela iz članaka 179. i 180. pogrešno navedeni.

Uz članak 69:

Dopunjen je članak 187. na način da se inkriminira udruživanje u grupu radi počinjenja terorističkih kaznenih djela iz članka 169. do 172., 179. i 181., a s obzirom na povećanu opasnost ovih kaznenih djela pooštrene su kazne u slučaju organiziranja u razne grupe radi činjenja ovih teških kaznenih djela u skladu sa međunarodnim konvencijama gdje se navodi kako bi kazna za teroristička kaznena djela trebale biti teža od onih djela kod kojih nema posebne namjere, a potrebno je i pooštriti kazne u odnosu na same organizatore ili pripadnike organiziranih grupa koji imaju namjeru činiti teroristička kaznena djela.

Uz članak 70:

Novim člancima 187.a i 187.b bilo je potrebno u skladu sa potpisanim ili ratificiranim međunarodnim konvencijama, posebno Konvencijom UN o suzbijanju financiranja terorizma inkriminirati pripreme radnje kod terorističkih kaznenih djela i zabranu financiranja terorizma, te sankcionirati one osobe koje počiniteljima terorističkih djela pružaju pomoć, kriju ih ili otežavaju njihovo uhićenje.

Uz članak 71 do 73:

Ovim odredbama zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum.

Uz članak 74:

Kod kaznenog djela iskorištavanja djece ili maloljetnih osoba za pornografiju posebno je inkriminirano raspačavanje pornografskog sadržaja putem računalne mreže te je i pooštrena kazna s obzirom na vrijednost zaštićenog dobra, način izvršenja i posebnu opasnost ovakvih djela, a u skladu s ratificiranom Konvencijom o kibernetičkom kriminalu.

Uz članak 75:

Kod kaznenog djela upoznavanja djece s pornografijom pooštrena je propisana kazna s obzirom da je do sada predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine očigledno neprimjerena i preblaga s obzirom na vrijednost zaštićenog dobra.

Uz članak 76:

Kazneno djelo predbacivanja kaznenog djela (čl. 202. KZ) je suvišno jer je pokriveno kaznenim djelima uvrede i klevete. Nije se do sada uopće pojavljivalo u sudskoj praksi, a nije bilo ni poznato u modernim kaznenim zakonima. Iz tih se razloga predlaže njegovo brisanje.

Uz članak 77:

Postojeći tekst članka 203. predviđa isključenje protupravnosti i za kazneno djelo klevete, što je prema općeprihvaćenom shvaćanju u teoriji kaznenog prava nedopustivo. Kako isključenje protupravnosti znači ujedno pravo na neko ponašanje, proizlazi da članak 203. ustanovljuje pravo nekih osoba, prvenstveno novinara, da kleveću druge osobe, tj. da za njih svjesno iznose nešto neistinito. Takvo pravo ne može se ničim opravdati pa ni odredbom članka 38. Ustava koji jamči slobodu izražavanja misli, jer je domet te slobode ograničen odredbom članka 35. Ustava kojom se jamči zaštita osobnog života. Pravo na društvenu kritiku koje je u osnovi članka 203. ne smije ići tako daleko da obuhvati i svjesno iznošenje neistina o drugima. Osobe neosnovano optužene za klevetu dovoljno su zaštićene odredbom članka 200. stavka 3. prema kojoj se neće kazniti za klevetu ako dokažu istinitost svoje tvrdnje ili opravdani razlog zbog kojeg su povjerovali u istinitost sadržaja koji su iznijele. Postojeća odredba članka 203. je i u proturječju s odredbom članka 200. stavka 3. jer nije jasno zašto osoba koja ima pravo na klevetu u smislu članka 203. još mora dokazivati istinitost svoje tvrdnje itd. Iz navedenih razloga isključenje protupravnosti za klevetu valja brisati i vratiti se na ispravno rješenje iz članka 75. Krivičnog zakona RH prema kome se isključenje protupravnosti nije odnosilo na klevetu.

S obzirom na predloženo ukidanje kaznenog djela predbacivanja kaznenog djela (čl. 202. KZ) trebalo je brisati i pozivanje na to kazneno djelo u članku 203. KZ-a.

Uz članak 78:

S obzirom na predloženo ukidanje kaznenog djela predbacivanja kaznenog djela (čl. 202. KZ) trebalo je ispustiti i pozivanje na to kazneno djelo u članku 204. KZ-a.

Uz članak 79:

S obzirom na predloženo ukidanje kaznenog djela predbacivanja kaznenog djela (čl. 202. KZ) trebalo je ispustiti i pozivanje na to kazneno djelo u članku 205. KZ-a.

Uz članak 80:

Kako se kod kvalificiranog oblika kaznenog djela oduzimanja djeteta ili maloljetne osobe iz članka 210. stavka 2. KZ-a radi o kaznenom djelu s međunarodnim elementom (dijete ili maloljetna osoba moraju napustiti područje Republike Hrvatske), najmanja mjera kazne zatvora (tri mjeseca) se ukazuje preniskom pa se predlaže njeno povišenje na jednu godinu.

Uz članak 81:

Kako se kod kvalificiranog oblika kaznenog djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe iz članka 213. stavka 3. KZ-a radi o vrlo teškim posljedicama (teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja djeteta ili maloljetne osobe, njihovo odavanje prosjačenju, prostituciji itd.) najmanja mjera kazne zatvora (tri mjeseca) se ukazuje preniskom pa se predlaže njeno povišenje na jednu godinu.

Uz članak 82:

Najmanja mjera propisane kazne za kvalificirani oblik kaznenog djela izvanbračnog života s maloljetnom osobom iz koristoljublja (čl. 214. st. 3. KZ) nije primjerena težini tog kaznenog djela pa je treba povisiti na jednu godinu zatvora.

Uz članak 83:

Kazna za krađu je u postojećem zakonu preniska pa se predlaže njeno pooštrenje. Zbog nove predložene najveće mjere nije više u stavku 5. potrebno posebno propisivati kažnjivost pokušaja jer ona proizlazi iz opće odredbe članka 33. stavka 1.

Uz članak 84:

Kazna za tešku krađu je preniska pa se predlaže njeno pooštrenje tako da se povisi najveća mjera na deset godina, dok najmanja mjera ostaje šest mjeseci (zbog relativno lakših slučajeva).

Kaznu za kazneno djelo iz stavka 3. treba usuglasiti s novom kaznom za krađu iz članka 216. stavka 1. Zbog toga za taj slučaj u stavku 5. više nije potrebno posebno propisivati kažnjivost pokušaja.

Kaznu za tešku krađu iz članka 217. stavka 4. treba pooštriti tako da posebna najveća mjera bude deset godina zatvora.

Uz članak 85:

Kaznu za kvalificirani oblik razbojništva treba povisiti tako da posebna najveća mjera bude petnaest godina.

Uz članak 86:

Danas prevladava shvaćanje da za razbojničku krađu treba predvidjeti iste kazne kao i za razbojništvo, a što je bilo prihvaćeno i u dosadašnjem tekstu. Stoga se sada za kvalificirani oblik razbojničke krađe predlaže ista kazna kao i za odgovarajući kvalificirani oblik razbojništva.

Uz članak 87:

Kazne za utaju bile su u dosadašnjem zakonu izrazito podcijenjene, pa ih je u svim slučajevima, osim kod sitne utaje (stavak 2.), trebalo povisiti. Također se za temeljni oblik utaje (stavak 1.) predlaže kazneni progon po službenoj dužnosti.

Uz članak 88:

Prije donošenja novog Kaznenog zakona jedno od obilježja krađe bila je i namjera pribavljanja protupravne imovinske koristi. Zbog toga je bilo potrebno posebno kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne stvari kako bi se moglo kazniti oduzimanje tuđe stvari bez takve namjere. Kako je u Kaznenom zakonu izmijenjena koncepcija krađe tako da je postalo dovoljno postupanje s ciljem prisvajanja, to je krađa obuhvatila i ranije slučajeve radi kojih je postojalo kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne stvari. Usprkos tome, zakon je zadržao kazneno djelooduzimanja tuđe pokretne stvari, ali sada samo “bez cilja njenog prisvajanja”, čime je tim kaznenim djelom praktično inkriminirana neovlaštena uporaba (furtum usus) bilo koje tuđe stvari. U tako širokom opsegu to kazneno djelo više ne postoji u suvremenim zakonodavstvima, nego se uglavnom ograničava na neovlaštenu uporabu motornog vozila (njemački KZ ga proširuje i na bicikle). Valja istaknuti da ni naša sudska praksa nije prihvatila takvo proširenje, pa su se svi slučajevi oduzimanja tuđe pokretne stvari svodili na uporabu tuđih motornih vozila.

U takvim okolnostima predlaže se ograničenje kaznenog djela iz članka 221. na neovlaštenu uporabu motornog vozila, ali uz oštriju kaznu u odnosu na dosadašnju i uz kazneni progon po službenoj dužnosti (što je i do sada bio slučaj ako se radilo o motornom vozilu). Umjesto ranije formulacije “oduzimanja vozila na motorni pogon” predlaže se primjerenija formulacija “neovlaštena uporaba motornog vozila”.

Uz članak 89:

Predloženom izmjenom postojećeg stavka 3., uništenje ili oštećenje tuđe stvari iz članka 222. stavka 1. KZ-a progoniti će se privatnom tužbom, osim kada se radi o šteti koja nije mala, a što prema sudskoj praksi prelazi iznos od 1.000 kuna (pravno shvaćanje Vrhovnog suda RH) kada će se kazneni progon poduzimati po službenoj dužnosti.

Uz članak 90:

Kazneno djelo oštećenja i uporabe tuđih podataka iz članka 223. kao temeljno kazneno djelo kompjuterskog kriminaliteta preoblikovano je u skladu s Konvencijom o kibernetičkom kriminalu. Promijenjen je naziv kaznenog djela i inkriminacije koje obuhvaćaju nezakoniti pristup, presretanje, ometanje podataka, ometanje sustava i zlouporabu naprava u skladu s Konvencijom, a također su propisane kvalifikatorne okolnosti sa težem propisanim kaznama, kao i obavezno oduzimanje predmeta i kažnjavanje za pokušaj.

Uz članak 91:

Novo kazneno djelo računalnog krivotvorenja iz članka 223.a kojima se sankcionira krivotvorenje računalnih podataka ili programa, Republika Hrvatska dužna je uvesti na temelju Konvencije o kibernetičkom kriminalu.

Uz članak 92:

Propisane kazne za prijevare u dosadašnjem zakonu su izrazito preniske. Njihovo pooštavanje uvjetovano je i predloženim ukidanjem kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 293. jer će slučajevi na koje se odnosi to kazneno djelo od sada biti obuhvaćeni kaznenim djelom prijevare iz članka 224. Iz tih su razloga povišene kazne kako za temeljni oblik prijevare (st. 1.), tako i za njegov kvalificirani oblik (dosadašnji st. 4) i poseban slučaj prijevare (dosadašnji st. 6.).

Odredbama iz dosadašnjih stavaka 2. i 3. nije uopće mjesto u okviru kaznenog djela prijevare. U pitanju je posebno kazneno djelo tzv. lančanih ili piramidalnih igara koje je sada predviđeno u novom članku 224b. Osim toga, odredba članka 224. stavka 3. je krajnje nejasna te je već zbog toga treba ukinuti. Ako se korištenjem sustava ostvaruju obilježja prijevare, nije to potrebno posebno isticati, a ako se ne ostvaruju, ne može biti govora o prijevare (stoga je očita proturječnost u postojećem tekstu prema kojem se kažnjava za prijevare i počinitelj koji nije ostvario kazneno djelo prijevare).

U dosadašnjem stavku 4. nepotrebno se uz znatnu imovinsku korist spominje i znatna šteta jer pretrpljena šteta uvijek mora biti jednaka koristi pribavljenoj prijevare. Na taj se način stvara i zabuna jer se tako formulirana kvalifikatorna okolnost odnosi i na poseban slučaj prijevare kad počinitelj ide samo za time da drugoga ošteti (dosadašnji stavak 6). Također je suvišan i dio teksta u kome se traži da je počinitelj postupao s ciljem pribavljanja znatne imovinske koristi jer takvo subjektivno obilježje proizlazi već iz same definicije prijevare u stavku 1. Kao kvalificirani oblik prijevare predlaže se i prijevare u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Kako je pokušaj prijevare iz stavka 1. sada kažnjiv po općoj odredbi o kažnjivosti pokušaja (članak 33. stavak 1.), a stavci 2. i 3. su brisani, nema potrebe ni za posebnom odredbom o kažnjivosti pokušaja za ta kaznena djela u dosadašnjem stavku 7.

Uz članak 93:

Novo kazneno djelo računalne prijevare iz članka 224.a, također je Republika Hrvatska dužna unijeti na temelju Konvencije o kibernetičkom kriminalu. Radnje opisane u njemu ne mogu se podvesti pod običnu prijevare jer se u slučaju izmjene elektronički obrađenih podataka ili programa čovjek ne dovodi u zabludu, niti je on taj koji raspolaže svojom ili tuđom imovinom. Novo kazneno djelo je, prema tome, nužno da se popuni jedna pravna praznina do koje je došlo razvitkom tehnike.

Predloženo kazneno djelo lančane igre u članku 224b. predstavlja jednostavnije i jasnije oblikovano kazneno djelo iz dosadašnjeg članka 224. st. 2. koje je bilo uvedeno po uzoru na kazneno djelo pod nazivom "lančane ili piramidalne igre" iz § 168a. austrijskog KZ. U pitanju su igre kod kojih svaki igrač može očekivati dobitak samo ako on ili netko drugi pridobije daljnje igrače. Njihov nedvojbeni kriminalni karakter proizlazi otud što one s matematičkom sigurnošću prije ili kasnije dovode do sloma sustava i financijskog oštećivanja velikog broja sudionika. Iako te igre imaju stanovitih sličnosti s prijevare, ne mogu se uvijek svesti na prijevare jer je moguće da nedostaje dovođenje u zabludu (ako organizator ne dovodi sudionike u zabludu glede okolnosti o kakvoj se igri radi).

Predlaže se kažnjavanje osoba koje organiziraju ili na bilo koji način promiču lančanu igru ali ne i samih igrača. Zbog velike opasnosti koju predstavljaju takve igre nije potrebno i da dođe do oštećivanja igrača, ali će ta okolnost, a naročito broj oštećenih osoba, kao otegotna utjecati na odmjeravanje kazne.

Uz članak 94:

Kazneno djelo zlouporabe osiguranja iz članka 225. uvedeno je po uzoru na istoimeno kazneno djelo iz § 151 austrijskog KZ. Njime se žele obuhvatiti pripreme radnje za prijevaru u osiguranju koje bi inače bile nekažnjive. No ako je prijevara u najmanju ruku pokušana, to kazneno djelo kao supsidijarno otpada. Zato austrijski tekst ne predviđa kao obilježje zlouporabe osiguranja prijavljivanje štete jer njime već otpočinje radnja prijave (tko prijavi štetu ali ne ostvari odštetu počinio je pokušaj prijave). U postojećem tekstu članka 225. stavka 1. i 2. pogrešno je kao obilježje predviđeno i prijavljivanje štete, čime je to kazneno djelo preraslo u pokušaj prijave. Pokušaj prijave kažnjiv je pak i bez posebnog kaznenog djela zlouporabe osiguranja pa je ono suvišno. Prema tome, zlouporaba osiguranja ima svoje opravdanje samo ako se ograniči na pripreme radnje, a to će se postići ako se u stavcima 1. i 2. brišu riječi “i zatim prijavi štetu”. Imajući u vidu da se radi o inkriminiranju pripremi radnji, nema potrebe propisivati još i kažnjivost njihova pokušaja pa se predlaže brisanje stavka 3. Također se predlaže brisanje stavka 4. jer je s obzirom na narav i težinu opisanih radnji primjereniji kazneni progon po službenoj dužnosti. Stavak 5. pak treba brisati jer podnošenje zahtjeva za naknadu štete više nije obilježje kaznenog djela.

Uz članak 95:

Propisana kazna za zlouporabu čeka i kreditne kartice je preniska, osobito ima li se u vidu da to kazneno djelo može imati za posljedicu velike štete.

Uz članak 96:

Kako je dosadašnje kazneno djelo zlouporabe povjerenja iz članka 227. uključeno u novo kazneno djelo pod istim nazivom koje se sada kao temeljno gospodarsko kazneno djelo nalazi u novom članku 294a. valjalo ga je na ovom mjestu brisati.

Uz članak 97:

Propisana kazna za temeljni oblik kaznenog djela povrede prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama iz članka 331. stavka 1. je preblaga (posebno u usporedbi s kaznom za kvalificirani oblik u stavku 3.), pa se predlaže povišenje najveće mjere.

Uz članak 98:

Kazna za lihvarski ugovor (čl. 233.) je izrazito preniska pa treba povisiti najveću mjeru.

Uz članak 99:

Propisana kazna za temeljni oblik prikrivanja iz članka 236. stavka 1. je preniska pa se predlaže njeno pooštavanje. Kako je u pitanju kazneno djelo koje može biti i oblik organiziranog kriminala, predlaže se u novom stavku 2. kvalificirani oblik ako je prikrivanje počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Uz članak 100:

S obzirom na izmjene u glavi XVII. trebalo je na odgovarajući način izmijeniti i članak 237. koji se odnosi na pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv imovine.

Uz članak 101:

U popisu kaznenih djela u članku 249. stavku 1. za koje je propisana odgovornost za posebne posljedice ispušteno je kazneno djelo pripravljanja i proizvodnje štetnih sredstava za liječenje iz članka 245. stavka 1. Da se radi o pogrešci zakonodavca vidi se najbolje po tome što je u članku 249. stavku 3. nehajni oblik tog kaznenog djela (čl. 245. st. 2.) ušao u popis.

Uz članak 102:

Kazna propisana za nehajni oblik kaznenog djela onečišćenja okoliša iz članka 250. stavka 3. KZ-a nerazmjerno je blaga u odnosu na namjerni oblik tog kaznenog djela (st. 1. i 2.) pa se predlaže povišenje najveće mjere s jedne na tri godine zatvora.

Uz članak 103:

Kako je kazneni progon za kaznena djela protiv okoliša u javnom interesu, nije opravdano ni da se kazneni postupak zbog protuzakornitog ribolova pokreće privatnom tužbom, kako je to sada propisano. Predloženom izmjenom kazneni progon se povjerava državnom odvjetniku.

Uz članak 104:

Novo kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga u članku 261a. inkriminira nepropisno ili protivno odlukama državnih tijela eksploatiranje rudno blaga, s time da rudno blago čine mineralne sirovine definirane u Zakonu o rudarstvu. Ako se takva eksploatacija čini u posebno zaštićenom području prirode ili radi pribavljanja imovinske koristi, odnosno u slučaju prouzročenja većih šteta propisane su i oštrije kazne, kao i obavezno oduzimanje predmeta koji su korišteni za počinjenje djela ili koji su nastali djelom, a s obzirom na zapriječenu kaznu kažnjiv je i pokušaj osnovnog oblika ovog kaznenog djela iz stavka 1. Bilo je potrebno propisati kao kazneno djelo ovakva ponašanja kojima se čine enormne štete koje nastaju za gospodarske resurse i okoliš.

Uz članak 105:

Predloženom izmjenom ispravlja se najprije greška u pisanju do koje je došlo u članku 263. stavku 3. KZ-a, čiji tekst se poziva umjesto na kazneno djelo iz članka 257. stavka 1. KZ-a na kazneno djelo iz članka 257. stavka 3. KZ-a (koji ne postoji). Osim toga, prouzročenu imovinsku štetu velikih razmjera treba uzeti kao kvalifikatornu okolnost i u odnosu na kaznena djela protuzakornitog lova (čl. 258. st. 1. KZ) i protuzakornitog ribolova (čl. 259. st. 1. KZ) ako ta kaznena djela dovedu do masovnog ubijanja divljači ili riba.

Uz članak 106:

Dopunom postojeće odredbe stavkom 5. prošireno je kazneno djelo dovođenja u opasnost života ljudi i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom (čl. 263. KZ) kako bi se obuhvatila i neki oblici apstraktnog ugrožavanja, prvenstveno podmetanja bombi koja nisu dovela do

eksplozije. Predloženo je da se stoga inkriminiraju i pripremne radnje za namjerne oblike tog kaznenog djela. Sličnu odredbu ima i njemački KZ u § 311b.

Uz članak 107:

Naziv kaznenog djela iz članka 272. “izazivanje prometne nesreće” preuzet je iz članka 325. slovenskog Kaznenog zakonika u kome je imao funkciju da opravda novu koncepciju prema kojoj je to kazneno djelo prestalo biti kazneno djelo ugrožavanja i postalo kazneno djelo povređivanja. Kako je kazneno djelo iz članka 272. ostalo kazneno djelo ugrožavanja, nije bilo potrebe da se odustaje od naziva “ugrožavanje javnog prometa” koji je uobičajen u suvremenom kaznenom pravu, a i sam Kazneni zakon ga zadržava u nazivu članka 181. Bit ovog kaznenog djela je u ugrožavanju pa se i oblik krivnje (namjera ili nehaj) određuje prema počiniteljevom odnosu spram ugrožavanja, dok je prometna nesreća tek posljedica ugrožavanja koja, po definiciji, sadrži u sebi smrt, tjelesnu ozljedu ili imovinsku štetu pa je, u krajnjoj liniji, suvišna. Ipak je pojam prometne nesreće zadržan u tekstu kako bi se istaklo da nije dovoljna bilo koja nesreća, nego samo ona u kojoj je došlo do tjelesne ozljede ili imovinske štete velikih razmjera. Ovom je izmjenom ujedno otklonjen raskorak između naslova u kome se govori o prometnoj nesreći i teksta stavka 1. u kome se govori samo o nesreći.

Budući da ovo kazneno djelo obuhvaća ugrožavanje javnog prometa “iznutra”, tj. od samih sudionika u prometu, bilo je to potrebno i posebno naglasiti u tekstu, kako bi se ono razlikovalo od novopredloženog kaznenog djela iz članka 272.a koje obuhvaća ugrožavanje prometa “izvana”, tj. od osoba koje nisu sudionici u prometu.

U stavku 4. trebalo je povisiti najveću mjeru s pet na osam godina zatvora jer je u pitanju kazneno djelo kojim se povređuju dva pravna dobra (sigurnost prometa i život ljudi) pa kazna mora biti veća od kazne propisane za nehajno prouzročenje smrti iz članka 95. (do pet godina zatvora) kojim se štiti samo život kao pravno dobro. To osobito dolazi do izražaja kada je u pitanju smrt više osoba, jer bi tada primjenom propisa o stjecaju za više nehajnih prouzročenja smrti bilo moguće izreći i težu kaznu nego za kazneno djelo iz članka 272. stavka 4.

Uz članak 108:

Postojeće kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz članka 272. obuhvaća ugrožavanje javnog prometa “iznutra”, tj. ugrožavanje koje je posljedica kršenja propisa o sigurnosti prometa od vozača i drugih sudionika u prometu. Mogući su, međutim, i napadi “izvana”, tj. od osoba koje same ne sudjeluju u prometu i, prema tome, ne mogu kršiti propise o sigurnosti prometa. Takvi napadi na sigurnost prometa su teži i zaslužuju strože kazne, i ne treba ih ograničavati na slučajeve u kojima je došlo do povređivanja, nego trebaju obuhvatiti već i samo ugrožavanje. Neki oblici takvih napada predstavljaju kazneno djelo ugrožavanja sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe iz članka 181. Ipak je to kazneno djelo ograničeno na više načina. Ono se odnosi samo na zračni promet i plovidbu, pa ne obuhvaća ostale vrste prometa (željeznički, cestovni, promet žičarama), a i zračni promet i plovidbu samo ako su međunarodnog karaktera (kako to proizlazi iz naslova tog kaznenog djela). Osim toga, njime su inkriminirani samo neki i to najteži oblici napada na zračni i brodski promet (napadi koji predstavljaju nasilje). Stoga je potrebno jedno opće kazneno djelo, po uzoru na kazneno djelo iz članka 160. Krivičnog zakona RH, kojim će se obuhvatiti svi napadi na sve vrste prometa od strane nesudionika u prometu koji nisu obuhvaćeni člankom 181. Do sada su se takvi napadi mogli podvesti pod kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 263. zahvaljujući generalnoj klauzuli na kraju članka 263. stavka 1. no kako je u pitanju jedan oblik ugrožavanja prometa, a Kazneni je zakon u glavi XX. kaznena djela protiv sigurnosti prometa odvojio od kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine, treba i

ovaj oblik ugrožavanja prometa posebno propisati. To je i učinjeno u članku 272a. koji pak u cijelosti preuzima kaznene okvire iz članka 263.

Uz članak 109:

Krivotvorenje novca (čl. 274.) jedno je od tipičnih kaznenih djela koje se čini u okviru organiziranog kriminaliteta. Stoga treba predvidjeti njegovo počinjenje u sastavu grupe ili zločinačke organizacije kao kvalifikatornu okolnost koja opravdava najveću mjeru petnaest godina zatvora (mnogi zakonici propisuju takvu najveću mjeru već za temeljni oblik krivotvorenja novca).

Propisana kazna za privilegirani oblik iz sadašnjeg stavka 3. koji postaje stavak 4. je preblaga i treba je povisiti tako da najveća mjera bude tri godine. Također treba propisati kažnjivost pokušaja i za taj oblik (npr. počinitelj hoće platiti novcem za koji je naknadno saznao da je lažan, ali osoba koja treba primiti novac to odbije).

Uz članak 110:

Krivotvorenje vrijednosnih papira treba u svemu izjednačiti s krivotvorenjem novca (tako izričito i tekst § 151 njemačkog KZ) pa se za kazneno djelo iz članka 275. predlažu iste izmjene kao i za kazneno djelo iz članka 274.

Uz članak 111:

Kazneno djelo iz članka 279. u svim se zakonodavstvima naziva “pranjem novca” pa nije jasno zašto je hrvatski zakonodavac izbjegao taj naziv. Postojeći naziv “pokrivanje protuzakonito dobivenog novca” dovodi i u zabludu jer sugerira da je u pitanju posebni oblik kaznenog djela pokrivanja iz članka 236. što nije točno. Osim toga, termin “dobiveni novac” nije primjeren jer se ne radi o dobivenom novcu, nego o novcu koji je pribavljen, a nije ni dovoljno da je pribavljanje bilo protuzakonito (nije dovoljna bilo kakva protuzakonitost), nego se traži da novac bude pribavljen kaznenim djelom, kako glasi tekst stavka 1. Pojam “protuzakonito” u nazivu mogao se braniti u prvobitnoj inačici tog kaznenog djela (članak 151.a Osnovnog Krivičnog zakona RH, uveden člankom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Osnovnoga Krivičnog zakona Republike Hrvatske od 3.4.1996, Narodne novine, br. 28/1996), kada je bilo dovoljno da je novac “pribavljen nekom protuzakonitom radnjom” (dakle, i prekršajem), a od čega se pri donošenju Kaznenog zakona odustalo.

S obzirom da je u objavljenom tekstu u Narodnim novinama kod stavka 1. izostavljen dio teksta koji sadrži odredbe o kazni, a to do danas nije ispravljeno, valjalo je to učiniti ovim zakonom.

Uz članak 112:

Kod kaznenog djela pogodovanja vjerovnika iz članka 281. nedostajala je odredba prema kojoj to kazneno djelo osim fizičke osobe kao dužnika može počiniti i odgovorna osoba u pravnoj osobi pa se stoga predlaže novi stavak 2. koji to propisuje.

S obzirom da je pogodovanje vjerovnika (čl. 281.) jedno od stečajnih kaznenih djela, u novom stavku 3. predlaže se da otvaranje stečajnog postupka bude predviđeno kao objektivni uvjet kažnjivosti i za to kazneno djelo. Nema potrebe kažnjavati počinitelja koji je za vrijeme krize pogodovao nekog vjerovnika ali je nakon toga podmirio sve vjerovnike i izbjegao stečaj. Međutim, ako je otvoren stečajni postupak, kazneno djelo ima veću težinu nego bi to proizlazilo

iz do sada propisane kazne (novčana kazna ili zatvor do jedne godine) pa se ujedno predlaže povišenje najveće mjere kazne zatvora na tri godine.

Uz članak 113:

Postojeći naziv kaznenog djela iz članka 282. “zlorporaba stečaja” ne odgovara sadašnjem opisu toga kaznenog djela (inače poznatog pod nazivom “bankrotstvo”) jer ono može postojati i kad uopće nema stečaja. Kako se sada u novom stavku 5. predlaže da se počinitelj kažnjava samo ako su u zakonu opisane radnje dovele do stečajnog postupka, primjereniji je naziv prouzročenje stečaja.

U stavku 1. riječi “obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina” u uvodnom dijelu rečenice nemaju nikakvog smisla te su najvjerojatnije ušle pogreškom u tekst. Propuštanje naplaćivanja tražbina jedna je od mogućih radnji počinjenja u daljnjem tekstu.

Predlaže se pooštavanje propisane kazne tako da se najveća mjera povisi na deset godina. Najmanja mjera šest mjeseci zatvora treba ostati jer su mogući i relativno lakši slučajevi, npr. panični pokušaji da se određenim radnjama u kriznoj situaciji spasi što se spasiti dade, ali su isto tako mogući i vrlo teški oblici koji mogu izazvati i šire društvene krize, npr. u slučaju prouzročenja stečaja banaka koje u velikom opsegu rade s tuđim novcem.

U novom stavku 2. predlaže se proširenje kažnjivosti i na slučaj prouzročenja prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje. Ako se kažnjavaju određene radnje počinjene u stanju prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje, onda pogotovo treba kažnjavati iste radnje ako one dovode do tog stanja; posljednji slučaj, štoviše, predstavlja i teži oblik bankrotstva. Zbog te dopune trebalo je na odgovarajući način dopuniti i odredbe novih stavaka 3. i 4.

U novom stavku 5. predlaže se da otvaranje stečajnog postupka bude predviđeno kao objektivni uvjet kažnjivosti za sve oblike ovog kaznenog djela. Ovdje se polazi od toga da nije opravdano kažnjavati počinitelja koji je, doduše, neurednim poslovanjem umanjio svoju imovinu, ali je nakon toga prebrodio krizu, podmirio svoje obveze i izbjegao stečaj.

Uz članak 114:

Kod utaje poreza i drugih davanja iz članka 286. trebalo je precizirati opis tako da se jasno istakne mogućnost da počinitelj postupa s namjerom da porez ili druge doprinose ne plati druga pravna ili fizička osoba čime će se naglasiti da pod udar te zakonske odredbe dolazi i odgovorna osoba u pravnoj osobi koja opisane radnje čini u interesu pravne osobe. U stavku 2. se predlaže kvalificirani oblik kaznenog djela kada iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi tristo tisuća kuna.

Uz članak 115:

Izmjena važećeg članka 288. predložena je radi usklađivanja s odredbom članka 49. stavka 1. i 2. Ustava Republike Hrvatske, kojim se utvrđuje da su poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske, te da država osigura svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu, a zlorporaba monopolističkog položaja određena zakonom je zabranjena. Osim navedenog, predložena izmjena bila bi u skladu i s odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, a pridonijela bi i harmonizaciji odredaba s propisima Europske unije.

Uz članak 116:

Kazneno djelo nesavjesnog gospodarskog poslovanja iz članka 291. sadržano je u novom kaznenom djelu zlorporabe povjerenja iz članka 294a. pa ga treba brisati.

Uz članak 117:

Kazneno djelo zlorporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. relikv je bivšeg jugoslavenskog pravnog sustava u kome je trebalo služiti suzbijanju "korisnih malverzacija", tj. protuzakonitih radnji poduzetih u korist vlastite pravne osobe. Svojom neodređenošću, koja je osobito došla do izražaja u generalnoj klauzuli sadržanoj u posljednjoj alineji stavka 1., a i preklapanjem s drugim kaznenim djelima, stvaralo je i još uvijek stvara velike poteškoće u sudskoj praksi. To je kazneno djelo u stvari suvišno pa ga treba ukinuti, kako je to učinio i slovenski zakonodavac u Kaznenom zakoniku od 1994.

Postupa li počinitelj s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za svoju pravnu osobu radnje opisane u članku 292. predstavljat će neko drugo kazneno djelo, najčešće prijevare iz članka 224., a u nekim slučajevima utaju poreza i drugih davanja iz članka 286., povredu obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz članka 287., krivotvorenje službene isprave iz članka 312., kazneno djelo iz članka 32. Zakona o računovodstvu ili neko od kaznenih djela iz Zakona o trgovačkim društvima. To isto vrijedi i ako se radnje opisane u članku 292. čine s ciljem pribavljanja imovinske koristi drugoj pravnoj osobi koja ujedno ne predstavlja imovinsku štetu za vlastitu pravnu osobu. Ako se pak to kazneno djelo čini u korist druge pravne osobe, a na štetu vlastite, radit će se, prema ovom Konačnom prijedlogu, o kaznenom djelu zlorporabe povjerenja iz članka 294a.

Uz članak 118:

Ne postoji nijedan razlog da se prijevare u gospodarskom poslovanju (sada čl. 293.), tj. prijevare u korist vlastite pravne osobe, propisuje odvojeno od općeg kaznenog djela prijevare iz članka 224. KZ. Razlog za postojanje takvog posebnog kaznenog djela ne može biti ni do sada viša propisana kazna jer se za prijevare iz članka 224. stavka 2. predlaže kao najveća mjera deset godina zatvora što je više od postojeće najveće mjere za prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 293. stavka 2. (osam godina zatvora).

Uz članak 119:

Kazneno djelo sklapanja štetnog ugovora iz članka 294. sadržano je u novom kaznenom djelu zlorporabe povjerenja iz članka 294a. pa ga treba brisati.

Uz članak 120:

Ovim člankom uvode se u glavu kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja kaznena djela zlorporabe povjerenja (čl. 294a), primanja mita u gospodarskom ili drugom poslovanju (čl. 294b.) i davanja mita u gospodarskom ili drugom poslovanju (čl. 294c.).

Novo kazneno djelo zlorporabe povjerenja (čl. 294a) predlaže se po uzoru na kazneno djelo "nevjernosti" (Untreue) u njemačkom, austrijskom i švicarskom kaznenom pravu, gdje je ono ključno gospodarsko kazneno djelo kojim se prvenstveno obuhvaća kriminalitet upravljačkih struktura u trgovačkim društvima. Njime se zamjenjuje postojeće kazneno djelo zlorporabe položaja i ovlasti ako ga čine odgovorne osobe (dosadašnji čl. 337. st. 3. i 4.) koje je pogrešno svrstano među kaznena djela protiv službene dužnosti, a zbog niza pravnotehničkih manjkavosti trpi i ozbiljne kritike. Pored toga, ono obuhvaća i dosadašnja kaznena djela zlorporabe povjerenja (čl. 227.), nesavjesnog gospodarskog poslovanja (čl. 291.), zlorporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju (čl. 292.) i sklapanja štetnog ugovora (čl. 294.).

Počinitelj je označen općenito kao "tko". To će u prvom redu biti odgovorne osobe u gospodarstvu (članovi uprava dioničkih društava, direktori društava s ograničenom

odgovornošću, članovi nadzornih odbora itd.), ali i ostale osobe kojima je povjerena skrb o tuđoj imovini (npr. skrbnik ili odvjetnik, sada izričito spomenuti u čl. 227. st. 2.). Bitno je da se kazneno djelo zlouporabe povjerenja više ne ograničava na “privatni sektor” nasuprot kaznenom djelu zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. koje se odnosilo na “društveni sektor” jer je takvo razlikovanje relikv bivšeg pravnog sustava. Dužnost skrbi o tuđoj imovini mora proizlaziti iz zakona (npr. dužnost roditelja u odnosu na imovinu djece), odluke upravne ili sudbene vlasti (npr. dužnost staratelja ili stečajnog upravitelja), pravnog posla (npr. iz ugovora o pravima i obvezama člana uprave dioničkog društva) ili nekog faktičnog odnosa povjerenja iz kojeg proizlazi pravna obveza skrbi o tuđoj imovini (npr. u slučaju osobe koja stoji iza osobe koja je samo formalno postavljena na neku dužnost). Počinitelj mora uvijek povrijediti neku dužnost glede povjerenju imovine, a o tome će biti riječ kada prilikom sklapanja valjanih poslova ili drugih raspolaganja imovinom prekorači interne ovlasti ili prekorači ovlasti zastupanja ili ne izvrši neku radnju koju je bio dužan izvršiti.

Daljnje obilježje novog kaznenog djela jest šteta na imovini o kojoj se počinitelj bio dužan brinuti. Šteta može nastati kako na imovini zastupane fizičke osobe (npr. djeteta) tako i na imovini pravne osobe (npr. trgovačkog društva). Uslijed ovakvog djelovanja počinitelja može nastati imovinska šteta, ali isto tako propisano je da uz prouzročenje štete počinitelj može za sebe ili drugoga pribaviti imovinsku korist. To je razlog zašto novo kazneno djelo zlouporabe povjerenja obuhvaća i dosadašnja kaznena djela sklapanja štetnog ugovora (čl. 294.) i nesavjesnog gospodarskog poslovanja (čl. 291.).

Kao kvalifikatorna okolnost predviđena je u stavku 2. šteta velikih razmjera ili pribavljanje znatne imovinske koristi. S obzirom da zbog zlouporabe menadžmenta mogu nastati i iznimno velike štete, bilo je potrebno kao najveću mjeru kazne predvidjeti petnaest godina zatvora.

Daljnje novo kazneno djelo je primanje mita u gospodarskom ili drugom poslovanju (čl. 294b) koje je Republika Hrvatska dužna unijeti u svoje zakonodavstvo na temelju Kaznenopravne konvencije o korupciji i predstavlja obvezu sankcioniranja korupcije u privatnom sektoru. To je kazneno djelo do sada bilo sadržano u kaznenom djelu primanja mita iz članka 347. kao kaznenom djelu protiv službene dužnosti, ali mu tamo nije mjesto. Preuzeta je struktura iz članka 347. s time da je prilagođena gospodarskom ili drugom poslovanju. Počinitelj može biti bilo koja odgovorna osoba u pravnoj osobi privatnog sektora ili u javnoj službi. Stavak 1. predstavlja teži oblik koji se sastoji u primanju mita za nelegalnu radnju, dok se stavak 2. odnosi na legalnu radnju. Nije, međutim, predviđeno kao kazneno djelo naknadno primanje poklona.

Također se na temelju obveze iz potpisane Kaznenopravne konvencije o korupciji predlaže novo kazneno djelo “davanje mita u gospodarskom ili drugom poslovanju” (čl. 294c) koje je do sada bilo sadržano u kaznenom djelu davanja mita iz članka 348. kao kaznenom djelu protiv službene dužnosti, ali mu tamo nije mjesto. I na ovom je mjestu preuzeta struktura iz članka 348. s time da je prilagođena gospodarskom ili drugom poslovanju.

Uz članak 121:

Predlaže se povišenje gornje mjere kazne za oba oblika neprijavlivanja pripremanja kaznenog djela iz članka 299. Budući da se po stavku 1. kažnjava i neprijavlivanje nekih vrlo teških kaznenih djela (npr. ubojstva iz čl. 90.) potrebno je povisiti gornju mjeru kazne za te oblike neprijavlivanja, a onda shodno tome i za neprijavlivanje iz stavka 2. koje se odnosi na kaznena djela za koja se može izreći doživotni zatvor.

Uz članak 122:

Predloženom dopunom odredbe o neprijavljivanju počinjenog kaznenog djela (čl. 300. KZ) proširen je u stavku 4. krug osoba i na “djelatnika odgojno obrazovne ustanove” koji su u svakodnevnom kontaktu s djecom i maloljetnicima te su stoga i u prilici neposredno zapaziti ili dobiti od njih saznanja da li je na njihovu štetu počinjeno neko kazneno djelo.

Uz članak 123:

Temeljni oblik kaznenog djela davanja lažnog iskaza u članku 303. stavku 1. sadrži ne posve točnu tvrdnju da vještak, prevoditelj i tumač daju lažni iskaz. Stoga iza postojećeg opisa radnje koji se odnosi samo na svjedoka (“dade lažni iskaz”) treba dodati “nalaz ili mišljenje” (što se odnosi na vještaka) i “ili nešto lažno prevede” (što se odnosi na prevoditelja i tumača). Kaznu za to kazneno djelo treba povisiti, naročito imaju li se u vidu slučajevi kada je svjedok dao obećanje da će iskazati istinu (čl. 242. ZKP), a i kako bi se otklonila neusuglašenost s odredbom članka 304. stavka 1. prema kojoj se poticanje na davanje lažnog iskaza kažnjava strože nego samo davanje lažnog iskaza. Kao najvažnije kvalifikatorno obilježje u stavku 3. navedena je osuda nedužnog okrivljenika što ujedno opravdava povišenje najveće mjere kazne za taj oblik na deset godina zatvora.

Uz članak 124:

U odnosu na kazneno djelo sprječavanja dokazivanja (članak 304. stavak 1.) promijenjena je inkriminacija u skladu sa člankom 23. Konvencije UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (kriminaliziranje opstrukcije pravde), tako da je sada kažnjivo i samo nagovaranje na lažno svjedočenje ili davanje nalaza ili mišljenja od strane vještaka, kao i sprječavanje i otežavanje dokazivanja da se u postupku pred sudom ili drugim tijelima provede dokaz saslušanjem svjedoka ili vještaka, a ujedno se predlaže povećanje posebnog minimuma i posebnog maksimuma kazne, kako bi se i na taj način efikasnije generalno-preventivno sprječavala opstrukcija pravde.

Uz članak 125:

Iz opisa kaznenog djela prisile prema pravosudnom dužnosniku iz članka 309. stavka 1. KZ-a trebalo je brisati državnog pravobranitelja koji više ne postoji. Također se, imajući u vidu potrebu jače zaštite pravosuđa od nasilja, predlaže povećanje najmanje mjere kazne u tom stavku sa šest mjeseci na jednu godinu zatvora.

Kao blaži oblik u novom stavku 2. predlaže se inkriminiranje nekih oblika ometanja pravde koji nisu vezani uz nasilje, nego se sastoje u vrijeđanju ili omalovažavanju pravosudnih dužnosnika kako bi ih se izložilo pritisku i otežalo im se donošenje ispravne odluke. S obzirom na tu izmjenu dosadašnji naziv djela «prisila prema pravosudnom dužnosniku» više nije prihvatljiv pa se predlaže novi naziv “ometanje pravde”.

Istodobno, predlaže se sužavanje kažnjivosti glede radnji opisanih u dosadašnjem stavku 2. (sada stavak 3.). Polazi se od toga da iznošenje mišljenja o tome kako bi sud trebao postupiti može biti oblik dopuštene kritike suda koja ima uporište u slobodi izražavanja misli (čl. 38. Ustava). U tom se pravcu kretao i naš javni život pa su neki postupci pravosudnih dužnosnika i nepravomoćne odluke kako domaćih tako i stranih i međunarodnih sudova doživjele kritiku a da zbog toga nije dolazilo do kaznenog progona. Stoga se predlaže inkriminiranje samo «sustavnog iznošenja mišljenja», tj. takvog iznošenja koje svojom upornošću i nametljivošću prelazi u nedopustiv pritisak na sud. Kako je taj oblik znatno teži od dosadašnjeg, predlaže se i povišenje

propisane kazne za njega i to kako novčane, tako i kazne zatvora. S obzirom na takvu izmjenu postala je dosadašnjeg stavka 3. bespredmetnom pa se predlaže njeno brisanje.

Uz članak 126:

Riječi “mjenica” i “ček” brisane su iz razloga što su obuhvaćene postojećim člankom 275. KZ-a (krivotvorenje vrijednosnim papira).

Uz članak 127:

Propisane kazne za kazneno djelo sprječavanje službene osobe (čl. 317.) u obavljanju službene dužnosti su preniske. Zato se predlaže povišenje najveće mjere kako za temeljni, tako i za kvalificirani oblik.

Uz članak 128:

U kaznenom djelu napada na službenu osobu (čl. 318.) dolazi do stvarne i konkretne opasnosti za tjelesni integritet službene osobe, stoga je predloženo povišenje najveće mjere propisane kazne kako za temeljni, tako i za kvalificirani oblik.

Uz članak 129:

Ovom odredbom pooštrava se kazna za slučajeve sudjelovanja u grupi koja sprječava ili napada službenu osobu.

Uz članak 130:

Težina temeljnog oblika kaznenog djela širenja lažnih i uznemirujućih glasina (čl. 322. st. 1. KZ) je nešto potcijenjena pa se predlaže povišenje posebne najveće mjere sa šest mjeseci na jednu godinu zatvora.

Stavkom 2. u članku 322. predlaže se novo kazneno djelo po uzoru na kazneno djelo “lažnog alarma” iz članka 128bis švicarskog KZ. Potrebu za takvim kaznenim djelom nameću brojne lažne dojave o “podmetnutoj bombi” na javnim mjestima. Pored lažnih obavijesti policiji dolaze u obzir lažne obavijesti zaštitarima, vatrogascima, službi hitne pomoći itd. Novo djelo je teži oblik širenja lažnih i uznemiravajućih vijesti jer dovodi do intervencija s kojima se upoznaje šira javnost pa djeluju posebno uznemiravajuće, a osim toga skupčane su i s daljnjim štetama (prekid rada u javnim ustanovama, poremećaj u javnom prometu itd).

Uz članak 131:

U članku 65. Zakona o arhivskom gradivu i arhivama (Narodne novine, br. 105/97 i 64/00) propisano je kazneno djelo koje se sadržajno poklapa s kaznenim djelom uništavanja ili prikrivanja arhivske građe iz članka 327. ali s propisanom strožom kaznom (zatvor do pet godina). Razumije se da je takvo udvostručavanje istog kaznenog djela neodrživo. Kako se radi o tipičnom kaznenom djelu vezanom za posebni zakon u kome se nalaze i definicije nekih pojmova iz opisa kaznenog djela, svrsishodnije je takvo kazneno djelo propisati u posebnom zakonu pa se predlaže brisanje članka 327.

Uz članak 132:

Kazneno djelo samovlasti (čl. 329.) neodređenošću svog opisa stvara već dugo vremena znatne poteškoće u praksi. Ono se ne nalazi ni u jednom modernom kaznenom zakoniku. Stoga se predlaže njegovo brisanje. Na taj će se način ujedno otkloniti i neobična odredba stavka 2. prema kojoj se samovlast mogla počinuti i u sastavu grupe ili zločinačke organizacije što je očito bilo pretjerano.

Uz članak 133:

Dopunom odredbe o izradbi i nabavljanju oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenog djela (članak 334. KZ) u stavku 1. sada je obuhvaćeno i posjedovanje. U praksi se često događalo da se kod osoba pronađe specijalni provalnički alat koji ne može služiti u druge svrhe već prvenstveno za počinjenje kaznenog djela, a da istovremeno takve predmete nije bilo moguće trajno oduzeti jer njihovo posjedovanje nije zabranjeno i kažnjivo.

Uz članak 134:

Kao i ostala kaznena djela iz glave XXV., kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. treba biti isključivo službeničko kazneno djelo, tj. počinitelj može biti samo službena, a ne i odgovorna osoba. Odgovorna osoba koja iskorištava svoj položaj ili ovlast radi ostvarivanje neimovinske koristi treba doći pod udar kaznenog zakona samo ako ostvaruje obilježja nekog posebnog kaznenog djela, npr. spolnog odnošaja zlouporabom položaja (čl. 191. st. 1.). Ako pak to čini radi ostvarivanja imovinske koristi, činit će u buduće kazneno djelo zlouporabe povjerenja iz članka 294a.

U odnosu na službene osobe također se predlažu stanovite izmjene u odnosu na postojeći tekst. Za postojanje temeljnog oblika iz st. 1. nije više dovoljno da počinitelj samo postupi s namjerom da pribavi neimovinsku korist ili da prouzroči štetu, nego te posljedice zaista moraju nastupiti. S obzirom da se radi o blažem obliku ovog kaznenog djela, nije potreban i njegov kvalificirani oblik iz dosadašnjeg stavka 2. Ako pak počinitelj ostvari imovinsku korist, u stavku 2. je propisana viša kazna, a ako je ostvarena znatna imovinska korist, onda je kazna znatno pooštrena u stavku 3.

Uz članak 135:

Novo kazneno djelo "kršenje zakona u sudskom postupku" iz članka 337.a predlaže se na temelju odredbe članka 121. stavka 2. Ustava RH. Prema toj odredbi suci i suci porotnici čine kazneno djelo kada krše zakon. Takva ponašanja mogla su se i do sada podvesti pod opće kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. no kako se radi o osjetljivoj materiji koja zadire i u pitanje neovisnosti sudbene vlasti, uputno je odgovornost sudaca propisati posebnom odredbom, kako to čine i neki drugi pravni sustavi (npr. njemački KZ).

Predloženo kazneno djelo nije ograničeno na suce i suce porotnike kao počinitelje, nego obuhvaća i državne odvjetnike i njihove zamjenike koji sudjeluju u sudskom postupku u kome mogu postupati u korist ili na štetu jedne stranke. Također se kazneno djelo ne ograničava samo na donošenje odluke, nego obuhvaća i vođenje postupka (npr. sudac ne radi na nekom predmetu kako bi nastupila zastara ili ne određuje pritvor kako bi omogućio bijeg okrivljeniku). Za postojanje kaznenog djela nužno je ali ne i dovoljno da odluka objektivno predstavlja kršenje zakona, nego se traži i da počinitelj postupi s ciljem da jednoj stranci u postupku pribavi korist ili nanese štetu, tj. kazneno djelo se može počinuti samo s izravnom namjerom. Kvalificirani oblik u

stavku 2. obuhvaća kršenje zakona ako su prouzročene teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku.

Uz članak 136:

Kazneno djelo zlouporabe obavljanja dužnosti državne vlasti iz članka 338. ograničeno je na službene osobe u tijelima državne vlasti i jedinicama područne i lokalne samouprave.

Uz članak 137:

Kako je kazneno djelo nesavjesnog rada u službi iz članka 339. jedno od kaznenih djela protiv službene dužnosti, ne može ga počinuti i odgovorna osoba, pa je taj pojam valjalo brisati iz opisa.

Uz članak 138.

Promjena članka 343. Kaznenog zakona koje se odnosi na kazneno djelo protuzakonitog posredovanja rezultat je usklađivanja ove odredbe sa člankom 12. ratificirane Kaznenopravne konvencije protiv korupcije. Slijedom navedenoga, sada je inkriminirano i aktivno i pasivno trgovanje utjecajem odnosno protuzakonito posredovanje.

Uz članak 139:

Prijevaru u službi kao službeničko kazneno djelo također ne može počinuti odgovorna osoba pa je taj pojam trebalo brisati iz članka 344. stavka 1. U stavku 3. je kazna pooštrena tako da je najveća mjera petnaest godina zatvora.

Uz članak 140:

Analogno drugim sličnim kaznenim djelima trebalo je i kod pronevjere iz članka 345. stavka 3. pooštriti kaznu tako da je najveća mjera petnaest godina.

Uz članak 141:

Primanje mita (čl. 347.) kao kazneno djelo protiv službene dužnosti mogu počinuti samo službene osobe. Ako mito primaju odgovorne osobe, u pitanju je novo kazneno djelo “primanje mita u gospodarskom ili drugom poslovanju” iz članka 294b. Kazne su usklađene s kaznama iz članka 294.b. Povećanje kazni kod korupcijskih kaznenih djela usmjereno je ka podizanju javne svijesti o štetnosti korupcije čime se doprinosi jačanju institucija i ostvarenju načela vladavine prava.

Uz članak 142:

Davanje mita (čl. 348.) kao kazneno djelo protiv službene dužnosti može se počinuti samo prema službenoj osobi. Ako se mito daje odgovornoj osobi, u pitanju je novo kazneno djelo “davanje mita u gospodarskom ili drugom poslovanju” iz članka 294c. Kazne su usklađene s kaznama iz članka 294.c.

Uz članak 143 do 154:

Ovim odredbama zadržan je važeći posebni minimum kazne zatvora te maksimum od petnaest godina zatvora, budući da je odredbom članka 53. stavka 1. propisan veći opći maksimum kazne zatvora.

Uz članak 155:

Pojmovi “doktor medicine” i “doktor stomatologije” nepotrebno opterećuju tekst u više zakonskih opisa pa se predlaže njihova zamjena uobičajenim hrvatskim nazivom “liječnik”. Isto tako pojam “dugotrajnog zatvora” treba svugdje gdje to već nije učinjeno ovim Zakonom zamijeniti pojmom “doživotni zatvor”, kao i sam naziv “Kaznenog zakona” u “Kazneni zakonik”.

Uz članak 156:

Ovim člankom propisan je rok stupanja na snagu zakona.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U Hrvatskom saboru nakon rasprave o Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona na sjednici održanoj 29. studenog 2002. godine, donesen je slijedeći zaključak:

«Prihvaća se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.»

U Konačnom prijedlogu Zakona nastale su određene razlike kao posljedica uvažavanja prijedloga i mišljenja Odbora za pravosuđe, pojedinih klubova zastupnika i pojedinih zastupnika, a predlagatelj je i sam izmijenio ili dopunio neke odredbe radi poboljšanja sadržaja zakonskog teksta. Predlagatelj je razmotrio i zaključke Druge Interkatedarske konferencije iz kaznenog prava od 26. listopada 2002. godine te ih uzeo u obzir prilikom izrade konačnog prijedloga Zakona.

Uvažavajući primjedbe Odbora za pravosuđe i pojedinih klubova zastupnika kako zbog ukidanja dugotrajnog i uvođenja doživotnog zatvora nastaje prevelik raskorak između dosadašnje najveće opće mjere kazne zatvora (15 godina) i doživotnog zatvora, predlaže se i povišenje najveće opće mjere kazne zatvora na 20 godina. Na taj će se način ujedno otkloniti sadašnje neprirodno rješenje prema kome nije moguće izreći kaznu zatvora u trajanju od 15 do 20 godina. Kada su doživotni zatvor i zatvor u određenom trajanju propisani alternativno treba omogućiti sudu da u slučajevima kada smatra da nema uvjeta za doživotni zatvor, ali i da je kazna zatvora u trajanju 15 godina preniska, izreče kaznu zatvora u trajanju do 20 godina. Povišenje najveće opće mjere kazne zatvora na 20 godina vrijedit će u načelu i za ona kaznena djela kod kojih nije propisan doživotni zatvor, a do sada nije bila predviđena ni najveća posebna mjera pa se na njih primjenjivala najveća opća mjera zatvora u trajanju 15 godina. Međutim, kod svakog od tih kaznenih djela predlagatelj je ispitao ima li opravdanja za povišenje najveće mjere na 20 godina zatvora i tamo gdje je ocijenio da to ne bi bilo opravdano, zadržao je dosadašnju najveću mjeru od 15 godina zatvora, sada kao najveću posebnu mjeru.

Predlagatelj je obzirom na opći maksimum kazne zatvora od 20 godina predvidio i način ublažavanja kazne zatvora gdje je kao posebni minimum propisana kazna zatvora od osam ili više godina tako da se ovako propisana kazna može ublažiti do tri godine zatvora, što je primjereno težini i opasnosti takvih kaznenih djela.

Dosadašnje odredbe o izboru vrste i mjere kazne za kaznena djela u stjecaju (čl. 60 KZ), predlagatelj je usuglasio s predloženim uvođenjem doživotnog zatvora i povišenjem opće mjere kazne zatvora na 20 godina. Doživotni zatvor treba apsorbirati sve ostale kazne. Isto je tako u sustavu asperacije trebalo najveću mjeru jedinstvene kazne zatvora utvrditi sa dvadeset godina

zatvora. Iznimka je predviđena u slučaju kada su za dva ili više kaznenih djela u stjecađu utvrđene pojedinačne kazne zatvora u trajanju duljem od 10 godina u kom slučaju puko pooštavanje najteže kazne tako da jedinstvena kazna može biti i manja od 20 godina zatvora ne bi bilo dovoljno. Ovdje se prvenstveno ima u vidu stjecađ više ubojstava kod kojih ne postoji nijedna kvalifikatorna okolnost koja bi opravdavala da se barem jedno kazneno djelo pravno označi kao umorstvo. U tom slučaju sud može izreći kao jedinstvenu kaznu doživotni zatvor, ali ako smatra da ona nije opravdana, mora izreći 20 godina zatvora. Napokon, sustav asperacije dosljedno je protegnut i na novčane kazne tako da jedinstvena novčana kazna mora biti manja od opće najveće mjere te kazne, bez obzira na to radi li se o više glavnih ili sporednih novčanih kazni.

Uvažavajući primjedbe Odbora za pravosuđe te gotovo svih klubova zastupnika i slijedom zaključaka koja proizlaze iz saborske rasprave, predlagatelj je odustao od inkriminacije kojom se u članku 50. Prijedloga štito i ugled Predsjednika Republike Hrvatske.

Kazneno djelo «veličanja bivših fašističkih država ili organizacija» u potpunosti je preoblikovano i bitno izmijenjeno sukladno prijedlozima i sugestijama iz rasprave u Hrvatskom saboru. Naime, predlagatelj je i dalje mišljenja da ovakvo ponašanje treba inkriminirati, te je sada preciznije i jasnije utvrđeno bitno obilježje ovog djela te propisana i primjerenija kazna, a promijenjen je i naziv kaznenog djela te proširena inkriminacija na postupanje kojim se širi rasizam i ksenofobija, a čime je u ovu odredbu implementiran Dodatni protokol uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu kojem je i Republika Hrvatska pristupila. Predlagatelj drži da protupravno ponašanje u stavku 2. Prijedloga zakona treba izostaviti i prepustiti prekršajnoj zoni kažnjavanja.

U skladu sa sugestijama Odbora za pravosuđe, pojedinih zastupnika te zaključcima Interkatedarske konferencije, predlagatelj je ponovo razmotrio pitanje usklađivanja Kaznenog zakona sa potpisanim ili ratificiranim međunarodnim konvencijama, pa je u tom smislu u Konačnom prijedlogu, predložio izmjene na način da u cijelosti implementira odredbe Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda glede propisivanja zapovjedne odgovornosti i to samo u odnosu na kaznena djela ratnih zločina, te propisivanja novog kaznenog djela «zločina protiv čovječnosti» (članak 157.a KZ-a). Ovo je neophodno zbog odnosa komplementarnosti odredaba Rimskog statuta sa nacionalnim zakonodavstvom. Nadalje, u Konačni prijedlog inkriminirana su i sva zabranjena ponašanja iz Konvencije o sprječavanju financiranja terorizma i drugih konvencija iz tog područja tako da su izmijenjena odredba članka 169. na način da je preuređena definicija terorizma i inkriminacija u odnosu na subjektivni i objektivni element djela te je inkriminirana prijetnja u slučaju počinjenja terorističkog kaznenog djela (na ovaj način usuglašena sa Okvirnom odlukom u borbi protiv terorizma), dok se novim člancima 187a i 187b KZ-a propisuje pitanje udruživanja i organiziranja grupa radi činjenja terorističkih akata, inkriminira se i financiranje terorizma i naknadna pomoć počinitelju te druge pripremljene radnje za poduzimanje terorističkih djela.

Predlagatelj je ponovo razmotrio odredbu u svezi zlouporabe opojnih droga (čl. 173.) te je preuređen dosadašnji stavak 1. iz razloga što kriminalno-politički nije opravdano posjedovanje male količine droge za vlastitu upotrebu tretirati kao kazneno djelo, već kao prekršaj kako je i propisano Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga.

Ovim je na jasan, nedvosmislen i nomotehnički ispravniji način propisano razlikovanje neovlaštenog posjedovanja opojne droge u cilju prodaje ili stavljanja u promet na drugi način na ilegalnom narko-tržištu od ostalih oblika neovlaštene proizvodnje, prerade, kupnje radi podaje ili drugih modusa inkriminacije iz važećeg stavka 2. članka 173. KZ-a, a ujedno je udovoljavajući načelu *lex certa* nedvojbeno razgraničeno ovakvo kriminalno ponašanje od posjedovanja opojne

droge radi vlastitog konzumiranja, tako da u odnosu na te osobe valja pokrenuti postojeće mehanizme za liječenje i prevenciju, a što ne prekludira i pokretanje prekršajnog postupka za takvo «obično» posjedovanje opojnih droga, sukladno Zakonu o suzbijanju zlouporabe opojne droge i Zakonu o prekršajima.

Dopunom odredbi o primanju i davanju mita, protuzakonitom posjedovanju, primanju i davanju mita u gospodarskom i drugom poslovanju kao i proširenjem definicije službene osobe na druge kategorije osoba, Konačni prijedlog sada je u cijelosti usuglašen sa ratificiranom Kaznenopravnom konvencijom o korupciji. U Konačni prijedlog uključene su inkriminacije iz Konvencije o Kibernetičkom kriminalu u potpunosti, tako da je potpuno izmijenjen naziv i sadržaj članka 223. KZ-a, odredbe o računalnom krivotvorenju i prijeveri, a dopunjene i pooštrene kazne u odnosu na dječju pornografiju putem računalne mreže u članku 196. i 197. KZ-a, te je inkriminirano širenje rasizma i ksenofobije.

U odnosu na uvođenje novog kaznenog djela «zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju» predlagatelj je sada dopunio inkriminaciju na način da se inkriminiranim ponašanjem može i pribaviti imovinska korist, a ne samo prouzročiti šteta, a još jednom se ističe da ovim kaznenim djelom su sada nedvojbeno obuhvaćena sva zabranjena ponašanja koja su ranije bila inkriminirana u člancima 291., 292., 293. i 294. KZ-a. Pojašnjava se da brisanjem ovih kaznenih djela neće doći do nepokrivenosti ili oslobađanja od odgovornosti osoba protiv kojih se sada vode kazni postupci jer primjenjujući načelo važenja kaznenog zakona u vrijeme počinjenja kaznenog djela te obavezne primjene blažeg zakona, očito je da počinitelji ovih djela ne mogu izbjeći kaznenoj odgovornosti za počinjenje ovih djela bez obzira što se brišu s obzirom da primjenjujući gore navedena načela kaznenomaterijalnog prava postoji kontinuitet kaznenopravne odgovornosti.

U odnosu na kazneno djelo sprječavanja dokazivanja (članak 304. stavak 1. KZ-a) promijenjena je inkriminacija u skladu sa člankom 23. Konvencije UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (kriminaliziranje opstrukcije pravde), tako da je sada kažnjivo i samo nagovaranje na lažno svjedočenje ili davanje nalaza ili mišljenja od strane vještaka, kao i sprječavanje i otežavanje dokazivanja da se u postupku pred sudom ili drugim tijelima provede dokaz saslušanjem svjedoka ili vještaka, a ujedno se predlaže povećanje posebnog minimuma i posebnog maksimuma kazne, kako bi se i na taj način efikasnije generalno-preventivno sprječavala opstrukcija pravde.

Predlagatelj je, imajući u vidu potrebu jače zaštite pravosuđa od nasilja u članku 309. stavku 1. predložio povećanje najmanje mjere kazne sa šest mjeseci na jednu godinu zatvora. Kao blaži oblik u novom stavku 2. predlaže se inkriminiranje nekih oblika ometanja pravde koji nisu vezani uz nasilje, nego se sastoje u vrijeđanju ili omalovažavanju pravosudnih dužnosnika kako bi ih se izložilo pritisku i otežalo im se donošenje ispravne odluke. S obzirom na tu izmjenu dosadašnji naziv djela “prisila prema pravosudnom dužnosniku” više nije prihvatljiv pa se predlaže novi naziv “ometanje pravde”.

Prihvaćene su primjedbe Vrhovnog suda u odnosu na raspon kazni kod kaznenih djela iz članka 294.a stavak 2., članka 337. stavka 3., članka 344. stavka 3. i članka 345. stavka 3. KZ-a, te su stoga za navedena djela određeni rasponi kazne od tri do petnaest godina, kako bi se osigurala primjerenija kaznena politika u odnosu na najteže oblike gospodarskog kriminaliteta.

Nadalje, prihvaćene su primjedbe Ministarstva unutarnjih poslova u odnosu na članak 129. stavak 4. KZ-a u svezi pokretanja kaznenog postupka, jer jednako treba tretirati kaznena

djela prisile i prijetnje te se sada samo kazneno djelo iz stavka 2. pokreće povodom prijedloga; u svezi članka 178. KZ (“međunarodna prostitucija”) gdje su povišeni kazneni okviri; u svezi članka 222. KZ-a u postojećem stavku 3. te će se uništenje ili oštećenje tuđe stvari iz članka 222. stavka 1. KZ progoniti privatnom tužbom, osim kada se radi o šteti koja nije mala, kada će se kazneni progon poduzimati po službenoj dužnosti; kazneno djelo dovodenja u opasnost života ljudi i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 263. KZ gdje su u novom stavku inikriminirane pripreme radnje za namjerne oblike tog kaznenog djela; u odnosu na članak 311. KZ-a gdje su brisanje su riječi “mjenica” i “ček” jer se radi o vrijednosnim papirima koji su obuhvaćeni člankom 275. KZ-a; u svezi članka 300. KZ-a (neprijavlivanje počinjenja kaznenih djela) na način da je proširen krug osoba i na djelatnike odgojno obrazovne ustanove, koji su u svakodnevnom kontaktu s djecom i maloljetnicima te su stoga i u prilici neposredno zapaziti ili dobiti od njih saznanja da li je na njihovu štetu počinjeno neko kazneno djelo; u članku 334. stavak 1. KZ-a (izradba i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenog djela) na način da je u stavku 1. sada obuhvaćeno i posjedovanje.

Prihvaćene su primjedbe Vrhovnog suda RH da se iz novog kaznenog djela u članku 337a (kršenje zakona u sudskom postupku) na način da su u stavku 1. brisane riječi “druga službena osoba ili arbitar”, dok je u stavku 2. brisan izričaj “postupanje s ciljem da bude osuđena nedužna osoba”.

V. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA SU DANA NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJA PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO UZ NAVODENJE RAZLOGA NEPRIHVAĆANJA

Primjedbe i prijedlozi koje predlagatelj nije prihvatio:

Primjedbe vezane u svezi samog naziva zakona, obzirom na upitnu primjerenost promjene naziva «zakon» u «zakonik» predlagatelj nije prihvatio, a argument da on ionako nije kodifikacija jer su neka kaznena djela propisana i u tzv. posebnom ili sporednom zakonodavstvu je neuvjerljiv, jer kazneni zakonici ni u jednoj zemlji nisu kodifikacije bez iznimke, tj. zemlje koje imaju kaznene zakonike zadržavaju i posebno kazneno zakonodavstvo, ponekad i u mnogo širem opsegu nego Hrvatska. Naziv kazneni (krivični) zakon uveden u bivšu Jugoslaviju 1977. kada je postojala podjela zakonodavne nadležnosti između tadašnje federacije i tadašnjih republika, pa se onda zaista nijedan od tih zakona nije mogao zvati zakonikom, ali to očito ne vrijedi za kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske. Naziv «zakonik» je uobičajen danas u svijetu za temeljne zakone, kao što su građanski i kazneni (kod nas postoji Pomorski zakonik), a predloženom izmjenom naziva zakona, podigao bi se autoritet kaznenog zakonodavstva.

Razmatrajući primjedbe i mišljenja Odbora za pravosuđe, Kluba zastupnika HDZ-a te nekih drugih zastupnika, predlagatelj je ostao pri prijedlogu da se redefinira odredba članka 4. KZ-a o načelu krivnje i s tim u vezi briše odredba o sadržaju krivnje iz članka 39. KZ-a iz razloga što važeća definicija načela krivnje sadrži proturječnosti te se predlaže povrat na uobičajenu definiciju prema kojoj nema kazne bez krivnje (nulla poena sine culpa).

Predlagatelj je, uzimajući u obzir načelne ocjene i stajališta u svezi primjedbi da se uvođenjem kazne doživotnog zatvora i pooštavanjem kazni te produljenjem zastarnih rokova narušava načelo ograničenja kaznenopravne prisile, a istaknute od strane Odbora za pravosuđe, više klubova zastupnika, pojedinih zastupnika kao i od strane sudionika Interkatedarske konferencije, preispitao predložene izmjene te smatra da uzimajući u obzir odredbu članka 16. Ustava RH te članka 1. stavka 2. Kaznenog zakona nije narušeno načelo redukcije kaznenopravne

prisile, obzirom da predlagatelj u Konačnom prijedlogu propisivanjem kazne doživotnog zatvora za najteže oblike najtežih kaznenih djela te propisivanjem kazne zatvora od dvadeset godina kao najveće zakonske mjere obzirom da je pri propisivanju ovakvih sankcija predlagatelj uzeo u obzir nužnost takve kaznenopravne prisile i njezinu primjerenost prema jakosti i naravi opasnosti za osobne slobode i prava čovjeka te druge društvene vrijednosti koje se štite kaznenim zakonodavstvom. Počinjenje vrlo teških pojava oblika kaznenih djela s razornim posljedicama po društvenu svijest o uspješnosti borbe protiv najtežih oblika kriminala, a i iz razloga generalne prevencije, nužno je bilo propisati ovakve kazne. Komparacijom sa kaznenim zakonima u drugim zemljama Europske unije ili članicama EU očigledno je da ovako predložene kazne ne predstavljaju pooštrenje represije u odnosu na vrstu i mjeru kaznenih sankcija propisanih u kaznenim zakonima drugih zemalja.

Konačni prijedlog nije u suprotnosti s načelom ograničenja kaznenopravne prisile. Prigovori upućeni na Prijedlog zakona odnosili su se na uvođenje doživotnog zatvora, povisivanjem propisanih kazni kod nekih kaznenih djela i produljenje rokova zastare. Međutim, sve pa i te odredbe Konačnog prijedloga zakona u skladu su sa standardima kaznenog prava u modernim pravnim državama. Polazi se od toga da kazneno pravo ne smije biti prestrogo jer tada može postati sredstvo državnog terora, ali ni preblago jer onda nestaje povjerenje javnosti u pravni poredak i nastaje opasnost da na mjesto državnog pravosuđa stupi privatna pravda.

Doživotni zatvor postoji u većini zapadnoeuropskih država, poznaju ga i statuti Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju i stalnog Međunarodnog kaznenog suda. Prigovori da je kazna doživotnog zatvora nehumana i da ne pruža nikakve šanse osuđeniku za ponovno uključanje u društveni život su neosnovani jer Konačni prijedlog predviđa mogućnost uvjetnog otpusta nakon izdržanih dvadeset godina zatvora, a Prijedlog Zakona o pomilovanju predviđa mogućnost pomilovanja i za tu kaznu. Osim toga, ona je predviđena samo za najteža kaznena djela počinjena s namjerom koje obuhvaćaju razne oblike ubojstva jedne ili više osoba pa ne dolazi u obzir masovno izricanje te kazne, kako se neki neosnovano pribojavaju. Opravda je i pooštrenje kazni za neka kaznena djela jer su sadašnje kazne ispod razine propisanih kazni u suvremenim kaznenim zakonodavstvima europskih zemalja. Isto vrijedi i za rokove zastare kaznenog progona i izvršenja kazni koji su u Konačnom prijedlogu propisani po uzoru na njemačko kazneno zakonodavstvo.

Predlagatelj je razmatrajući primjedbe u svezi članka 151a KZ («veličanja fašističkih država») nije prihvatio ona mišljenja da se ovakvo ponašanje ne inkriminira u Kaznenom zakonu, budući je predlagatelj mišljenja da treba inkriminirati ponašanja kojima se javnosti čine dostupnim materijali kojima se veličaju fašističke države, organizacije ili njihove ideologije, promiče rasna diskriminacija ili ksenofobija.

Predlagatelj nije u cijelosti prihvatio stajalište zastupnice, gđe. Zrinke Glavacki Bernardi. Unatoč tome, što državna odvjetništva donose rješenja o odbačaju kaznene prijave, pozivom na načelo svrhovitosti (čl. 64. Zakona o sudovima za mladež i čl. 175. Zakona o prekršajima), što je opravdano i nužno radi poduzimanja medicinskog tretmana prema konzumentima, upitno je da li je za primjenu medicinsko-socijalnog tretmana nužno angažirati cjelokupni kazneni pravosudni aparat.

Zemlje Europske Unije posjedovanje droge u svrhu krijumčarenja odnosno preprodaje u svojim zakonodavstvima propisuju kao kazneno djelo (kao i važeći Kazneni zakon RH u st. 2. čl. 173.), dok posjedovanje u svrhu osobne uporabe propisuju kao prekršaj (Slovenija) ili određuju administrativnu kaznu tj. novčanu kaznu, oduzimanje vozačke dozvole i sl. (Španjolska, Italija). Preuređena je inkriminacija iz članka 173. stavka 1. KZ-a prema kojoj posjedovanje svake vrste ili količine opojne droge ili drugih tvari koji su proglašeni opojnom drogom predstavlja kazneno djelo, ukoliko je to posjedovanje radi prodaje (dilanja), radi davanja drugom na korištenje, a ne

radi vlastitog konzumiranja. Doneseni su Zakon o prekršajima i Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, pa protiv osoba koje posjeduju drogu za vlastitu uporabu treba provesti prekršajni postupak te ih treba upućivati na liječenje i primijeniti sustav za prevenciju ovisnosti koji je propisan glavom IV. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga. Posjedovanje radi osobne uporabe ne smije predstavljati sudsko-represivni problem u okviru kaznenog sudovanja, već u okviru prekršajne odgovornosti treba nužno osnažiti sve pretpostavke za primjenu opće multidisciplinarnе strategije koja se prije svega mora rukovoditi načelima prevencije ovisnosti kao primarno socijalno medicinskim problemom.

U odnosu na pitanje kaznene odgovornosti sudaca i propisivanja novog kaznenog djela «kršenja zakona u sudskom postupku» (337a KZ), predlagatelj smatra da je nužno propisati ovo kazneno djelo iz razloga odredbe Ustava u članku 121. stavku 2. te se upućuje na dodatna obrazloženja koja su dana uz taj članak. Suci će kazneno odgovarati samo ako su prekršili zakon «s ciljem da jednoj stranci pribave korist ili nanesu štetu». U pitanju su, dakle, suci koji krše zakon s kriminalnom motivacijom.

Predlagatelj je razmotrio prijedlog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo u svezi jasnijeg i preciznijeg definiranja u člancima 240. do 242. KZ-a pitanje transplatacije organa, tkiva i stanica prema odgovarajućoj Konvenciji VE, te ističe kako nema potrebe za izmjenom navedenih inkriminacija budući je pitanje presađivanja tkiva i stanica pokriveno izričajem «dio ljudskog tijela», a dodatno su navedena ponašanja inkriminirana i u člancima 24. do 26. Zakona o uvjetima za uzimanje i presađivanje dijelova ljudskog tijela. Naime, dijelom ljudskog tijela smatraju se svi organi, tkiva i stanice ljudskog organizma.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Načelo krivnje

Članak 4.

Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu može primijeniti druga kaznenopravna sankcija ako nije kriv za počinjeno djelo.

Primjena kaznenog zakonodavstva za kaznena djela počinjena izvan područja

Republike Hrvatske

Članak 14.

(1) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema svakome tko izvan njezina područja počini:

- bilo koje kazneno djelo protiv Republike Hrvatske iz glave XII. ovoga Zakona,
- kazneno djelo krivotvorenja novca i vrijednosnih papira Republike Hrvatske iz članka 274. i 275. ovoga Zakona,
- kazneno djelo koje je Republika Hrvatska obvezna kažnjavati prema propisima međunarodnog prava, međunarodnih ili međudržavnih ugovora,
- kazneno djelo protiv hrvatskog državnog dužnosnika ili službenika u svezi s njegovom službom.

(2) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema hrvatskom državljaninu koji izvan područja Republike Hrvatske počini bilo koje drugo kazneno djelo osim onih koja su obuhvaćena odredbom iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske prema Republici Hrvatskoj ili njezinom državljaninu počini bilo koje kazneno djelo koje nije obuhvaćeno odredbom iz stavka 1. ovoga članka.

Zastara kaznenog progona

Članak 19.

(1) Kazneni progon radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske, osim u slučajevima kad se radi o kaznenim djelima navedenim u članku 18. stavka 2. ovoga Zakona, ne može se poduzeti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

- dvadeset i pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora,
- petnaest godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od deset godina zatvora,
- deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od pet godina zatvora,
- pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od tri godine zatvora,
- tri godine za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od jedne godine zatvora,
- dvije godine za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili s novčanom kaznom.

(2) Ako je za kazneno djelo propisano više kazni, zastara se određuje prema najtežoj od propisanih kazni za to djelo.

Zastara izvršenja kazne

Članak 21.

Ako u ovom Zakonu nije drukčije određeno, izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad protekne:

- dvadeset i pet godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,
- petnaest godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,
- deset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,
- tri godine od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- dvije godine od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine ili novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

Nezastarivost izvršenja kazne

Članak 24.

Nema zastare izvršenja kazne koja je izrečena počinitelju kaznenog djela genocida iz članka 156., agresivnog rata iz članka 157., ratnih zločina iz članka 158., 159. i 160. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela što ne zastarijevaju prema međunarodnom pravu.

Krajnja nužda

Članak 30.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj počinio takvo djelo radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.

(2) Počinitelj će se osloboditi kazne za počinjeno kazneno djelo kad je postupao radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo jednako onom koje je prijetilo.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka počinitelj bio iz nehaja u zabludi o okolnostima zbog kojih zakon određuje oslobođenje od kazne, kaznit će se za počinjenje kaznenog djela kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

(4) Nema krajnje nužde ako je počinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

Sila ili prijetnja

Članak 31.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj postupao pod djelovanjem neodoljive sile.

(2) Ako je počinitelj počinio kazneno djelo pod djelovanjem sile kojoj se moglo odoljeti ili pod djelovanjem prijetnje, primijenit će se odredbe članka 30. ovoga Zakona, uzimajući tu silu ili prijetnju kao neskrivljenu opasnost.

Dragovoljni odustanak

Članak 34.

(1) Počinitelj koji je dragovoljno odustao od kažnjivog pokušaja kaznenog djela, može se osloboditi kazne.

(2) Počinitelj je odustao od kažnjivog pokušaja kaznenog djela ako je dragovoljno prekinuo započeto počinjenje kaznenog djela iako je bio svjestan da je prema svim okolnostima radnju mogao dovršiti, ili je nakon dovršetka radnje spriječio nastupanje posljedice.

(3) U slučaju dragovoljnog odustanka od počinjenja kaznenog djela, počinitelj će se kazniti za one radnje koje tvore neko drugo samostalno kazneno djelo.

Pojedinačni počinitelj kaznenog djela i sudionici

Članak 35.

(1) Pojedinačni počinitelj kaznenog djela je osoba koja vlastitim činjenjem ili nečinjenjem ili posredstvom druge osobe počini kazneno djelo.

(2) Sudionici u počinjenju kaznenog djela su: supočinitelji, poticatelj i pomagatelj.

(3) Supočinitelji kaznenog djela su dvije ili više osoba koje na temelju zajedničke odluke počine kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju ili na drugi način bitno pridonosi počinjenju kaznenog djela.

(4) Poticatelj i pomagatelj su sudionici koji, ne vladajući počinjenjem kaznenog djela, poticanjem ili pomaganjem pridonose njegovu počinjenju.

Kažnjavanje sudionika

Članak 36.

(1) Svaki supočinitelj odgovara u skladu sa svojom namjerom ili nehajem, a poticatelj i pomagatelj u skladu sa svojom namjerom.

(2) Stvarne ili osobne okolnosti počinitelja koje predstavljaju obilježje kaznenog djela ili utječu na visinu propisane kazne uzimaju se u obzir i sudionicima.

(3) Strogo osobne okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivnju, dozvoljava oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne mogu se uzeti u obzir samo onom počinitelju ili sudioniku kod kojega te okolnosti postoje.

(4) Sudionik koji dragovoljno spriječi počinjenje kaznenog djela može se osloboditi kazne.

Sadržaj krivnje

Članak 39.

Kriv je za kazneno djelo počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela bio ubrojiv, koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, kad je zakonom propisano kažnjavanje i za taj oblik krivnje, a bio je svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno.

Neubrojivost

Članak 40.

(1) Neubrojiva osoba nije kriva i prema njoj se ne može primijeniti kaznenopravna sankcija. Neubrojiva osoba može se smjestiti u psihijatrijsku ustanovu prema odredbama Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama.

(2) Neubrojiva je osoba koja u vrijeme ostvarenja zakonskih obilježja kaznenog djela nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnog duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje.

Smanjena ubrojivost

Članak 42.

Počinitelj koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela zbog nekog stanja iz članka 40. stavak 2. ovoga Zakona bio smanjeno ubrojiv može se blaže kazniti, ako do smanjene ubrojivosti nije došlo samoskrivljeno.

Kažnjivost za postupanje s namjerom i s nehajem

Članak 43.

(1) Kažnjivo je samo postupanje s namjerom da se počini kazneno djelo, osim kad je zakonom izričito propisano kažnjavanje i za nehaj.

(2) Teža kazna koju zakon propisuje za težu posljedicu kaznenog djela može se izreći samo kad je počinitelj glede te posljedice postupao s nehajem.

Zabluda o protupravnosti djela

Članak 46.

(1) Nije kriv počinitelj koji iz opravdanih razloga nije znao i nije mogao znati da je djelo zabranjeno.

(2) Ako je zabluda bila otklonjiva, počinitelj se može blaže kazniti.

(3) Zabluda će se smatrati otklonjivom ako bi svatko pa i počinitelj mogao lako spoznati protupravnost djela, ili ako se radi o počinitelju koji je s obzirom na svoje zvanje, zanimanje ili službu bio dužan upoznati se s odgovarajućim propisom.

Zabluda o biću kaznenog djela i zabluda o okolnostima koje isključuju protupravnost

Članak 47.

(1) Nije kriv počinitelj koji u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom određenog obilježja.

(2) Ako je počinitelj bio u zabludi o zakonskim obilježjima kaznenog djela iz nehaja, kriv je kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

(3) Nema kaznenog djela iako je njegova zakonska obilježja počinitelj ostvario s namjerom, ako je u vrijeme počinjenja djela pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale.

(4) Ako je počinitelj bio u zabludi o okolnostima koje isključuju protupravnost iz nehaja, kaznit će se za počinjenje kaznenog djela kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

Krivnja u posebnim slučajevima kad se radi o kaznenim djelima počinjenim u sredstvima javnog priopćavanja

Članak 48.

(1) Krivnja glavnog urednika za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja određena je ovim Zakonom kao i za svakog drugog počinitelja osim u slučajevima koji se posebno određuju ovim člankom.

(2) Ako glavni urednik ili osoba koja ga zamjenjuje u vrijeme objavljivanja nije kriv kao pojedinačni počinitelj ili sudionik kaznenog djela počinjenog u sredstvima javnog priopćavanja, kriv je:

- ako do završetka glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom autor ostane nepoznat,

- ako je informacija objavljena bez pristanka autora,
- ako su u vrijeme objavljivanja postojale stvarne ili pravne smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv autora, koje i dalje traju.

(3) Nije kriv glavni urednik, odnosno osoba koja ga zamjenjuje ako iz opravdanih razloga nije znao za koju od okolnosti navedenih u stavku 2. ovoga članka.

(4) Pod uvjetima iz stavka 1. i 2. ovoga članka kriv je:

- izdavač ili nakladnik nepovremene publikacije osim ako naznači autora kažnjivog sadržaja za kojeg ne postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka, - tiskar nepovremene publikacije kad nema izdavača ili nakladnika ili postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv njega,
- proizvođač u slučajevima kad je kazneno djelo počinjeno putem audiouređaja, videouređaja ili sličnih sredstava javnog priopćavanja,
- ako su izdavač, nakladnik, tiskar ili proizvođač pravne osobe ili državna tijela, kriva je osoba koja je odgovorna za tu djelatnost izdavanja, nakladništva, tiskanja ili proizvodnje.

(5) U slučajevima kad je sredstvo iz ovoga članka koje sadrži kazneno djelo proizvedeno u stranoj državi kriv je uvoznik, a u slučaju da se radi o pravnoj osobi ili državnom tijelu, kriva je odgovorna osoba uvoznika.

Novčana kazna

Članak 51.

(1) Novčana kazna se propisuje i izriče u dnevnim dohocima osobe prema kojoj se primjenjuje.

(2) Novčana kazna ne može biti manja od deset dnevnih dohodaka niti veća od tri stotine dnevnih dohodaka, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja kad se najveća novčana kazna može izreći i do pet stotina dnevnih dohodaka.

(3) Rok za plaćanje novčane kazne određuje sud istovremeno s odmjeravanjem broja dnevnih dohodaka. Vodeći računa o tom broju, najkraći rok za plaćanje može se odrediti trideset dana, a najdulji šest mjeseci.

(4) Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakav dohodak ili bi utvrđivanje njegova dohotka znatno produljilo trajanje kaznenog postupka, sud će kao dnevni dohodak počinitelja smatrati prosječni dnevni dohodak u Republici Hrvatskoj.

(5) Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakav dohodak, ali je vlasnik imovine ili imovinskih prava, sud će utvrditi dnevni dohodak po slobodnoj procjeni, prema vrijednosti te imovine ili imovinskih prava.

(6) Prosječni dnevni dohodak iz stavka 4. ovoga članka na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku utvrđuje i objavljuje Vrhovni sud Republike Hrvatske svaka tri mjeseca.

Kazna zatvora

Članak 53.

(1) Kazna zatvora ne može biti kraća od trideset dana ni dulja od petnaest godina.

(2) Za najteže i najpogibelnije oblike teških kaznenih djela iznimno se može propisati kazna zatvora u trajanju od dvadeset do četrdeset godina (dugotrajni zatvor).

(3) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za određeno kazneno djelo.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršio dvadesetjednu godinu života.

(5) Pod uvjetima određenima posebnim zakonom o mladim počiniteljima kaznenih djela može se izreći kazna maloljetničkog zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora je po svrsi, sadržaju, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna oduzimanja slobode.

(6) Kad se za kazneno djelo propisuje kazna zatvora bez posebne najmanje mjere a posebna najveća mjera nije veća od tri godine, obvezno se uz tu kaznu kao mogućnost izbora propisuje i novčana kazna.

(7) Kazna zatvora odmjerava se i izriče na pune godine i mjesece, a u trajanju do tri mjeseca i na pune dane. Kazna dugotrajnog zatvora odmjerava se i izriče samo na pune godine.

Uvjetni otpust

Članak 55.

(1) Osoba koja je osuđena na kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora može se otpustiti s izdržavanja kazne nakon što je protekla najmanje jedna polovina vremena izdržane kazne, a iznimno i nakon jedne trećine vremena izdržane kazne na koje je osuđena, a pod uvjetima koji su određeni u Zakonu o izvršenju kaznenopravnih sankcija.

(2) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci.

Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne

Članak 56.

(1) Izbor vrste i mjere kazne počinitelju kaznenog djela određuje sud u granicama koje su određene zakonom za počinjeno kazneno djelo, a na temelju stupnja krivnje, pogibeljnosti djela i svrhe kažnjavanja.

(2) Određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja kaznenog djela (olakotne i otegotne okolnosti) a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenost njegova ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, posebno odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju kaznenog djela.

Ublažavanje kazne

Članak 57.

(1) Zakonom propisana kazna za određeno kazneno djelo može se ublažiti kad to zakon izričito propisuje ili kad sud smatra da se s obzirom na postojanje posebno izraženih olakotnih okolnosti svrha kažnjavanja može postići i blažom kaznom od propisane.

(2) Granice ublažavanja su ove:

a) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od tri godine ili manje, bez obzira na posebnu najmanju mjeru, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna,

b) ako je za kazneno djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora u trajanju od jedne godine ili manje, a kao posebna najveća mjera više od tri godine zatvora, kazna se može ublažiti do najmanje zakonske mjere kazne zatvora,

c) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora od najmanje dvije godine, kazna se može ublažiti do najmanje šest mjeseci zatvora,

d) ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora od najmanje tri godine ili više, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora.

Oslobođenje od

Stjecaj kaznenih djela

Članak 60.

(1) Ako počinitelj s jednom ili više radnji počini više kaznenih djela za koja mu se istodobno sudi, sud će za svako od počinjenih kaznenih djela utvrditi kazne prema zakonu a zatim će izreći za sva ta djela jedinstvenu kaznu.

(2) Vodeći računa o tome da se s obzirom na posebnosti višestrukog počinitelja kaznenih djela i njihov međusobni odnos s obzirom na vrstu i vrijeme njihova počinjenja jedinstvenom kaznom treba postići svrha kažnjavanja, sud se pri odlučivanju o njenoj vrsti i mjeri mora držati ovih pravila:

a) ako je za jedno od kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kaznu dugotrajnog zatvora a za drugo ili ostala kaznena djela kaznu zatvora ili novčanu kaznu, izreći će jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni,

b) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne dugotrajnog zatvora sud će izreći jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od četrdeset godina,

c) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedinačne utvrđene kazne, ali ne smije dosegnuti njihov zbroj, niti biti veća od petnaest godina,

d) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni zatvora,

e) ako su za sva kaznena djela koja su počinjena u stjecaju propisane kazne zatvora do najviše tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne smije biti dulja od osam godina,

f) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio novčane kazne, jedinstvena novčana kazna ne smije biti veća od najveće zakonske mjere novčane kazne,

g) ako je za neka kaznena djela počinjena u stjecaju utvrdio kazne zatvora a za neke novčane kazne, izreći će jednu kaznu zatvora i jednu novčanu kaznu prema pravilima iz ovoga članka,

h) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i maloljetničkoga zatvora, izreći će kaznu zatvora kao jedinstvenu kaznu primjenom pravila iz stavka 2. a) do e).

Produljeno kazneno djelo

Članak 61.

(1) Odredbe ovoga Zakona o stjecaju kaznenih djela neće se primijeniti kad počinitelj počini produljeno kazneno djelo.

(2) Produljeno kazneno djelo je počinjeno kad je počinitelj s namjerom počinio više istih ili istovrsnih kaznenih djela koja s obzirom na način počinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kad se radi o produljenom kaznenom djelu istog zakonskog opisa, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to kazneno djelo. Ako se radi o istovrsnim kaznenim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Izbor vrste i mjere kazne osuđenoj osobi

Članak 62.

(1) Kad se osuđeniku sudi za kazneno djelo što je počinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po prijašnjoj presudi, ili za kazneno djelo što je počinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva kaznena djela primjenom odredbi članka 60. ovoga Zakona, uzimajući prije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđenik već izdržao uračunat će se u izrečenu jedinstvenu kaznu.

(2) Kad se osuđeniku sudi za kazneno djelo što je počinjeno tijekom izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, ako se s obzirom na još preostali dio ranije izrečene kazne primjenom odredbi o stjecaju ne bi mogla postići svrha kažnjavanja, neće se postupiti po odredbama stavka 1. ovoga članka već će se vrsta i mjera kazne za novo kazneno djelo izabrati nezavisno od ranije izrečene kazne.

(3) Kad osuđenik za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora počini kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaža kazna, primijenit će se stegovna mjera.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

Članak 63.

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru kao i svako oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu.

(2) Kazna oduzimanja slobode ili novčana kazna za prekršaj i gospodarski prijestup uračunava se u kaznu za kazneno djelo, ako opis tog djela odgovara prekršajnom djelu i gospodarskom prijestupu zbog kojeg je izrečena kazna.

(3) Uračunavanje po odredbama ovoga članka znači izjednačavanje jednog dana pritvora, kazne oduzimanja slobode za prekršaj, kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora za kazneno djelo te jednog dnevnog dohotka novčane kazne za jedan dan kazne oduzimanja slobode i novčane kazne za prekršajno djelo za dane zatvora prema odredbama Zakona o prekršajima.

Uvjetna osuda

Članak 67.

(1) Uvjetna osuda je kaznenopravna sankcija koja se kao mjera upozorenja sastoji od izrečene kazne i roka u kojem se ta kazna ne izvršava pod uvjetima određenim zakonom.

(2) Sud može primijeniti uvjetnu osudu kad ocijeni da se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja, posebno vodeći računa o odnosu počinitelja prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom.

(3) Uvjetna osuda može se primijeniti prema počinitelju kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, a za kaznena djela za koja je propisana kazna do deset godina ako su primijenjene odredbe o ublažavanju kazne.

(4) Uvjetna osuda se može primijeniti prema počinitelju kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka kad sud izborom vrste i mjere kazne izrekne kaznu zatvora do dvije godine ili novčanu kaznu, bilo za jedno ili više kaznenih djela u stjecaju.

(5) Uvjetnom osudom odgađa se izvršenje izrečene kazne za vrijeme koje ne može biti kraće od jedne niti dulje od pet godina, a to se vrijeme odmjerava samo na pune godine.

(6) Kad su pod uvjetima iz ovoga Zakona izrečene kazne zatvora i novčana kazna, sud može odlučiti da se odgodi izvršenje samo kazne zatvora.

Opoziv uvjetne osude

Članak 69.

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja joj je izrečena kazna zatvora od dvije godine ili teža kazna.

(2) Sud može opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja joj je izrečena kazna zatvora u trajanju manje od dvije godine ili novčana kazna.

(3) Kad opozove uvjetnu osudu i odredi izvršenje izrečene kazne u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka, glede izrečenih kazni postupit će prema odredbama ovoga Zakona o odmjeravanju kazne za djela u stjecaju.

(4) Kad sud ne opozove uvjetnu osudu (stavak 2.) za novo kazneno djelo može izreći kaznu ili uvjetnu osudu. Ako izrekne uvjetnu osudu, sa prije izrečenom i novom izrečenom kaznom postupit će se prema odredbama ovoga Zakona o odmjeravanju kazne za djela u stjecaju, ali će se odrediti novi rok u kojem se jedinstvena izrečena kazna neće izvršiti.

(5) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba tijekom provjeravanja ne izvrši obveze koje su joj određene, a mogla ih je izvršiti. U slučaju da se utvrdi nemogućnost izvršenja obveza, sud te obveze može zamijeniti drugima, ili osuđenu osobu osloboditi obveza.

(6) Sud će opozvati uvjetnu osudu kad nakon njezine primjene utvrdi da je uvjetno osuđena osoba prije toga počinila kazneno djelo, ako ocijeni da ne bi bilo uvjeta za primjenu mjere upozorenja da se za to kazneno djelo znalo. S izrečenom kaznom u slučaju opoziva uvjetne osude i s kaznom za prije počinjeno kazneno djelo postupit će se prema odredbi stavka 3. ovoga članka, a u slučaju da sud ne opozove uvjetnu osudu, postupit će se prema odredbi stavka 4. ovoga članka.

(7) Bez obzira na razloge za opoziv, uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što je protekla godina dana od isteka vremena provjeravanja.

Uračunavanje zaštitnih mjera izrečenih za prekršaje i gospodarske prijestupe

Članak 81.

Zaštitne mjere primijenjene za prekršaje i gospodarske prijestupe prema počinitelju kaznenog djela koje po svojem sadržaju odgovaraju sigurnosnim mjerama iz ove glave Zakona uračunat će se u sigurnosnu mjeru primijenjenu za kazneno djelo čiji opis odgovara djelu zbog kojeg je mjera primijenjena.

Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom

Članak 82.

(1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom.

(2) Imovinska korist oduzima se sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je kazneno djelo počinjeno. Kad se utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi koja se sastoji od novca, vrijednosnih papira ili stvari u cijelosti ili djelomično, sud je dužan obvezati počinitelja kaznenog djela na isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu.

(3) Imovinska korist oduzet će se i kad se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod treće osobe.

(4) Oštećenik koji tijekom kaznenog postupka ili najkasnije u roku od tri mjeseca nakon pravomoćne odluke o oduzimanju predmeta imovinskopravnim zahtjevom ili tužbom želi

ostvariti svoje pravo glede oduzete imovinske koristi ima pravo namirenja u roku od tri mjeseca nakon donošenja odluke o njegovom pravu.

Rehabilitacija

Članak 85.

(1) Nakon izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora osuđene osobe imaju sva prava građanina utvrđena Ustavom, zakonom ili drugim propisima, te mogu stjecati sva prava osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka odnosi se i na počinitelja kaznenog djela prema kojem je primijenjena mjera upozorenja ili ga je sud oslobodio kazne.

(3) Odredba iz stavka 1. ovoga članka odnosi se i na osobe na uvjetnom otpustu ukoliko njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

(4) Protekom rokova određenih u stavku 5. ovoga članka počinitelj kaznenog djela smatra se neosuđivanim i svaka uporaba podataka o građaninu kao počinitelju kaznenog djela zabranjena je, a u slučaju uporabe nema pravni učinak. Rehabilitirani građanin ima pravo nijekati prijašnju osuđivanost i zbog toga ne može biti pozvan na odgovornost niti može imati bilo kakve pravne posljedice.

(5) Pod uvjetom da počinitelj kaznenog djela nije ponovno osuđen zbog novoga kaznenog djela rehabilitacija nastupa po sili zakona kad proteknu ovi rokovi:

- petnaest godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu dugotrajnog zatvora,
- deset godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora od deset godina ili težu kaznu,
- pet godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora od pet godina ili težu kaznu,
- tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora do pet godina, kaznu maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu, od isteka roka provjeravanja kod uvjetne osude i od pravomoćnosti odluke o sudskoj opomeni ili oslobođenju od kazne.

Amnestija

Članak 87.

Amnestijom se osobama koje su njome obuhvaćene obustavlja kazneni postupak, daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ukida se uvjetna osuda, daje prijevremena rehabilitacija ili se ukida određena pravna posljedica osude.

Pomilovanje

Članak 88.

Pomilovanjem se prema određenoj osobi obustavlja kazneni postupak, daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, ukida se uvjetna osuda, daje prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom ili protjerivanja stranca iz zemlje.

ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Članak 89.

(1) **Područjem** Republike Hrvatske smatra se kopneno područje, rijeke, jezera, prokopi, unutarnje morske vode, teritorijalno more, te zračni prostor iznad tih područja.

(2) **Kazneno zakonodavstvo** Republike Hrvatske su kaznenopravne odredbe sadržane u ovom Zakonu i u drugim zakonima Republike Hrvatske.

(3) **Službena osoba** kad je ona označena kao počinitelj kaznenog djela je izabrani ili imenovani dužnosnik u predstavničkom tijelu, državni dužnosnik i službenik koji obavlja službene poslove u tijelima državne uprave, lokalne samouprave i uprave, jedinici lokalne samouprave, tijelima sudbene vlasti, u Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Državnom odvjetništvu, Državnom pravobraniteljstvu ili Pučkom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske, Uredu predsjednika republike, tijelu, uredu i stručnoj službi Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, nositelj pravosudne dužnosti, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, Državni odvjetnik Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Državni pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici te javni bilježnik. Službena osoba je i strani javni službenik, zastupnik ili službenik u stranom predstavničkom tijelu, službenik međunarodne organizacije čiji je Republika Hrvatska član, zastupnik ili službenik međunarodne parlamentarne skupštine čiji je Republika Hrvatska član te sudac ili službenik međunarodnog suda čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća.

(4) **Vojna osoba** je vojnik na odsluženju vojne obveze, kadet vojne škole, djelatna vojna osoba, osoba iz pričuvnog sastava dok se nalazi na vojnoj službi, vojni službenik i vojni namještenik te civilna osoba koja obavlja određenu vojnu dužnost.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, pored osoba koje su navedene u stavku 3. ovoga članka, službena osoba je u smislu ovoga Zakona i vojna osoba iz stavka 4. ovoga članka.

(6) **Pravna osoba** u smislu ovoga Zakona je trgovačko društvo, fond, ustanova, politička i društvena organizacija i udruženja građana, jedinica lokalne samouprave i uprave, jedinica lokalne samouprave te druga pravna osoba koja u okvirima svog redovnog poslovanja stalno ili povremeno stvara ili pribavlja sredstva i njima raspolaže.

(7) **Odgovorna osoba** je u smislu ovoga Zakona osoba kojoj je povjeren određeni djelokrug poslova iz područja djelovanja pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave.

(8) Kad je kao počinitelj određenih kaznenih djela označena službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi, osobe navedene u stavku 3. i 7. ovoga članka mogu biti počinitelji tih djela ako iz obilježja pojedinog djela ili pojedinog propisa ne proizlazi da počiniteljem može biti samo neka od tih osoba.

(9) **Dijete** je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.

(10) **Maloljetna osoba** je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(11) **Osoba pod međunarodnom zaštitom** je poglavar države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova kad se nalaze izvan svoje države, te svaki službeni predstavnik međunarodno priznate organizacije kad se on, njegove službene prostorije, privatni stan ili prijevozno sredstvo uočljivo mogu prepoznati da su posebno zaštićeni međunarodnim pravom.

(12) **Državna tajna** je podatak koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona određen državnom tajnom te otkrivanjem kojega bi nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske.

(13) **Vojna tajna** je podatak koji je zakonom, drugim propisom, općim aktom ili aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen vojnom tajnom.

(14) **Službena tajna** je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe javnih tijela, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(15) **Poslovna tajna** je podatak koji je kao poslovna tajna određen zakonom, drugim propisom ili općim aktom trgovačkog društva, ustanove ili druge pravne osobe, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine gospodarske interese.

(16) **Profesionalna tajna** je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, javni bilježnici, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici skrbništva, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svoga zvanja.

(17) **Osobna tajna** je podatak o osobi koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnoga tijela donesenim na temelju zakona određen tajnom.

(18) **Isprava sa sadržajem tajnosti**, u smislu ovoga Zakona, je povjerljiva činjenica, podatak, pisani sastavak, predmet, usmeno priopćenje povjerljive naravi iznesen u radu tijela državne vlasti, državnih upravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, te činjenica prikupljena prigodom registriranja osobnih podataka građana.

(19) **Izbori** su izbori za zastupnike u Zastupnički i Županijski dom Hrvatskog sabora, za predsjednika Republike, za članove predstavničkih tijela u jedinicama lokalne samouprave i uprave, jedinicama lokalne samouprave, te za članove upravnih i nadzornih odbora u poduzećima i drugim pravnim osobama.

(20) **Više osoba** je najmanje dvije osobe ili više njih.

(21) **Skupina ljudi** je najmanje pet osoba ili više njih.

(22) **Grupa ljudi**, u smislu ovoga Zakona, je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog činjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u počinjenju kaznenog djela.

(23) **Zločinačka organizacija** je udruženje od najmanje tri osobe čiji članovi su se udružili radi činjenja kaznenih djela. Djelovanje zločinačke organizacije višeg stupnja usmjereno je i prema ostvarivanju i zadržavanju nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima, pri čemu se koristi zastrašivanjem ili nasiljem radi utjecaja na druge osobe da im pristupe ili im se pokore. Zločinačku organizaciju odlikuje visok stupanj povezanosti članova, unutarnji ustroj na temelju odnosa hijerarhije i stege te podjela rada. Zločinačka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala.

(24) **Isprava** je, u smislu ovoga Zakona, svaki predmet podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(25) **Novac** je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na temelju zakona u optjecaju u Republici Hrvatskoj ili nekoj stranoj državi.

(26) **Znaci za vrijednost**, u smislu ovoga Zakona, su i strani znaci za vrijednost.

(27) **Pokretna stvar** je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(28) **Motorno vozilo** je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(29) **Sila** je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava uporabljenih radi dovođenja koga protiv njegove volje u nesvjesno stanje ili da se onesposobi za otpor.

(30) **Članovi obitelji** u smislu ovoga Zakona jesu: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, rođak po krvi u ravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno i srodnik po tazbini do drugoga stupnja zaključno, a žive u zajedničkom kućanstvu.

Teško ubojstvo

Članak 91.

Kaznom zatvora najmanje osam godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1. tko usmrti dijete ili maloljetnu osobu,
2. tko usmrti trudnicu,
3. tko drugoga usmrti na osobito okrutan ili krajnje podmukao način,
4. tko drugoga usmrti iz koristoljublja,
5. tko drugoga usmrti radi počinjenja ili prikrivanja drugog kaznenog djela,
6. tko drugoga usmrti iz bezobzirne osvete ili drugih osobito niskih pobuda,
7. tko usmrti službenu osobu u vrijeme kad obavlja poslove zaštite ustavnog

ustrojstva, osiguranja osoba ili imovine, otkrivanja kaznenih djela, privođenja, uhićenja ili sprječavanja bijega počinitelja kaznenog djela, čuvanja osoba kojima je oduzeta sloboda i održavanja javnog reda i mira.

Sudjelovanje u samoubojstvu

Članak 96.

(1) Tko navede drugoga na samoubojstvo ili mu pomogne u samoubojstvu pa ono bude počinjeno,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Tko navede na samoubojstvo maloljetnu osobu ili joj pomogne u samoubojstvu ili tko navede ili pomogne u samoubojstvu osobu čija je sposobnost shvaćanja svog postupanja i vladanja svojom voljom u značajnoj mjeri smanjena, pa samoubojstvo bude počinjeno ili pokušano,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko navede na samoubojstvo dijete ili mu pomogne u samoubojstvu, ili tko navede ili pomogne u samoubojstvu osobu koja nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom, pa samoubojstvo bude počinjeno ili pokušano,

kaznit će se po članku 90. ovoga Zakona.

(4) Tko okrutno ili nečovječno postupa sa osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo te osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 3. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. i 4. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Protupravni prekid trudnoće

Članak 97.

(1) Tko protivno propisima o prekidu trudnoće, trudnoj ženi s njezinim pristankom započne vršiti, izvrši ili joj pomogne izvršiti prekid trudnoće,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Tko trudnoj* ženi bez njezinog pristanka započne vršiti ili izvrši prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini nakon desetog tjedna od začeća,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Tko kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počini nakon desetog tjedna od začeca, kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 3. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. i 4. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Tjelesna ozljeda

Članak 98.

Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Teška tjelesna ozljeda

Članak 99.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozljeđenog ili je uništen, ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozljeđenog, ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili trajna iznakaženost,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do osam godina.

(3) Ako je ozlijeđeni umro zbog teške tjelesne ozljede, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Tjelesna ozljeda na mah

Članak 100.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 1.) na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko drugoga osobito teško tjelesno ozlijedi ili mu osobito teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 2.) na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo tjelesne ozljede sa smrtnom posljedicom (članak 99. stavak 3.) počinjeno na mah,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Tjelesna ozljeda iz nehaja

Članak 101.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 1.) iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko drugoga osobito teško tjelesno ozlijedi ili mu osobito teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 2.) iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo tjelesne ozljede sa smrtnom posljedicom (članak 99. stavak 3.) počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti po članku 95. ovoga Zakona.

Sudjelovanje u tučnjavi

Članak 103.

(1) Tko sudjeluje u tučnjavi koja je imala za posljedicu smrt ili osobito tešku tjelesnu ozljedu (članak 99. stavak 2.) jedne ili više osoba, za samo sudjelovanje u takvoj tučnjavi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je osoba koja je sudjelovala u tučnjavi uvučena u nju bez svoje krivnje ili samo radi toga jer se branila ili razdvajala druge sudionike u tučnjavi.

Nepružanje pomoći

Članak 104.

(1) Tko ne pruži pomoć osobi koja se nalazi u izravnoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez veće opasnosti za sebe ili drugoga,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko ostavi drugoga bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzročio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt osobe izložene opasnosti, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Napuštanje nemoćne osobe

Članak 105.

(1) Tko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ili o kojoj se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama koje su opasne za život ili zdravlje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt ostavljene osobe ili je ona teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda prava na rad i drugih prava iz rada

Članak 114.

Tko uskrati ili ograniči građaninu pravo na rad, slobodu rada, slobodni izbor zvanja ili zaposlenja, dostupnost radnog mjesta i dužnosti svakome pod jednakim uvjetima, pravo na zaradu, zakonom određeno radno vrijeme i odmor, prava iz zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja, prava na posebnu zaštitu određenih skupina radnika, prava iz nezaposlenosti, prava u svezi s porodom, materinstvom i njegovom djece ili druga prava iz rada što su utvrđena zakonom, sudskom odlukom ili kolektivnim ugovorom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protupravno oduzimanje slobode

Članak 124.

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili je protupravno oduzimanje slobode trajalo dulje od petnaest dana, ili je počinjeno na okrutan način, ili je osobi kojoj je protupravno oduzeta sloboda zbog toga teško narušeno zdravlje, ili su prouzročene druge teške posljedice, ili je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe kojoj je protupravno oduzeta sloboda,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Otmica

Članak 125.

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili se radi ostvarenja cilja otmice iz stavka 1. ovoga članka prijeti da će se taoca usmrtiti, ili da će ga se teško tjelesno ozlijediti, ili ako je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji dragovoljno pusti na slobodu taoca prije nego što je ostvaren njegov zahtjev radi kojeg je počinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Prisila

Članak 128.

(1) Tko drugoga silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga.

Prijetnja

Članak 129.

(1) Tko drugome ozbiljno prijeti kakvim zlom da bi ga ustrašio ili uznemirio, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko drugome ozbiljno prijeti da će njega ili njemu blisku osobu usmrtniti, teško tjelesno ozlijediti, oteti ili oduzeti slobodu, ili joj nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom, ionizirajućim zračenjem ili drugim opasnim sredstvom, ili joj uništiti društveni položaj ili materijalni opstanak,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema službenoj ili odgovornoj osobi u svezi s njenim radom ili položajem, ili prema većem broju osoba, ili ako je prouzročilo veću uznemirenost građana, ili ako je osoba kojoj se prijeti zbog toga dulje vrijeme stavljena u težak položaj, ili ako je počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Neovlašteno snimanje i prisluškivanje

Članak 131.

(1) Tko neovlašteno i kriomice snimi drugoga filmski, televizijski, videokamerom ili fotoaparatom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko posebnim napravama neovlašteno prisluškuje ili snimi razgovor ili izjavu koji mu nisu namijenjeni ili tko omogući nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili snimana ili tko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalnom sustavu.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka oduzet će se.

Nedozvoljena uporaba osobnih podataka

Članak 133.

(1) Tko bez privole građana protivno uvjetima određenima u zakonu, prikuplja, obrađuje ili koristi njihove osobne podatke ili te podatke koristi suprotno zakonom dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Otmica najviših državnih dužnosnika

Članak 139.

Tko s ciljem ugrožavanja ustavnog ustrojstva ili sigurnosti Republike Hrvatske izvrši otmicu predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, predsjednika Vlade Republike Hrvatske, predsjednika Ustavnog suda ili predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Nasilje prema najvišim državnim dužnosnicima

Članak 140.

Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile spriječi predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, zastupnika u Hrvatskom saboru, predsjednika, podpredsjednika ili člana Vlade Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Ustavnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili članove Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske, Državnog odvjetnika Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika da što učini ili ga prisili da što propusti učiniti u obnašanju svoje dužnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Povreda ugleda Republike Hrvatske

Članak 151.

Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Republiku Hrvatsku, njezinu zastavu, grb ili himnu, hrvatski narod ili etničke i nacionalne zajednice ili manjine koje žive u Republici Hrvatskoj,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Agresivni rat

Članak 157.

(1) Tko, bez obzira na to je li prethodno objavljen rat ili ne, poduzme agresivni rat zapovijedi za djelovanje oružanih snaga jedne države protiv suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti ili političke neovisnosti druge države, pa se to djelovanje počini invazijom ili oružanim napadom na njezino područje, zrakoplove ili brodove, ili blokiranjem luka ili obala, ili vojnom okupacijom njezinog područja ili na drugi način kojim se izražava nasilno uspostavljanje vlasti nad tom državom,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko radi provođenja agresivnog rata od strane jedne države prema drugoj državi zapovijedi ili omogućiti slanje naoružanih grupa plaćenika ili drugih paravojnih oružanih snaga u tu državu, da bi te snage ostvarile ciljeve agresivnog rata.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko postupi po naredbi o djelovanju oružanih snaga ili paravojnih oružanih snaga radi vođenja agresivnog rata.

(4) Tko poziva ili potiče na agresivni rat, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Ratni zločin protiv civilnog pučanstva

Članak 158.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata, oružanoga sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno pučanstvo, naselje, pojedine civilne osobe ili osobe onesposobljene za borbu, kojega je posljedica smrt, teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja ljudi, napad bez izbora cilja kojim se pogađa civilno pučanstvo, da se civilno pučanstvo ubija, muči ili da se nečovječno postupa prema njemu, ili da se nad njim obavljaju biološki, medicinski ili drugi znanstveni pokusi, da se uzimaju tkiva ili organi radi presađivanja, ili da mu se nanose velike patnje ili povrede tjelesne cjelovitosti ili zdravlja, da se provodi raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarnodnjivanje ili prevođenje na drugu vjeru, prisiljavanje na prostituciju ili silovanje, da se primjenjuju mjere zastrašivanja i terora, uzimaju taoci, primjenjuje kolektivno kažnjavanje, protuzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protuzakonita zatvaranja, oduzima pravo na pravedno i nepristrano suđenje, prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njezinoj obavještajnoj službi ili upravi, da se prisiljava na prisilni rad, izgladnjuje pučanstvo, provodi konfiskacija imovine, da se pljačka imovina pučanstva, protuzakonito i samovoljno uništava ili prisvaja u velikim razmjerima imovinu, što nije opravdano vojnim potrebama, uzima protuzakonite i nerazmjerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjuje vrijednost domaćega novca ili protuzakonito izdaje novac, ili tko počini neko od navedenih djela,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi: da se izvrši napad na objekte posebno zaštićene međunarodnim pravom i objekte i postrojenja s opasnom silom kao što su ustave, nasipi i nuklearne elektrane, da se bez izbora cilja pogađaju civilni objekti koji su pod posebnom zaštitom međunarodnoga prava, nebranjena mjesta i demilitarizirane zone, dugotrajno i veliko oštećenje prirodnog okoliša koje može štetiti zdravlju ili opstanku pučanstva ili tko počini neko od navedenih djela.

(3) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata, oružanoga sukoba ili okupacije kao okupator, naredi ili izvrši preseljenje dijelova svojega civilnog pučanstva na okupirano područje,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Uništavanje kulturnih dobara i objekata u kojima se nalaze kulturna dobra

Članak 167.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava za vrijeme rata ili oružanoga sukoba uništava kulturna dobra ili objekte namijenjene znanosti, umjetnosti, odgoju ili humanitarnim svrhama, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka uništen jasno prepoznatljiv objekt koji je kao kulturna i duhovna baština naroda pod posebnom zaštitom međunarodnoga prava, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Međunarodni terorizam

Članak 169.

(1) Tko s ciljem da naškodi stranoj državi ili međunarodnoj organizaciji prouzroči eksploziju ili požar ili kakvom općeopasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za ljude ili imovinu ili izvrši otmicu neke osobe ili počini neko drugo nasilje,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba ili su prouzročena velika razaranja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(4) Za pokretanje kaznenog postupka radi kaznenog djela iz ovoga članka potrebno je odobrenje Državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Uzimanje talaca

Članak 171.

(1) Tko izvrši otmicu neke osobe i prijeti da će je ubiti, povrijediti ili zadržati kao taoca s ciljem da prisili neku državu ili međunarodnu organizaciju da nešto učini ili ne učini kao izričiti ili prešutni uvjet za oslobođenje taoca,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti otetu osobu,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt otete osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Zlouporaba opojnih droga

Članak 173.

(1) Tko neovlašteno posjeduje tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, posjeduje ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili stvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne.

Uspostava ropstva i prijevoz robova

Članak 175.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava stavi drugoga u ropски ili njemu sličan odnos ili ga drži u takvom odnosu, kupi, proda, preda drugoj osobi ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji takve osobe ili potiče drugoga da proda svoju slobodu ili slobodu osobe koju uzdržava ili se o njoj brine,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava kupi, proda, preda drugoj osobi ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji djeteta ili maloljetne osobe radi posvojenja, transplantacije organa, iskorištavanja maloljetničkog rada ili u druge nedozvoljene svrhe,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava prevozi osobe koje se nalaze u ropskome ili njemu sličnom odnosu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice

Članak 177.

(1) Tko iz koristoljublja nedozvoljeno prevede preko državne granice jednu ili više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Međunarodna prostitucija

Članak 178.

(1) Tko drugu osobu namamljuje, vrbuje ili potiče na pružanje seksualnih usluga radi zarade u državi izvan one u kojoj ta osoba ima prebivalište ili čiji je državljanin,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko drugu osobu silom ili prijetnjom uporabe sile, ili obmanom prisili ili navede da se uputi u državu u kojoj nema prebivalište ili nije njezin državljanin radi pružanja seksualnih usluga uz naplatu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz ovoga članka okolnost je li se osoba koju se namamljuje, vrbuje, potiče, prisiljava ili obmanom navodi na prostituciju već time bavila ili ne.

Morsko i zračno razbojništvo

Članak 180.

(1) Član posade broda ili zrakoplova ili putnik na brodu ili zrakoplovu koji nije javni brod ili zrakoplov, koji s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu, počinu na moru ili mjestu koje ne potpada pod vlast nijedne države nasilje ili kakvu drugu prisilu prema drugome brodu ili zrakoplovu, osobama ili stvarima koje se na njima nalaze, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje broda ili zrakoplova, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Ugrožavanje sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe

Članak 181.

(1) Tko bez cilja počinjenja otmice zrakoplova (članak 179.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem zrakoplova, postavljanjem ili unošenjem u zrakoplov eksplozivne ili druge naprave ili stvari podobne da uništi ili ošteti zrakoplov, davanjem lažnih obavijesti u svezi s letom zrakoplova, nasiljem prema članovima posade zrakoplova u letu ili drugim nasiljem dovede u opasnost sigurnost leta zrakoplova,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem prekidanja odvijanja rada u zračnoj luci i dovođenja u opasnost sigurnosti zračnog prometa počinu nasilje prema osobi zaposlenoj u međunarodnoj zračnoj luci, ili teže ošteti ili uništi naprave zračne luke, ili ošteti zrakoplov koji nije u prometu.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez cilja počinjenja otmice broda ili plutajućeg objekta (članak 179.) ili počinjenja kaznenog djela gusarstva (članak 180.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem broda ili plutajućeg objekta, postavljanjem ili unošenjem u brod ili plutajući objekt eksplozivne ili druge naprave ili stvari podobne da uništi ili ošteti brod ili plutajući objekt, davanjem lažnih obavijesti o plovidbi broda ili stanju plutajućeg objekta, nasiljem prema članovima posade broda ili plutajućeg objekta ili drugim nasiljem, dovede u opasnost sigurnost plovidbe broda ili sigurnost plutajućeg objekta.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje zrakoplova, broda ili plutajućeg objekta ili njihovo znatno oštećenje, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Udruživanje radi činjenja kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom

Članak 187.

(1) Tko organizira grupu ljudi ili na drugi način povezuje u zajedničko djelovanje tri ili više osoba radi činjenja kaznenih djela iz članka 156., 158., 159. i 160. ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko postane pripadnikom grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka koji pravodobnim otkrivanjem grupe spriječi počinjenje kaznenih djela navedenih u stavku 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine, a može se i osloboditi kazne.

(4) Pripadnik grupe koji otkrije grupu prije nego što je počinio neko kazneno djelo navedeno u stavku 1. ovoga članka oslobodit će se kazne.

Silovanje

Članak 188.

(1) Tko drugu osobu uporabom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko počinio kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt silovane osobe, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili je silovana ženska osoba ostala trudna,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema maloljetnoj osobi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka počinjeno prema maloljetnoj osobi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(6) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročene posljedice iz stavka 3. ovoga članka,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Spolni odnošaj s nemoćnom osobom

Članak 189.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugom osobom, iskoristivši njezinu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe s kojom je izvršen spolni odnošaj ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je takva osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili ako je ženska osoba ostala trudna,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako su kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročene posljedice iz stavka 3. ovoga članka,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Spolni odnošaj s djetetom

Članak 192.

(1) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Tko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (članak 188. stavak 1.) ili s nemoćnim djetetom (članak 189. stavak 1.), kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Tko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju zlouporabom položaja s djetetom (članak 191. stavak 2.), kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi počinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više počinitelja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju

Članak 196.

(1) Tko dijete ili maloljetnu osobu snimi za izradbu fotografija, audiovizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje, ili raspačava, ili prikazuje takav materijal, ili te osobe navede na sudjelovanje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Upoznavanje djece s pornografijom

Članak 197.

(1) Tko djetetu proda, pokloni, prikaže, javnim izlaganjem ili na drugi način učini pristupačnim spise, slike, audiovizualne ili druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Predbacivanje kaznenog djela

Članak 202.

(1) Tko predbaci drugome počinjeno kazneno djelo zbog kojeg je pravomoćno oglašen krivim,

kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

(2) Tko predbaci drugome počinjeno kazneno djelo zbog kojeg je pravomoćno oglašen krivim putem tiska, radija, televizije, pred više osoba, na javnom skupu ili na drugi način zbog čega je predbacivanje za kazneno djelo postalo pristupačno većem broju osoba,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Razlozi za isključenje protupravnosti kaznenih djela protiv časti i ugleda

Članak 203.

Nema kaznenog djela kad se radi o uvredljivom sadržaju iz članka 199. i članka 200. stavka 3., klevetničkom sadržaju iz članka 200. stavka 1. i 2., sadržaju o osobnim ili obiteljskim prilikama iz članka 201. i predbacivanja za kazneno djelo iz članka 202. ovoga Zakona, koji je ostvaren ili učinjen dostupnim drugima u znanstvenom, književnom, umjetničkom djelu ili javnoj informaciji, u obavljanju službene dužnosti, političke ili druge javne ili društvene djelatnosti, ili u novinarskom poslu, ili u obrani nekog prava ili zaštiti opravdanih interesa, ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo cilj naškoditi nečijoj časti ili ugledu.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv časti i ugleda

Članak 204.

(1) Kazneni postupak za kaznena djela protiv časti i ugleda iz članka 199. do 202. ovoga Zakona pokreće se privatnom tužbom.

(2) Ako su kaznena djela iz članka 199. do 202. ovoga Zakona počinjena prema umrloj osobi kazneni postupak može se pokrenuti privatnom tužbom bračnog druga, djece, roditelja, posvojitelja, posvojenika, braće ili sestara umrle osobe.

Javno objavljivanje presude za kaznena djela protiv časti i ugleda

Članak 205.

Sudska odluka kojom je oglašen krivim počinitelj kaznenog djela uvrede, klevete, iznošenja osobnih ili obiteljskih prilika i predbacivanja kaznenog djela počinjenih putem tiska, radija ili televizije može se u cijelosti ili djelomično istim putem objaviti odlukom suda na zahtjev oštećenika, a o trošku počinitelja.

Oduzimanje djeteta ili maloljetne osobe

Članak 210.

(1) Tko dijete ili maloljetnu osobu oduzme od roditelja, skrbnika, osobe ili ustanove kojoj je ona povjerena, protupravno zadrži ili nagovori da prijeđe k njemu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka dijete ili maloljetna osoba napustilo područje Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Počinitelj koji dragovoljno preda dijete ili maloljetnu osobu, može se osloboditi kazne.

Zapuštanje i zlostavljanje djeteta ili maloljetne osobe

Članak 213.

(1) Roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj, skrbnik ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnu osobu, prisili je na rad koji ne odgovara njezinoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili je iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njezin razvitak.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena teška tjelesna ozljeda djeteta ili maloljetne osobe, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se dijete ili maloljetna osoba odala prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delinkvenciji, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Izvanbračni život s maloljetnom osobom

Članak 214.

(1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnom osobom koja je navršila četrnaest godina života a nije navršila šesnaest godina života, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se roditelj, posvojitelj ili skrbnik koji maloljetnoj osobi u životnoj dobi između četrnaeste i šesnaeste godine omogući izvanbračni život s drugom osobom ili je na to navede.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz koristoljublja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Krađa

Članak 216.

(1) Tko tuđu pokretnu stvar oduzme drugome s ciljem da je protupravno prisvoji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je vrijednost ukradene stvari mala i počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a ako je stvar državno vlasništvo, kazneni postupak se pokreće povodom prijedloga.

(4) Ako je počinitelj ukradenu stvar vratio oštećeniku prije nego je saznao da je otkriven, sud ga može osloboditi od kazne.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Teška krađa

Članak 217.

(1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 1.):

1. obijanjem, provaljivanjem ili drugim savladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajna, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora,

2. na osobito opasan ili osobito drzak način,

3. iskorištavanjem stanja prouzročenog požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom,

4. iskorištavanjem bespomoćnosti ili drugog osobito teškog stanja druge osobe.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se počinitelj kaznenog djela krađe (članak 216. stavak 1.):

1. ako je ukradena stvar velike vrijednosti i počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,

2. ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz crkve ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede,

3. ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od znanstvenog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja, ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.

(3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 2.) na način i pod okolnostima iz stavka 1. ili stavka 2. točka 2. ili 3. ovoga članka.

(4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 1.) u sastavu grupe ili ako je pri sebi imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi napada ili obrane.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Razbojništvo

Članak 218.

(1) Tko uporabom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili tijelo oduzme tuđu pokretnu stvar s ciljem da je protupravno prisvoji,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je razbojništvo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, ili ako je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Razbojnička krađa

Članak 219.

(1) Tko je zatečen pri počinjenju kaznenog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, uporabi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je razbojnička krađa počinjena u sastavu grupe ili ako je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Utaja

Članak 220.

(1) Tko protupravno prisvoji tuđu pokretnu stvar koja mu je povjerena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je vrijednost utajene stvari mala i počinitelj je išao za tim da prisvoji stvar takve vrijednosti,

kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini skrbnik, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, povijesnog, znanstvenog ili tehničkog značenja ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve stvari,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Tko tuđu pokretnu stvar koju je našao ili do koje je slučajno došao protupravno prisvoji,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(6) Za kaznena djela iz stavka 1., 2. i 5. ovoga članka kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom, a ako je stvar državno vlasništvo, kazneni postupak se pokreće povodom prijedloga.

Oduzimanje tuđe pokretne stvari

Članak 221.

(1) Tko drugome protupravno oduzme tuđu pokretnu stvar da bi je držao u svom posjedu bez cilja njenog prisvajanja,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako se kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka odnosi na motorno vozilo, pokušaj će se kazniti.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(4) Ako se kazneno djelo iz stavka 1. odnosi na motorno vozilo, kazneni postupak pokreće se po službenoj dužnosti.

Uništenje i oštećenje tuđe stvari

Članak 222.

(1) Tko ošteti, izobličiti, uništi ili učini neuporabljivom tuđu stvar, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko ošteti, izobličiti, uništi ili učini neuporabljivom tuđu stvar koja služi za vjerske svrhe, kulturno dobro, posebno zaštićeni objekt prirode, umjetnički predmet, stvar od znanstvenog ili tehničkog značenja, koja se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost, ili stvar koja služi za javne potrebe ili koja uljepšava trgove, ulice ili parkove, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga, osim u slučaju kada je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema zaštićenom kulturnom ili prirodnom dobru i u slučaju kada je oštećena stvar velike vrijednosti.

Oštećenje i uporaba tuđih podataka

Članak 223.

(1) Tko ošteti, izmijeniti, izbriše, uništi ili učini neuporabljivim tuđe automatski obrađene podatke ili računalne programe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi automatski obrađenim podacima ili računalnom programu, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka, ako se ne radi o obrađenim podacima ili računalnim programima državnog tijela, pokreće se povodom prijedloga.

(4) Posebne naprave i sredstva kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka oduzet će se.

Prijevarena

Članak 224.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist dovede nekoga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ostvari sustav s reklamnom, akviziterskom ili drugom djelatnošću radi pridobivanja sudionika, ili profesionalno širi sustav pri kojem se od uloženi sredstava očekuje dobitak i pri kojem se sudionicima obećava imovinska korist pod uvjetom da oni ili druge osobe pod jednakim uvjetima pridobiju druge sudionike, pri čemu je dobit imovinske koristi povezana ili potpuno ili djelomično od poštivanja igre drugih sudionika.

(3) Tko stvori sustav ili već stvoreni sustav uporabi za ostvarenje protupravne imovinske koristi koja po visini nije unaprijed određena, ako u odnosu na pojedine počinitelje nije ostvareno kazneno djelo prijevare,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist ili je prouzročena mala imovinska šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,

počinitelj će se kazniti novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(6) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini samo s ciljem da drugoga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(7) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(8) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 5. i 6. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Zloupotreba osiguranja

Članak 225.

(1) Tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe, i zatim prijavi štetu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja sebi prouzroči takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Kazneni postupak za kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Ako počinitelj odustane od zahtjeva za isplatu štete prije nego je saznao da je otkriven, sud ga može osloboditi kazne.

Zloupotreba čeka i kreditne kartice

Članak 226.

(1) Tko zloupotrebom čeka, kreditne ili bankomat kartice na čiju uporabu ima pravo, banku ili drugu pravnu osobu obveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je ugovorom o uporabi čekova ili kartice izričito zabranjen,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Zloupotreba povjerenja

Članak 227.

(1) Tko zastupajući interese neke osobe ili brinući se o njezinoj imovini ne ispuni svoju na zakonu utemeljenu dužnost ili zloupotrebi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti i time ošteti osobu čije interese zastupa,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini skrbnik ili odvjetnik, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama

Članak 231.

(1) Tko bez odobrenja proizvođača zvučne ili slikovne snimke, kada je odobrenje prema odredbama zakona potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, emitira, umnoži izravno ili neizravno njihovu zvučnu ili slikovnu snimku, zvučnu ili slikovnu snimku neovlašteno stavi u promet, iznajmi, uveze, prenese preko granične crte ili učini dostupnim javnosti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez odobrenja nositelja prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, kada je prema zakonu takvo odobrenje potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, reemitira emisiju, ili snimi, umnoži ili stavi u promet snimku njezine emisije.

(3) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Lihvarski ugovor

Članak 233.

(1) Tko iskorišćujući nuždu, teške imovinske prilike, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja druge osobe, primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obvezao dati ili učiniti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nerazmjerne imovinske koristi.

Prikrivanje

Članak 236.

Tko stvar za koju zna da je pribavljena kaznenim djelom ili ono što je za nju dobiveno prodajom ili zamjenom kupuje, prima u zalog ili na drugi način pribavlja, prikriva ili preprodaje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv imovine

Članak 237.

Osim za kaznena djela kod kojih je posebno određeno pokretanje kaznenog postupka privatnom tužbom ili povodom prijedloga, za kaznena djela iz članka 216. stavka 1., članka 217., članka 221. stavka 1. i 2., članka 224. stavka 1. i 2., članka 228. stavka 1. i članka 236. ovoga

Zakona ako su počinjena prema bračnom drugu, rođaku po krvi u ravnoj lozi, bratu ili sestri, posvojitelju ili posvojeniku ili prema osobi s kojom počinitelj živi u zajedničkom domaćinstvu, kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Članak 249.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 1. i 2., članka 240. stavka 1. i 2., članka 241. stavka 1. i 2., članka 242. stavka 1. i 3., članka 243., članka 244. stavka 1. i 2., članka 246. stavka 1., članka 247. stavka 1. i članka 248. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili joj je zdravlje teško narušeno ili postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 3., članka 240. stavka 3., članka 245. stavka 2., članka 246. stavka 2., članka 247. stavka 2. i članka 248. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Onečišćenje okoliša

Članak 250.

(1) Tko protivno propisima onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok ili more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok ili more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti, i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzroči uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja u širem području.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protuzakoniti ribolov

Članak 259.

(1) Tko lovi ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u vrijeme kad je to zabranjeno ili na području u kojem je lov zabranjen, ili tko lovi zaštićene vrste riba ili drugih vodenih ili morskih životinja ili organizama čiji je lov zabranjen, ili tko lovi bez posebne dozvole određenu ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme za čiji lov je potrebna takva

dozvola ili tko lovi ribe ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili drugim načinom ili sredstvom koji su štetni za njihovo rasplodivanje ili koji su propisima zabranjeni, ili tko bez odobrenja nadležnog državnog tijela premješta ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme iz njihova obitavališta na drugo mjesto,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko lovi ribu ili druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u tuđem lovištu, a ne radi se o kaznenom djelu protiv tuđe imovine, kaznit će se novčanom kaznom do stopešest dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Teška kaznena djela protiv okoliša

Članak 262.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 250. stavka 1. i 2., članka 251. stavka 1., članka 252. stavka 1. i 2., članka 253. stavka 1. i 2. i članka 254. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda ili teško narušenje zdravlja više osoba, ili je prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili se prouzroči ekološka nesreća,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz članka 250. stavka 3., članka 251. stavka 2., članka 252. stavka 3. i članka 254. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena smrt jedne ili više osoba, teška tjelesna ozljeda ili teško narušenje zdravlja više osoba, ili se promjene prouzročene onečišćenjem ne mogu dulje vrijeme otkloniti, ili nastupi bitno umanjeње kakvoće okoliša,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 255. stavka 1., članka 256. stavka 1. i članka 257. stavka 3. ovoga Zakona prouzročena imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz članka 255. stavka 2. i članka 257. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do tri godine.

Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom

Članak 263.

(1) Tko požarom, poplavom, eksplozivom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih plinova ili ionizirajućih zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u djelovanje, ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega.

(3) Ako su kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjena na mjestu gdje je okupljeno više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Tko kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Izazivanje prometne nesreće

Članak 272.

(1) Tko kršenjem propisa o sigurnosti prometa tako ugrozi promet da izazove nesreću u kojoj je neka druga osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili je drugome prouzročena imovinska šteta velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Krivotvorenje novca

Članak 274.

(1) Tko izradi lažni novac s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi, ili tko preinači pravi novac s ciljem da ga stavi u optjecaj ili tko takav lažni novac stavi u optjecaj, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pribavlja lažni novac s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi.

(3) Tko lažni novac koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u optjecaj,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni će se novac oduzeti.

Krivotvorenje vrijednosnih papira

Članak 275.

(1) Tko izradi lažni vrijednosni papir koji se izdaje na temelju propisa s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili tko preinači pravi vrijednosni papir na veću vrijednost s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili tko takav lažni vrijednosni papir stavi u optjecaj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u optjecaj kao prave.

(3) Tko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u optjecaj,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni će se vrijednosni papir oduzeti.

Prikrivanje protuzakonito dobivenog novca

Članak 279.

(1) Tko u bankarskom, novčarskom ili drugom gospodarskom poslovanju uloži, preuzme, zamijeni ili na drugi način prikrije pravi izvor novca odnosno predmeta ili prava priskrbljena novcem za koji zna da je pribavljen kaznenim djelom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko novac, predmete ili prava iz stavka 1. ovoga članka pribavlja sebi ili drugome, posjeduje ili stavlja u promet, iako je u trenutku pribavljanja znao za njihovo podrijetlo.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini kao član grupe ili zločinačke organizacije,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko u slučaju počinjenja djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka postupa s nehajom glede okolnosti da su novac, predmeti ili prava pribavljeni kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ako su novac, predmeti ili prava iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka pribavljeni kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi, ta će se djela ocijeniti prema odredbama hrvatskog kaznenog zakonodavstva, ali će se na njih primijeniti odredbe članka 16. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

(6) Novac i predmeti iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka oduzet će se, a prava utvrditi ništavim.

(7) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka koji dragovoljno pridonese otkrivanju kaznenog djela sud može osloboditi kazne.

Pogodovanje vjerovnika

Članak 281.

(1) Tko znajući da je postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg vjerovnika u povoljniji položaj glede naplate njegove tražbine i time ošteti najmanje jednog od svojih vjerovnika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Zlouporaba stečaja

Članak 282.

(1) Tko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u bescijenje, preuzme nerazmjernu obvezu, lakomisleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s osobom nesposobnom za plaćanje, propusti pravodobno naplatiti svoje tražbine ili na drugi način koji je u očitoj suprotnosti s urednim gospodarenjem umanjiti svoju imovinu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Utaja poreza i drugih davanja

Članak 286.

Tko s ciljem da on ili tko drugi izbjegne potpuno ili djelomično plaćanje poreza, doprinosa mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, drugih propisanih doprinosa ili davanja, daje lažne podatke o zakonito stečenim dohocima, o predmetima ili o drugim činjenicama koje su od utjecaja na utvrđivanje iznosa ovakvih obveza, ili tko s istim ciljem u slučaju obvezne prijave ne prijavi zakonito stečeni prihod, odnosno predmet, ili druge činjenice koje su od utjecaja na utvrđivanje ovakvih obveza, koje je po zakonu dužan prijaviti, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi deset tisuća kuna,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Članak 288.

Tko u pravnoj osobi sklopi sporazum kojim se druga pravna ili fizička osoba ograničuje u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim osobama, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj pravnih ili fizičkih osoba na tržištu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nesavjesno gospodarsko poslovanje

Članak 291.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi, koja kršenjem zakona ili drugog propisa o poslovanju očito nesavjesno posluje i time prouzroči znatnu imovinsku štetu toj pravnoj osobi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena imovinska šteta velikih razmjera ili je prouzročen stečaj pravne osobe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju

Članak 292.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za svoju ili drugu pravnu osobu:

- stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili stranoj državi,
 - sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i uspjeha poslovanja,
 - pravnu osobu stavi u povoljniji položaj prigodom dobivanja sredstava ili drugih pogodnosti koje se pravnoj osobi ne bi priznale prema postojećim propisima,
 - pri izvršavanju obveza prema proračunima i fondovima uskratiti sredstva koja im pripadaju,
 - namjenska sredstva kojima raspolaže koristi protivno njihovoj namjeni,
 - na drugi način grubo prekrši zakon ili pravila poslovanja glede uporabe i upravljanja imovinom,
- kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Prijevarena u gospodarskom poslovanju

Članak 293.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za tu ili drugu pravnu osobu uporabom nenaplativih instrumenata osiguranja plaćanja ili na drugi način lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica dovede nekoga u zabludu, ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine što učini, ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Sklapanje štetnog ugovora

Članak 294.

(1) Tko kao zastupnik pravne osobe u njezinoj gospodarskoj djelatnosti sklopi ugovor za koji zna da je štetan za pravnu osobu, ili sklopi ugovor protivno ovlasti i time prouzroči štetu pravnoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Neprijavljivanje pripremanja kaznenog djela

Članak 299.

(1) Tko zna da se priprema počinjenje težeg kaznenog djela i to ne prijavi u vrijeme kad je još bilo moguće spriječiti njegovo počinjenje, a to djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora pet godina ili teža kazna, bude pokušano ili počinjeno,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka glede kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna dugotrajnog zatvora,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili živi u izvanbračnoj zajednici s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela, ili joj je ta osoba rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka može se blaže kazniti počinitelj koji je s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela u nekom od odnosa iz stavka 3. ovoga članka.

Neprijavljivanje počinjenog kaznenog djela

Članak 300.

(1) Tko zna da je počinjeno teško kazneno djelo pa to ne prijavi iako zna da bi takvom prijavom bilo omogućeno ili znatno olakšano otkrivanje djela ili počinitelja, a za to djelo je zakonom propisana kazna dugotrajnog zatvora,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi počinjenje težeg kaznenog djela za koje je saznala obavljajući svoju dužnost a radi se o

kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili povodom prijedloga.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili živi u izvanbračnoj zajednici s osobom koja je počinila neprijavljeno kazneno djelo ili je toj osobi rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik, odvjetnik, branitelj, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, djelatnik skrbništva, vjerski ispovjednik ili druge osobe u obavljanju svoga zvanja.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, primalja ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, javni bilježnik i djelatnik skrbništva ako je djelo počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi.

Davanje lažnog iskaza

Članak 303.

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku daje lažni iskaz, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se stranka u postupku, osim okrivljenika koja daje lažni iskaz ako se na tom iskazu temelji konačna odluka u tom postupku.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročene teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Ako počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka dragovoljno opozove svoj iskaz prije donošenja konačne odluke, može se osloboditi kazne.

Sprječavanje dokazivanja

Članak 304.

(1) Tko svjedoka ili vještaka u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile ili obećanjem dara ili kakve druge koristi navede da daje lažan iskaz, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi tuđi predmet ili ispravu koji služe dokazivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom ili u upravnom postupku ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak, ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili uporabi vode, ili tko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Prisila prema pravosudnom dužnosniku

Članak 309.

(1) Tko od suca, državnog odvjetnika, javnog bilježnika, državnog pravobranitelja silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile zatraži poduzimanje neke radnje ili donošenje neke odluke u

okviru ili izvan njegove ovlasti, ili tko posreduje u takvom djelovanju ili traženju, ako takvim postupanjem nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko za vrijeme postupka pred sudom, a prije donošenja pravomoćne sudske odluke, u javnim sredstvima priopćavanja, na javnom skupu ili pred skupinom ljudi, iznosi svoje mišljenje o tome kako bi u tom slučaju pravosudni dužnosnik trebao postupati ili kakve odluke donositi, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka ako njegovo zakonsko obilježje ostvari optuženik ili njegov branitelj, ako su iznijeli svoje mišljenje nakon službenog priopćenja za javnost od strane državnog odvjetnika ili suca glede određenog slučaja.

Krivotvorenje isprave

Članak 311.

(1) Tko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu s ciljem da se takva isprava uporabi kao prava, ili tko lažnu ili preinačenu ispravu uporabi kao pravu ili je nabavi radi uporabe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini glede javne isprave, domovnice, oporuke, mjenice, čeka, javne ili službene knjige koja se mora voditi na temelju zakona, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Sprječavanje službene osobe u obavljanju službene dužnosti

Članak 317.

(1) Tko silom ili prijetnjom da će izravno uporabiti silu spriječi službenu osobu u obavljanju službene radnje koju je poduzela u okviru svoje ovlasti ili je na isti način prisili na obavljanje službene radnje,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka zlostavi, tjelesno ozlijedi službenu osobu ili joj prijeti uporabom oružja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini prema osobi koja ovlašteno pomaže službenoj osobi u obavljanju službene radnje,

kaznit će se kao da je djelo počinio prema službenoj osobi.

(4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji je bio izazvan protuzakonitim, bezobzirnim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj ovlašteno pomaže,

može se osloboditi kazne.

Napad na službenu osobu

Članak 318.

(1) Tko izvan slučajeva iz članka 317. ovoga Zakona napadne ili ozbiljno prijeti da će izravno napasti službenu osobu ili osobu koja joj ovlašteno pomaže u obavljanju poslova iz nadležnosti unutarnjih poslova, koji se odnose na sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela, na hvatanje počinitelja kaznenog djela, čuvanje javnog reda i mira,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini prema službenoj osobi kojoj je povjereno čuvanje osoba kojima je zakonitom odlukom ili na zakonit način oduzeta sloboda.

(3) Tko prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka zlostavi, lako tjelesno ozlijedi službenu osobu ili osobu koja joj ovlašteno pomaže ili takvoj osobi prijeti uporabom oružja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji je bio izazvan protuzakonitim, bezobzirnim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj ovlašteno pomaže,

može se osloboditi kazne.

Sudjelovanje u grupi koja sprječava ili napada službenu osobu

Članak 319.

(1) Tko sudjeluje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem čini kazneno djelo iz članka 317. i 318. ovoga Zakona za samo sudjelovanje u grupi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Organizator ili vođa grupe iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Širenje lažnih i uznemirujućih glasina

Članak 322.

Tko iznosi, pronosi ili širi glasine za koje zna da su lažne s ciljem da njima izazove uznemirenje većeg broja građana, i takvo uznemirenje i nastupi,

kaznit će se novčanom kaznom do stope deset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Uništavanje ili prikrivanje arhivske građe

Članak 327.

(1) Tko protivno propisima uništi, prikriva ili učini neuporabljivom registriranu i arhivsku građu, ili je iznese u stranu državu bez prethodnog odobrenja nadležnog državnog tijela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Samovlast

Članak 329.

(1) Tko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom do stope deset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga.

Izradba i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih počinjenju kaznenog djela

Članak 334.

(1) Tko oružje, eksplozivne tvari ili sredstva potrebna za njihovu izradbu, kao i otrove za koje zna da su namijenjeni počinjenju kaznenog djela, izrađuje, nabavlja ili drugome omogućuje da do njih dođe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko izradi ili drugome ustupi lažni ključ, otpirač ili neko drugo sredstvo ili spravu za provaljivanje, iako zna da je namijenjeno počinjenju kaznenog djela,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Zlouporaba položaja i ovlasti

Članak 337.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta ili je došlo do teže povrede prava drugoga,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena imovinska korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, ili je prouzročena šteta velikih razmjera

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlouporaba obavljanja dužnosti državne vlasti

Članak 338.

Službena ili odgovorna osoba u tijelima državne vlasti i jedinicama lokalne samouprave i uprave, jedinicama lokalne samouprave i tijelima koja obavljaju javne ovlasti te službena ili odgovorna osoba u pravnim osobama koje su u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinica lokalne samouprave i uprave, koja radi pribavljanja imovinske koristi u svojoj privatnoj djelatnosti ili privatnoj djelatnosti članova svoje obitelji iskoristi položaj ili ovlast pogodovanjem u natječaju, davanju, preuzimanju ili ugovaranju poslova,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nesavjestan rad u službi

Članak 339.

Službena ili odgovorna osoba koja kršenjem zakona ili drugih propisa, propuštanjem dužnog nadzora ili na drugi način očito nesavjesno postupa u obavljanju službe, pa time prouzroči težu povredu prava drugoga ili znatnu imovinsku štetu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Protuzakonito posredovanje

Članak 343.

(1) Tko primi nagradu ili kakvu drugu korist da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja i utjecaja posreduje da se obavi ili ne obavi neka službena radnja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja i utjecaja posreduje da se obavi službena radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga članka primljena nagrada ili kakva druga korist, a ne radi se o počinjenju drugog kaznenog djela za koje je propisana teža kazna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Prijevarena u službi

Članak 344.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja u obavljanju službe s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način lažnim prikazivanjem činjenica dovede u zabludu ovlaštenu osobu da izvrši protuzakonitu isplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem ostvarenja takve koristi, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem ostvarenja takve koristi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Pronevjera

Članak 345.

(1) Tko protupravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je vrijednost pronevjerene stvari mala ili se radi o maloj svoti novca ili maloj vrijednosti vrijednosnog papira, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je pronevjerena velika svota novca, ili vrijednosni papiri velike vrijednosti ili je pronevjerena stvar velike vrijednosti, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Primanje mita

Članak 347.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Službena ili odgovorna osoba koja nakon obavljanja odnosno neobavljanja službene ili druge radnje navedene u stavku 1. i 2. ovoga članka, a u svezi s njom, zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Primijeni dar ili druga imovinska korist oduzet će se.

Davanje mita

Članak 348.

(1) Tko službenoj ili odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko službenoj ili odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da u granicama svojeg ovlaštenja obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka vratit će se davatelju.

Protivljenje nadređenome

Članak 354.

(1) Vojna osoba koja se zajedno s drugim vojnim osobama usprotivi zapovijedi nadređenoga u svezi sa službom ili je neće izvršiti ili odbije obaviti svoju dužnost, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno organizirano, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno uporabom oružja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(4) Vojna osoba koja pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka iz nehaja usmrti drugu osobu,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Vojna osoba koja pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka s namjerom usmrti drugu osobu,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Neodazivanje pozivu i izbjegavanje vojne službe

Članak 364.

(1) Tko bez opravdanog razloga ne dođe u određeno vrijeme na novačenje, radi priopćavanja ratnog rasporeda ili primanja oružja, ili na služenje vojnog roka, vojnu vježbu ili drugu vojnu vježbu, iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko se krije da bi izbjegao obvezu iz stavka 1. ovoga članka, iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko napusti zemlju ili ostane u stranoj državi da bi izbjegao novačenje, ili služenje vojnog roka, vojnu vježbu ili drugu vojnu službu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko poziva ili potiče više osoba na počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. do 3. ovoga članka, kaznit će se za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, a za kazneno djelo iz stavka 2. i 3. ovoga članka kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(5) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji se dragovoljno javi nadležnom državnom tijelu, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Samovoljno udaljenje i bijeg iz vojne postrojbe ili službe

Članak 367.

(1) Vojna osoba koja samovoljno napusti svoju postrojbu ili službu i ne vrati se na dužnost u roku od deset dana ili se u tom roku ne vrati na dužnost s dozvoljenog boravka izvan postrojbe ili službe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i vojna osoba koja više od dva puta i kraće od deset dana nedozvoljeno boravi izvan svoje postrojbe ili službe te vojna osoba koja samovoljno napusti svoju jedinicu ili službu za vrijeme izvršenja važnog zadatka ili povećanog stupnja bojne spremnosti postrojbe.

(3) Vojna osoba koja se krije da bi izbjegla službu u oružanim snagama, ili koja samovoljno napusti svoju postrojbu ili službu i ne vrati se na dužnost u roku od trideset dana, ili se u tom roku ne vrati s dozvoljenog boravka izvan postrojbe ili službe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Vojna osoba koja napusti zemlju ili ostane u stranoj državi da bi izbjegla službu u oružanim snagama,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Vojna osoba koja priprema bijeg u stranu državu da bi izbjegla službu u oružanim snagama,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1., 3. i 4. ovoga članka koji se dragovoljno javi nadležnom državnom tijelu,

može se blaže kazniti.

Odavanje vojne tajne

Članak 374.

(1) Vojna ili druga osoba koja suprotno svojim dužnostima u pogledu čuvanja vojne tajne priopći, preda drugome ili mu na drugi način učini pristupačnim podatke koji su vojna tajna ili pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda nepozvanoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz koristoljublja, ili ako je riječ o vrlo tajnim ili tajnim odacima, ili ako je djelo počinjeno da bi se podaci objavili ili uporabili u stranoj državi,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Kažnjavanje za kaznena djela počinjena za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske

Članak 376.

(1) Za kazneno djelo iz članka 352. stavka 1. i 3., članka 353. stavka 2., članka 354. stavka 1., članka 355., članka 356. stavka 1. i 2., članka 357. stavka 1. i 2., članka 358., članka 360. stavka 1., 2. i 5., članka 361. stavka 1. i 3., članka 362. stavka 1., 4. i 5., članka 363. stavka 1., 4. i 5., članka 364. stavka 1., članka 365. stavka 1. i 2., članka 366. stavka 1., 2., 4. i 5., članka 367. stavka 1., 2., 4. i 5., članka 368., članka 373. stavka 1., članka 374. stavka 4. i članka 375. ovoga Zakona, ako je počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Za kazneno djelo iz članka 354. stavka 4., članka 356. stavka 3., članka 357. stavka 3., članka 360. stavka 3., kad je prouzročena teška tjelesna ozljeda ili materijalna šteta velikih razmjera i stavka 4., članka 361. stavka 2., članka 362. stavka 2. i 3., članka 363. stavka 2. i 3., članka 365. i 366., članka 367. stavka 5., članka 371. stavka 3., članka 373. stavka 2. i 3. i članka 374. stavka 1. i 2. ovoga Zakona, ako je počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Za kazneno djelo iz članka 352. stavka 2., članka 353. stavka 1., članka 354. stavka 2. i 3., članka 361. stavka 2., kad su prouzročene osobito teške posljedice, članka 364. stavka 2. i 3., članka 367. stavka 3. i 4., članka 370. stavka 3. i članka 374. stavka 3. ovoga Zakona, ako je počinjeno za vrijeme ratnog stanja ili u slučaju izravne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Prijelazak i predaja neprijatelju

Članak 377.

(1) Vojna osoba koja za vrijeme rata ili oružanog sukoba prijeđe u redove neprijateljske vojske,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(2) Vojna osoba koja se za vrijeme rata preda neprijatelju prije nego što je iscrpila sve mogućnosti obrane,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Neispunjavanje dužnosti za vrijeme boja ili bojnog djelovanja

Članak 378.

Vojna osoba koja za vrijeme boja ili izravno pred boj ili bojno djelovanje ne obavi svoju dužnost, pa time prouzroči štetne posljedice za vojnu postrojbu ili za bojnu situaciju, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Samovoljno napuštanje dužnosti za vrijeme boja ili bojnog djelovanja

Članak 379.

Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred boj ili bojno djelovanje samovoljno ili na prijevaran način napusti svoju dužnost, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Napuštanje položaja protivno zapovijedi

Članak 380.

Vojna osoba koja protivno zapovijedi napusti položaj s postrojbom koja joj je povjerena prije nego što je iscrpila sve mogućnosti obrane, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Napuštanje oštećenog broda ili zrakoplova prije vremena

Članak 381.

(1) Zapovjednik ratnog broda koji za vrijeme rata napusti oštećeni brod prije nego što je obavio svoju dužnost prema propisima o brodskoj službi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Član posade ratnog broda koji za vrijeme rata napusti oštećeni brod prije nego što je zapovjednik broda izdao zapovijed za napuštanje, ili član posade vojnog zrakoplova koji za vrijeme rata napusti oštećeni vojni zrakoplov prije nego što je obavio svoju dužnost prema propisima o letenju i uporabi zrakoplova, kaznit će se kaznom zatvora od jedne godine do deset godina.

Slabljenje bojnog morala i bojne situacije

Članak 383.

(1) Vojna osoba koja za vrijeme ili izravno pred boj ili bojno djelovanje bijegom, bacanjem oružja ili streljiva, širenjem straha, stvaranjem nereda ili zabune, ili na drugi način slabi bojni moral postrojbe ili nanosi štetu bojnoj situaciji, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Vojna osoba koja ne poduzme potrebne mjere prema podređenom koji za vrijeme ili izravno pred boj ili bojno djelovanje širi strah među vojnicima, stvara nered ili zabunu u postrojbi, ili na drugi način slabi bojni moral postrojbe ili nanosi štetu bojnoj situaciji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Neosiguranje vojne postrojbe

Članak 384.

(1) Vojna osoba koja za vrijeme rata ili oružanog sukoba propusti osigurati postrojbu koja joj je povjerena, pa time prouzroči teške posljedice za postrojbu,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročene osobito teške posljedice za postrojbu,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.